هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

60

سالّی/ 2010 – بەرگی شەست

چاپی یەکەم/ سالّی 2010

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەسپێك خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/9/7 ل 5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (1) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/9/20 ل 17

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (2) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/9/29 ل 83

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (3) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/10/4 ل 161

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (4) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوارشەممە 2010/10/6 ل 207

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (5) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2010/10/10 ل

221

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (6) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/10/13 ل 225

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (7) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/10/26 ل 229

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (8) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/10/27 ل 251

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (9) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/11/1 ل 291

تێبینیەکەم و نوقتە نیزامیەکەم لەسەر ئالیەتی تەرشیح کردنەکەیە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك زانا ئەوە پاشان وەرە سەرۆکایەتی لەگەڵ جەنابت دادەنیشین، هەر بەڕێزێکی تر، چونکە ئەوە کۆتایی پێ هات و دەنگمان لەسەریدا، رجائەن دوایی وەرە سەرۆکایەتی لەگەڵ جەنابت دادەنیشین، حەز دەکەیت دوو سەعات، سێ سەعات، ئەوە تەواو بوو و حەسم کراو بەکۆی دەنگ پەسند کرا، کەرەم بکەن فەرموو، فەرموو نوقتەی نیزامیت هەیە.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاءالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەسەر ئەو ماددەیە پێش ئەوەی بخرێتە دەنگدان مولاحەزەمان هەبوو لەسەر چۆنیەتی تەرشیح کردنی.....

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاکە، ئەمە مواوەلەی لەسەر نییە، تەقدیم دەکرێت بۆ دەنگدان دەتوانیت دەنگی پێ نەدەیت، مولاحەزەیەکت هەیە، دوایی لەخزمەتت دەبین کەرەم بکە دەتوانیت بڵێیت، ئێستا بۆ خاڵی دووەمی بەرنامەی کار/ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

لیژنەی یاسایی کەرەم بکەن بۆ شوێنی خۆتان، لیژنەی یاسایی کەرەم بکەن بۆ خاڵی دووەم/ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە، تکایە گشت پرۆژەکەی لەبەردەستتانە بەزمانی کوردی و عەرەبی بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی لە پرۆتۆکۆل تۆمار بکرێت، فەرموون.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

ئێستا دەقی پرۆژەی یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێمی کوردستانتان پێشکەش دەکەین بە زمانی عەرەبی، پاشان بەزمانی کوردی دەیخوێنینەوە:

قانون رقم () لسنة 2010

قانون وزارة البلديات والسياحة لاقليم كوردستان – العراق

المادة الاولى: يقصد بالمصطلحات الاتية المعاني المبينة ازائها لاغراض هذا القانون:

اولاً: الاقليم: اقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: الوزارة: وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

ثالثاً: الوزير: وزير البلديات والسياحة للاقليم.

رابعاً: وكيل الوزارة: وكيل وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

خامساً: المجلس: ال0مجلس الاستشاري لوزارة البلديات والسياحة للاقليم.

(اهداف الوزارة)

المادة الثانية: تهدف الوزارة الى مايلي:

اولاً: تقديم الخدمات البلدية والسياحية لتأمين احتياجات السكن من الماء الصافي للشرب ومجاري المياه الثقيلة ومياه الامطار ومحطة تصفيتها وبناء الطرق والجسور والانفاق داخل حدود البلديات والقرى مع المناطق السياحية والارتقاء بالخدمات البلدية المختلفة كماً ونوعاً مع تأمين احتياجات المواطنين في المناطق السياحية والمتنزهات.

ثانياً: التخطيط والادارة وتنفيذ العمل والواجبات بما يسهم في خلق تنمية اقتصادية محلية عن طريق السياسات الفعالة في استخدامات الارض والتخطيط العمراني مع تخطيط متابعة وتطوير الحركة السياحية ضمن اطار الخطة العامة للسياحة في الاقليم.

ثالثاً: تهيئة الاجواء المناسبة للمحافظة على البيئة النظيفة والصحية والاهتمام بالمناطق الخضراء في المدن والقصبات مع المناطق السياحية.

رابعاً: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات الاجنبية مع هيئة الاستثمار في الاقليم.

(تشكيلات الوزارة)

المادة الثالثة: تتألف الوزارة من التشكيلات التالية:

اولاً: الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة والمسؤول عن اعمالها وتوجيه سياستها والاشراف والرقابة عليها وتصدر عنه وتنفذ باشرافه جميع القرارات والاوامر والتعليمات في كل ماله علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها وصلاحياتها وسائر شؤونها الفنية والمالية والادارية والتنظيمية وفق احكام هذا القانون، ويكون مسؤولاً امام مجلس الوزراء باعتباره عضواً متضامناً فيه، وله تخويل بعض من صلاحياته الى وكيل الوزارة او المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة.

ثانياً: وكيل الوزارة: يساعد الوزير في توجيه الوزارة والاشراف على شؤونها ضمن الصلاحيات التي توكل اليه من قبل الوزير على ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية اختصاصية.

ثالثاً: مكتب الوزير: يرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

رابعاً: مكتب وكيل الوزارة: يرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

خامساً: المستشارون: يكون عددهم خمس مستشارين ومن حملة شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في اعمالهم على ان لاتقل عن عشرين سنة في احد الاختصاصات التالية:

1- **القانونية.**

2- **هندسة الطرق.**

3- **هندسة الماء والمجاري.**

4- **هندسة تخطيط المدن.**

5- **السياحة.**

سادساً: المديرية العامة للديوان: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

سابعاً: المديرية العامة للتخطيط والمتابعة: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

ثامناً: المديرية العامة للتخطيط العمراني: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

تاسعاً: المديرية العامة للمشاريع: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

عاشراً: المديرية العامة للماء والمجاري: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

الحادية عشرة: المديرية العامة للبلديات في محافظات الاقليم: يرِأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

الثانية عشرة: رئاسة البلدية في مركز كل محافظة من محافظات الاقليم: يرِأسها في كل محافظة رئيس بلدية حسب الصنف الخاص للبلدية.

الثالثة عشرة: الهيئة العامة للسياحة: ترتبط بالوزارة ويرِأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في مجال السياحة وتنظم اعمال الهيئة اعلاه وتشكيلاتها بقانون خاص.

المادة الرابعة:

اولاً: يكون للوزارة مجلس استشاري يتألف من:

1- **الوزير.**

2- **وكيل الوزارة.**

3- المستشارون.

4- المدراء العامون في الوزارة.

5- للوزير دعوة أي شخص داخل الوزارة وخارجها في اجتماع المجلس لغرض الاستشارة عند الحاجة.

ثانثاً: يتولى المجلس تقديم الاستشارات والتوجيهات الى الوزير وتكتسب صفة القرار الوزاري اذا نال تصديقه.

المادة الخامسة: للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقليم او خارجه للقيام بالمهام والواجبات التي توكل اليهم وللمدة التي يراها مناسباً وذلك لغرض تحقيق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبل الوزير بعد استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء.

المادة السادسة:

اولاً: يحدد بنظام مهام واختصاصات وتشكيلات الوزارة.

ثانياً: للوزير استحداث او دمج او الغاء مديريات او اقسام او شعبا عند الاقتضاء.

ثالثاً: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة السابعة: يلغى قانوني وزارة البلديات رقم (2) لسنة 2007 وقانون وزارة السياحة رقم (20) لسنة 2006 الصادرين من برلمان اقليم كوردستان - العراق.

المادة الثامنة: لايعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

المادة التاسعة: على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة العاشرة: ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

الاسباب الموجبة

نظراً لتشكيل الكابينة السادسة لحكومة اقليم كوردستان ودمج وزارتي البلديات والسياحة ببعضها ولتحقيق المصلحة العامة ووضع هيكل مناسب ونشط حسب متطلبات الوقت الحاضر وتقليص النفقات والغاء بعض التشكيلات الادارية وتسهيل تعامل المواطنين مع دوائر الوزارة، صدر هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کەرەم بکەن بەزمانی کوردی.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یاسای ژمارە ( ) ساڵی 2010

یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی بەرامبەریانە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان – عێراق.

دووەم: وەزارەت: وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێم.

سێیەم: وەزیر: وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێم.
چوارەم: بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێم.
پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاری وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێم.

ئامانجەکانی وەزارەت

ماددەی دووەم: ئامانجی وەزارەت ئەمانەی خوارەوەیە:
یەکەم: پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری شارەوانی و گەشتوگوزاری بۆ دابین کردنی پێویستیەکانی دانیشتوان لە ئاوی پاکی خواردنەوەو ئاوەڕۆی ئاوی قورس و ئاوەڕۆی ئاوی باران و وێستگەی چارەسەری پاککردنەوەیان و دروست کردنی ڕێگاو پردو تونێل لەناو سنووری شارەوانیەکان و گوندەکان لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکان و بەرزکردنەوەی ئاستی خزمەتگوزاری هەمەجۆری لە ڕووی چەندیی و چۆنییەوە لەگەڵ دابین کردنی پێویستیەکانی هاونیشتمانیان لە شوێنی سەیرانگاو شوێنە گەشتیارییەکان.
دووەم: پلاندانان و بەڕێوەبردن و ڕاپەڕاندنی کارو ئەرکەکان بەجۆرێکی وا دەگرێتە ئەستۆ، کە بەشداری لە خولقاندنی گەشە سەندنی ئابووری خۆمالّی بکات، ئەمەش لە ڕێگای گرتنەبەری سیاسەتێکی کارا دەبێ، بۆ بەکارهێنانی زەوی و نەخشەدانانی ئاوەدانی لەگەڵ پلاندانان و بەدواداچوونەوەو پێش خستنی جموجۆڵی گەشتەوەری لە چوارچێوەی پلانی گشتی گەشتوگوزار لە هەرێم.
سێیەم: ئامادە کردنی بارودۆخێکی گونجاو بۆ پارێزگاری کردن لە ژینگەی پاك و دروست و گرنگیدان بەناوچە سەوزاییەکان لە شاروشارۆچەکان و لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکان.
چوارەم: کار کردن لەپێناوی هێنانی سەرمایەو هاندانی وەبەرهێنانی خۆمالّی و بیانی لە کەرتەکانی پەیوەندیدار بە کارەکانی وەزارەت و ئەمەش بە هەماهەنگی لەگەڵ دەستەی وەبەرهێنان لە هەرێمدا دەبێت.

پێکهاتەکانی وەزارەت

ماددەی سێیەم: وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:
یەکەم: وەزیر: سەرۆکی بالاّی وەزارەتەو بەرپرسە لە کارەکانی و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی و چاودێری چالاکییەکانی دەکات و هەر لەویشەوە ئەو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییانە دەردەچن، کە پەیوەندییان بە ئەرکەکانی وەزارەت و دەزگاکانیەوە لە ڕووی هونەری و دارایی و کارگێڕی و ڕێکخستنەوە هەیە، بەپێی حوکمەکانی یاسا بەرپرسیارە بەرامبەر ئەنجومەنی وەزیران بەو پێیەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەندا، بۆی هەیە هەندێ لە دەسەلاّتەکانی بدات بە بریکاری وەزارەت، یان بەڕێوەبەرە گشتییەکان، یان ئەوانەی لە وەزارەتدا بە شیاویان دەزانێ.

دووەم: بریکاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستە کردنی کاروباری وەزارەت و سەرپەرشتی کاروبارەکانی لە چوارچێوەی ئەو دەسەلاتانەی کە لەلایەن وەزیرەوە پێی دەدرێت و دەبێت بڕوانامەی بەرایی پسپۆڕی زانکۆیی هەبێت.

سێیەم: نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کە بە پلەی بەڕێوەبەر بێت و بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

چوارەم: نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کە بە پلەی بەڕێوەبەر بێت و بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

پێنجەم: راوێژکاران: ژمارەیان پێنج دەبێت دەبێ بڕوانامەی بەرایی زانکۆیان هەبێت و ماوەی شارەزاییان لە بواری کارەکەیان کەمتر نەبێت لە بیست ساڵ خزمەت و کارامە بن و پسپۆڕیەکەشیان لە یەکێك لەم بوارانەدا دەست نیشان دەکرێت:

1- **یاسایی.**

2- **ئەندازیاری رێگاوبان.**

3- **ئەندازیاری ئاو و ئاوەڕۆکان.**

4- **ئەندازیاری نەخشەکێشانی شارەکان.**

5- **گەشتوگوزار.**

شەشەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

حەوتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلاندانان و بەدواداچوون: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

هەشتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی نەخشەدانانی ئاوەدانی: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆژەکان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

دەیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئاو و ئاوەڕۆکان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

ماددەی هەشتەم: کار بە هیچ دەقێکی یاسایی، یا بڕیارێك ناکرێت گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

ماددەی نۆیەم: دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ دەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان)یشدا بڵاو دەکرێتەوە.

هۆیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

لەبەر پێکهێنانی کابینەی شەشەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان و لێکدانەوەی هەر دوو وەزارەتی شارەوانیەکان و وەزارەتی گەشتوگوزارو بە لەبەر چاوگرتنی بەرژەوەندی گشتی و دامەزراندنی هەیکەلێکی گونجاو و چالاك، بەپێی پێویستی هەنووکەیی و کەم کردنەوەی خەرجیەکان و نەهێشتنی هەندێك لە پێکهاتە کارگێڕیەکان و بەڕێوەبردن و ئاسان کردنی مامەڵەکردن لەنێوان هاوواڵتیان و دامودەزگاکانی وەزارەت، ئەم یاسایە دانرا.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ماددەی پێنج و شەش و حەوت کۆپی نەکراوە، ئێستا دێتن، بۆ ئەوەی بەردەوام بن لەسەری.

بەڕێز د.رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان، دەقە عەرەبییەکەم لەبەردەستە هەوڵ دەدەم بیکەمە کوردی تا کەموکوڕی تێدا نەبێت، بۆ ئەو سێ ماددەیە چاوەڕێ نەکەین، ماددەی پێنج و شەش و حەوت.

ماددەی پێنجەم:

وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ کەسەکانی سروشتی و مەعنەوی، ئەوانەی کەخاوەن پسپۆڕی و شارەزان لە هەرێم و لەدەرەوەی هەرێم، بۆ ئەوەی بە ئەرك وکارەکانیان کە پێیان دەسپێردرێت هەستن، بۆ ئەو ماوەی کە بەگونجاوی دەزانێ تا ئامانجەکانی وەزارەت بەدەست بهێنێت، ماف وئەرکەکانیان لەلایەن وەزیر دیاری دەکرێت، دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

ماددەی شەشەم:

1- ئەرك ودەسەڵاتەکان و پێکهاتەکانی وەزارت بە پێڕەوێك دیاری دەکرێت.

2- وەزیر بۆی هەیە، چەند بەڕێوەبەرایەتیەك، یان هۆبەیەك، یان بەشێك لەکاتی پێویست دروست بکات، یان لێکیان بدات، یان هەڵیان بوەشێنێتەوە.

3- وەزیر بۆی هەیە، ڕێنمایی پێویست دەربکات بۆ ئاسانکاری جێبەجێکردنی ئەم یاسایە.

ماددەی حەوتەم:

یاسای وەزارەتی شارەوانی ژمارە(2)ی ساڵی 2007و یاسای وەزارەتی گەشتوگوزار ژمارە (20)ی ساڵی 2006 کە لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە دەرچووە، هەڵدەوەشێندرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

61

سالّی/ 2010 – بەرگی شەست ویەك

چاپی یەکەم/ سالّی 2010

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (10) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/11/2 ل 5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (11) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/11/3 ل 115

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (12) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/11/8 ل 259

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (13) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/11/9 ل 333

6- جلال علی عبدالله.

7- تارا ئەسعەدی.

8- سمیرە عبدالله.

9- ئەڤین عمر احمد.

10- دانا سعید صۆفی.

لەبەر ئەوەی کێشەکە چارەسەر کراوە، ئەم بڕگەیە لە فەقەرەی بەرنامەی کار هەڵدەگرین، دەچینە سەر فەقەرەیەکی تر، کە فەقەرەی دوازدەیە، فەرموو بۆ فەقەرەی دوازدە.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگەی دوازدە/ خوێندنەوەی یەکەمی پێشنیاری یاسای گۆڕانکاری لە یاسای ژمارە (9)ی ساڵی 2008ی یاسای بەکرێدانی خانووبەرە.

ئەم پرۆژە یاسایە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە، بەناوی پرۆژە یاسای گۆڕانکاری لە یاسای ژمارە (9)ی ساڵی 2008 یاسای بەکرێدانی خانووبەرە، ئەو بەڕێزانە داوا دەکەن کەوا بخرێتە بەرنامەی کاری کۆبوونەوەی داهاتووی پەرلەمان، ئەوانەی کەوا پرۆژەکەیان پێشکەش کردووە:

1- کوێستان محمد عبدالله.

2- نەسرین جمال مصطفی.

3- ڤیان عبدالرحیم عبدالله.

4- د.ڕێباز فتاح محمود.

5- پەیمان عزالدین عبدالرحمن.

6- سەرهەنگ فرج محمد.

7- برهان رشید حسین.

8- عدنان عثمان محمد.

9- سیوەیل عثمان احمد.

10- پەیمان عبدالکریم.

11- کاروان صالح احمد.

ئەم پرۆژە یاسایە بە زمانی کوردی و عەرەبی پێشکەش کراوە، لە چوار ماددە پێك دێت، هەروەها هۆیەکانی دەرکردنی یاساکەش هاوپێچ کراوە لەگەڵ پرۆژەکە، داوا دەکەین ئاراستەی لیژنە پەیوەندیدارەکان بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم پرۆژە یاسایە تەحویل دەکەین بۆ لیژنەی یاسایی و لیژنەی دارایی و سەرجەم پەرلەمانتارەکان، فەرموون بۆ خاڵی (13)، تکایە لیژنەی شارەوانی بفەرموون بۆ ئێرە، فەرموون لیژنەی یاسایی راپۆرتی خۆتان بخوێننەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا دەقی راپۆرتی لیژنەی یاسا دەخوێنینەوە، سەبارەت بە پرۆژەی یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشت و گوزار لە هەرێمی کوردستان – عێراق بەزمانی عەرەبی، پاشان بەزمانی کوردی ئەم راپۆرتە دەخوێنینەوە.

الى/ رئاسة برلمان كوردستان-العراق

م/ تقرير اللجنة القانونية حول مشروع قانون وزارة البلديات و السياحة لاقليم كوردستان - العراق

اجتمعت لجنة الشؤون القانونية صباح يوم الثلاثاء30/گەلاوێژ/2710كوردي المصادف ليوم 2010/9/21 الميلادية بحضور عدد من مستشاري الوزارة لدراسة مشروع قانون (وزارة البلديات والسياحة لاقليم كوردستان – العراق) المقدم من قبل مجلس الوزراء والمحال الى لجنتنا بعد القراءة الاولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (1) في 2010/9/20 كما اجتمعت ثانية بحضور وزير البلديات والسياحة بتاريخ 2010/10/3.

وبعد مناقشة ومداولة مواد وفقرات المشروع، تقدم اللجنة ملاحظاتها بالشكل الآتي:

اولا: المادة الاولى: تؤيدها اللجنة ولاتوجد عليها اية ملاحظة.

ثانيا: المادة الثانية: تؤيد اللجنة المادة وتقترح اضافة عبارة (في اطار القوانين النافذة) الى نهاية الفقرة (رابعا) من المادة وبالشكل الآتي:

(رابعا: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات الاجنبية مع هيئة الاستثمار في الاقليم في اطار القوانين النافذة).

ثالثا: المادة الثالثة:

1- تؤيد اللجنة الفقرات (اولاً - ثانياً - ثالثاً - رابعاً - سادساً - سابعاً - ثامناً - تاسعاً - عاشراً - حادي عشر) اما بالنسبة لبقية الفقرات ترى اللجنة ما يلي:

2- الفقرة (خامساً): تقترح اللجنة تقليص عدد المستشارين بحيث لايزيد عددهم عن اربعة وعدم الحاجة الى ذكر سنوات الخدمة اسوة ببقية الوزارات، واعادة صياغة الفقرة بالشكل الآتي:

(خامساً: المستشارون: لايزيد عددهم عن اربعة ومن حملة شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص).

3- الفقرة (ثاني عشر): اعادة صياغة الفقرة بالشكل الآتي:

(ثاني عشر: رئاسة البلدية في مراكز محافظات الاقليم، يرأسها في كل محافظة رئيس بلدية حسب الصنف الخاص به).

4- الفقرة (ثالث عشر): تقترح اللجنة اعادة صياغتها بالشكل الآتي بعد حذف عبارة (تنظم تشكيلاتها بقانون خاص) وكالآتي، وتحديد مهام تشكيلات الهيئة بنظام.

(ثالث عشر: الهيئة العامة للسياحة: ترتبط بالوزارة ويرأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في مجال السياحة، وتتكون من التشكيلات الآتية:

1- رئيس الهيئة: هو الرئيس الاعلى للهيئة ويشترط ان يكون حاصل على شهادة جامعية اولية في مجال السياحة ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

2- مكتب رئيس الهيئة.

3- المديرية العامة للسياحة في كل محافظة من محافظات الاقليم).

رابعا: المادة الرابعة: تقترح اللجنة مايلي:

1- الفقرة (اولاً): اضافة كلمة (رئيساً) مقابل (الوزير) لانه يكون رئيساً للمجلس الاستشاري واضافة كلمة (عضواً) الى بقية الفقرات.

2- الفقرة (ثانياً): اضافة عبارة (دون ان يكون له حق التصويت).

3- الفقرة (ثالثاً): تبديل كلمة (التوجيهات) بـ(الاقتراحات).

واعادة صياغة المادة بالشكل الآتي:

(اولاً: يكون للوزارة مجلس استشاري يتألف من:

1- الوزير/ رئيساً.

2- وكيل الوزارة/ عضواً.

3- رئيس الهيئة العامة للسياحة/ عضواً.

4- المستشارون/ اعضاء.

5- المدراء العامون في الوزارة/ اعضاء.

6- للوزير دعوة اي شخص داخل الوزارة وخارجها في اجتماع المجلس لغرض الاستشارة عند الاقتضاء، دون ان يكون له حق التصويت.

ثانيا: يتولى المجلس تقديم الاستشارات والاقتراحات الى الوزير وتكتسب صفة القرار الوزاري اذا نال تصديقه).

خامسا: المادة الخامسة: تؤيد اللجنة المادة ولاتوجد عليها اي ملاحظة.

سادسا: المادة السادسة: تؤيد اللجنة المادة ولاتوجد عليها اي ملاحظة.

سابعا: المادة السابعة: تقترح اللجنة اعادة صياغتها بالشكل الآتي بعد اضافة فقرة (ثانياً) اليها:

اولاً: يلغي قانون وزارة البلديات رقم (2) لسنة 2007 وقانون وزارة السياحة رقم (20) لسنة 2006 لاقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وملاكات وزارتي البلديات والسياحة الملغيتين الى الوزارة.
ثامناً: المادة الثامنة: تقترح اللجنة الغاء هذه المادة لعدم الحاجة اليها نظراً لوجود بعض القوانين الخاصة بمجالس البلديات وادارة البلديات وضرورة بقاء احكامها نافذة بما لاتتعارض مع هذا القانون.
تاسعاً: المادة التاسعة: تؤيد اللجنة المادة ولاتوجد عليها اية ملاحظة.
عاشراً: المادة العاشرة: تقترح اللجنة ان يكون النفاذ من تاريخ النشر وليس من تاريخ الاصدار، لانه الاصل في نفاذ القوانين، واعادة صياغتها بالشكل الآتي:
{المادة العاشرة: ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)}.
حادي عشر: الاسباب الموجبة: تقترح اللجنة اعادة صياغتها بالشكل الآتي :
(نظراً لاستحداث وزارة البلديات والسياحة بعد دمج وزارتي البلديات والسياحة في وزارة واحدة وبغية تحديد تشكيلاتها واهدافها ومهامها، فقد شرع هذا القانون).
راجين التفضل بالأطلاع وعرض أصل المشروع ورأي اللجنة القانونية بشأنه على البرلمان للمناقشة وأبداء الرأى المناسب والتصويت، مع التقدير.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون بە کوردیش بیخوێننەوە.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

بابەت/ ڕاپۆرتی لێژنەی کاروباری یاسایی دەربارەی پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشت و گوزار لە هەرێمی کوردستان - عێراق

لێژنەی کاروباری یاسایی سەر لە بەیانی ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی30/گەلاوێژ/2710ی کوردی بەرامبەر بە 2010/9/21ی زایینی کۆبوونەوە بەئامادە بوونی ژمارەیەك لە ڕاوێژکارانی وەزارەت، بۆ لێکۆڵینەوە لە پرۆژە یاسای (وەزارەتی شارەوانیەکان وگەشت و گوزار لە هەرێمی کوردستان – عێراق)، کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیران پێشکەش کراوەو ئاراستەی لێژنەکەمان کراوە، لەدوای خوێندنەوەی یەکەمی لە پەرلەمان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (1)ی ڕۆژی2010/9/20، هەروەها لێژنەکەمان دووبارە کۆبووە بە ئامادە بوونی وەزیری شارەوانیەکان و گەشت و گوزار لە ڕۆژی 2010/10/3دا، دوای وتووێژو تاوتوێ کردنی ماددەو بڕگەکانی پرۆژەکە، لێژنە تێبینیەکانی خۆی بەم شێوەیەی خوارەوە پێشکەش دەکات:

یەکەم: ماددەی یەکەم: لێژنە پشتگیری دەکات و هیچ تێبینیەکی لەسەر نییە.

دووەم: ماددەی دووەم: لێژنە پشتگیری ماددەکە دەکات و پێشنیاز دەکات دەستەواژەی (لەچوارچێوەی یاسا جێبەجێ کراوەکاندا) بخرێتە کۆتایی بڕگەی چوارەم لە ماددەکەو بەم شێوەیەی خوارەوە:

(چوارەم: کارکردن بۆ راکێشانی سەرمایەو هاندانی وەبەرهێنانی بیانی لەگەڵ دەستەی وەبەرهێنان لە هەرێمدا لەچوارچێوەی یاسا جێ بەجێ کراوەکاندا بێت).

سێیەم: ماددەی سێیەم:

1- لیژنە پشتگیری بڕگەکانی (یەکەم - دووەم - سێیەم - چوارەم - شەشەم - حەوتەم - هەشتەم - نۆیەم - دەیەم - یازدەم) دەکات، بەڵام لە بارەی بڕگەکانی دیکە، کە دەکاتە بڕگەی (پێنج و دوازدەو سێزدە) لیژنە ئەم تێبینیانەی هەیە:

2- بڕگەی (پێنجەم): لیژنە پێشنیاز دەکات ژمارەی ڕاوێژکارەکان کەم بکرێتەوە، بەجۆرێك کە ژمارەیان لە چوار زیاتر نەبێ، پێویست ناکات باسی ساڵەکانی خزمەتی بکرێت، وەك وەزارەتەکانی دیکەو بڕگەکە بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(پێنجەم: ڕاوێژکارەکان: ژمارەیان لە چوار زیاتر نەبێ و خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ و شارەزاو پسپۆر بن).

3- بڕگەی (دوازدەم): بڕگەکە بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(دوازدەم: سەرۆکایەتی شارەوانیەکان لەسەنتەری پارێزگاکانی هەرێم: لە هەر پارێزگایەك سەرۆکی شارەوانی سەرۆکایەتی دەکات، بەپێی پۆلی تایبەتی خۆی).

4- بڕگەی (سێزدەم): لیژنە پێشنیاز دەکات بەم شێوەی خوارەوە دابڕێژریتەوە، دوای لادانی دەستەواژەی (پێکهاتەکانی بەیاسای تایبەتی ڕێکدەخرێ)و بەم جۆرە ئەرکی پێکهاتەکانی دەستەکە بەپێرەو دەستنیشان دەکرێ.

(سێزدەم: دەستەی گشتی گەشت وگوزار: بە وەزارەتەوە دەلکێ و فەرمانبەرێك بەپلەی تایبەت خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆو شارەزاو پسپۆر لەبواری گەشتوگوزاردا سەرۆکایەتی دەکات و، لەمانەی خوارەوە پێکدێ:

1- سەرۆکی دەستە: سەرۆکی بالاێ دەستەیە، بەمەرجێك خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لە بواری گەشت وگوزارداو خاوەن شارەزاو پسپۆر بێت.

2- نووسینگەی سەرۆکی دەستە.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی گەشتووگوزار لەهەر پارێزگایەك لە پارێزگاکانی هەرێمدا).

چوارەم: ماددەی چوارەم: لیژنە پێشنیازی ئەمەی خوارەوە دەکات:

1- بڕگەی (یەکەم): وشەی (سەرۆك) بەرامبەر بە (وەزیر) زیاد بکرێ، چونکە سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاوێژکارییەو، وشەی (ئەندام) بۆ بڕگەکانی دیکە زیاد بکرێت.

2- بڕگەی (دووەم): دەستەواژەی (بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێت) زیاد بکرێت.

3- بڕگەی (سێیەم): گۆڕینی وشەی (ئاراستەکردنەکان) بە (پێشنیازەکان). ماددەکە بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(یەکەم: وەزارەت ئەنجومەنێکی راوێژکاری دەبێ و لەمانەی خوارەوە پێك دێ:

1- وەزیر/ سەرۆك.

2- بریکاری وەزارەت/ ئەندام.

3- سەرۆکی دەستەی گشتی گەشت و گوزار/ ئەندام.

4- راوێژکارەکان/ ئەندامن.

5- بەڕێوەبەرە گشتیەکان لە وەزارەت/ ئەندامن.

6- وەزیر بۆی هەیە بانگهێشتی هەر کەسێك بکات لەناو وەزارەتدا، یا لەدەرەوەی بۆ کۆبوونەوەی ئەنجومەن، بەمەبەستی ڕاوێژ پێ کردن لەکاتی پێویستیدا، بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێت.

دووەم: ئەنجومەن پێشکەش کردنی ڕاوێژو پێشنیازەکان بۆ وەزیر دەگرێتە ئەستۆ، شێوەی بڕیاری وەزاری وەردەگرێ، ئەگەر پەسەند کردنی بەدەست هێنا.

پێنجەم: ماددەی پێنجەم: لیژنە پشتگیری ماددەکە دەکات، هیچ تێبینیەکی لەسەر نییە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

شەشەم : ماددەی شەشەم: لیژنە پشتگیری ماددەکە دەکات، هیچ تێبینیەکی لەسەر نییە.

حەوتەم: ماددەی حەوتەم:

لیژنە پێشنیاز دەکات بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە، دوای زیاد کردنی بڕگەی (دووەم):

(یەکەم: یاسای وەزارەتی شارەوانیەکان ژمارە (2)ی ساڵی 2007و یاسای وەزارەتی گەشت و گوزاری ژمارە (20)ی ساڵی 2006ی هەرێمی کوردستان - عێراق هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم: هەموو مافەکان و پابەند بوون و هەبووەکان (موجودات)و میلاکەکانی وەزارەتەکانی شارەوانیەکان و گەشت و گوزاری هەڵوەشاوە دەدرێنە وەزارەت).

هەشتەم: ماددەی هەشتەم: لیژنە پێشنیاز دەکات ئەم ماددەیە هەڵوەشێتەوە، چونکە پێویست ناکات، بەهۆی هەبوونی هەندێ یاسای تایبەت بە ئەنجومەنەکانی شارەوانیەکان و بەڕێوەبردنی شارەوانیەکان و، پێویستە حوکمەکانی جێ بەجێ بکرێن بەو شێوەیەی کە لەگەڵ ئەم یاسایە ناکۆك نەبن.

نۆیەم: ماددەی نۆیەم: لیژنە پشتگیری ماددەکە دەکات، هیچ تێبینیەکی لەسەر نییە.

دەیەم: ماددەی دەیەم: لیژنەی پێشنیاز دەکات جێبەجێ کردنی لە رۆژی بلاوکردنەوەی بێت، نەك لە رۆژی دەرچواندنی، چونکە بنەڕەتێکە لەجێ بەجێ کردنی یاساکاندایەو بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(ماددەی دەیەم: ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێ).

یازدەم: هۆیە پێویستیەکانی: لیژنە پێشنیاز دەکات بەم شێوەیەی خوارەوە دابڕێژرێتەوە:

(لەبەر دامەزراندنی وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشت وگوزار، دوای لێکدانی هەردوو وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشت وگوزار لە یەك وەزارەتداو لە پێناو دەست نیشان کردنی پێکهاتەکانی و ئامانج و ئەرکەکانی، ئەم یاسایە دەرچوێنرا).

بەهەرموون بۆ ئاگاداری ئەسڵی پرۆژەکەو ڕای لیژنەی یاسایی لەم بارەیەوە بخرێتە بەردەم پەرلەمان، بۆ گفتوگۆکردن لەسەری و دەڕبڕینی ڕای گونجاو لەم بارەیەوەو دەنگدان لەسەری. لەگەڵ ڕێزماندا.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی فەرموون ڕاپۆرتی خۆتان بخوێننەوە.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

نوکەش ڕاپۆرتا لیژنا خزمەتگوزاریێ شارەوانی و گەیاندن و گەشت و گوزارێت دێ بە زمانی عەرەبی، بۆ ئێوە دێتە خوێندن.

الى/ رئاسة برلمان كوردستان – العراق

م/ تقرير لجنة الخدمات البلدية والمواصلات والسياحة

حول مشروع قانون وزارة البلديات والسياحة

اجتمعت لجنة الخدمات البلدية والمواصلات والسياحة في يوم 2010/10/4 بحضور ممثلين عن وزارة البلديات، لدراسة مشروع قانون وزارة البلديات والسياحة المرسل من قبل حكومة أقليم كوردستان الى برلمان، والمحال الى لجنتنا من قبل رئاسة البرلمان بعد القراءة الأولى له في البرلمان في الجلسة الأعتيادية المرقمة (1) في 2010/9/20، وبعد المناقشة والمداولة، توصلت اللجنة الى مايأتي:

تؤيد اللجنة المشروع، مع وجود بعض الملاحظات والأقتراحات حول نص المشروع آملين عرضها في اجتماع البرلمان بغية مناقشتها، مع التقدير.

المادة الأولى/ لا توجد عليها اية ملاحظة.

المادة الثانية/ ثالثاً: تقترح اللجنة أن تعاد صياغتها بالشكل الآتي:

(تهيئة الاجواء المناسبة للمحافظة على البيئة النظيفة والصحية وادارة النفايات الصلبة والأهتمام بالمناطق الخضراء في المدن والقصبات مع المناطق السياحية.

رابعاً: تقترح اللجنة أن تصاغ بالشكل الآتي:

(العمل على أجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الأستثمارات في القطاعات ذات العلاقة بالوزارة وذلك بالتنسيق مع هيئة الأستثمار في الاقليم).

المادة الثالثة/ سادساً: تقترح اللجنة أن تضاف اليها هذه الفقرة:

(تتبع المديريات العامة المبينة أدناه الوزارة، ويرأس كلاً منها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية أولية ويتمتع بالخبرة والأمكانية).

1 - المديرية العامة للديوان.

2 - المديرية العامة للتخطيط والمتابعة.

3 - المديرية العامة للتخطيط العمرانى.

4 - المديرية العامة للمشاريع.

5 - المديرية العامة للماء والمجارى.

6 - المديرية العامة للبلديات في محافظات الأقليم.

7 – المديريات العامة للسياحة في محافظات الأقليم.

(ثاني عشر) والذى أصبح (ثامناً)، يصاغ بالشكل الآتي:

(رئاسة البلدية في كل محافظة من محافظات الاقليم، يرأسها موظف بدرجة مدير عام حسب الصنف الخاص للبلدية).

(ثالث عشر) والذى اصبح (تاسعاً): تقترح اللجنة أن تكون دائرة السياحة (مديريات عامة) وليست هيئة كما هو في المشروع وتصبح (المديريات العامة للسياحة في محافظات الأقليم).

المادة الرابعة/ تقترح اللجنة أن تصاغ (4) كما يأتي: (4- المدراء العامون للوزارة) وليست في الوزارة.

تقترح اللجنة أن تصاغ (5) في النص العربى كما يأتي:

(أي شخص يدعوه الوزير من داخل الوزارة أو خارجها الى اجتماع المجلس لغرض الأستشارة عند الحاجة دون أن يكون له حق التصويت).

المادة الخامسة/ تقترح اللجنة أن تعاد صياغة المادة في النص الكوردي بالشكل الآتي: (وەزیر بۆی هەیە گرێبەست بکات لەگەڵ کەسە ئاسایی و مەعنەویەکان، ئەوانەی شارەزاو پسپۆرن لە هەرێم و دەرەوەی هەرێم، بۆ ئەو ماوەیەی بە گونجاوی دەزانێت بەمەبەستی وەدەستهێنانی ئامانجەکانی وەزارەت، لەلایەن وەزیرەوە مەاف و ئەرکەکانیان دیاری دەکرێت، دوای وەرگرتنی رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران).

المادة السادسة/ تقترح اللجنة أن تصاغ الفقرة (أولا) كما يأتي: (يحدد بنظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة).

تقترح اللجنة أن تصاغ الفقرة (ثالثاً) كما يأتي: (على الوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون).

المادة السابعة/ تقترح اللجنة أن تضاف اليها فقرة أخرى وتصبح الفقرة الأصلية (أولاً) ويكون نص الفقرة المضافة كالأتى: (تؤول ممتلكات وموجودات وشؤون منتسبي الوزارتين الى الوزارة المستحدثة بموجب هذا القانون).

المادة الثامنة/ لاتوجد عليها ملاحظة.

المادة التاسعة/ لا توجد عليها ملاحظة.

المادة العاشرة/ تعاد صياغة النص على الشكل الآتي:

(ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)).

تقترح اللجنة أن تصاغ الأسباب الموجبة على النحو الآتي:

(نظراً لدمج وزارتى البلديات والسياحة في تشكيلة الكابينة السادسة لحكومة اقليم كوردستان، ولتحقيق المصلحة العامة ووضع هيكل مناسب ونشط حسب متطلبات الوقت الحاضر وتقليص النفقات والغاء بعض التشكيلات الادارية وتسهيل تعامل المواطنين مع دوائر الوزارة، فقد شرع هذا القانون)، وشكراً.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون بە کوردیش بیخوێننەوە.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/ راپۆرت دەربارەی پرۆژە یاسای وەزارەتی

شارەوانی و گەشت و گوزار لەهەرێمی کوردستان

دوای ئەوەی لە کۆبوونەوەی ژمارە (1)ی رۆژی دووشەممە ریکەوتی 2010/9/20 لە پەرلەمانی کوردستان خوێندنەوەی یەکەم بۆ پرۆژە یاسای (وەزارەتی شارەوانی و گەشت و گوزار لە هەرێمی کوردستان) کراو ئاراستەی لیژنەکەمان کرا.

لەڕۆژی 2010/10/4 لیژنەی شارەوانیەکان و گواستنەوەو گەیاندن و گەشت و گوزار لە کۆبوونەوەیەکی تایبەت لەگەڵ نوێنەرانی وەزارەتی شارەوانی و گەشت و گوزار کۆبۆوەو گفتوگۆی لەبارەی پرۆژە یاساکە کرد، لیژنەکەمان پشتگیری پرۆژە یاساکە دەکات، بەو پێیەی هەردوو وەزارەتی شارەوانی و گەشت و گوزار بوونەتە یەك وەزارەت وێڕای چەند تێبینی و پێشنیارمان لەسەر ناوەڕۆکی پرۆژە یاساکە، هیوادارین بخرێتە بەرنامەی کارەوە بۆ کۆبوونەوەی پەرلەمان، بۆ ئەوەی لەلایەن پەرلەمانتارانی بەڕێزەوە پەسند بکرێت، لەگەڵ ڕێزدا.

ماددەی یەکەم/ وەك خۆی بمێنێتەوە.

ماددەی دووەم/ سێ یەم: بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

ئامادە کردنی بارودۆخێکی گونجاو بۆ پاڕێزگاری کردن لە ژینگەی پاك و دروست و چارەسەری زانستیانەی زبڵ و پاشماوەکان و گرنگیدان بە ناوچە سەوزاییەکان لە شارو شارۆچکەکان و شوێنە گەشت و گوزارییەکان.

چوارەم: تێبینیمان لەسەر دەقە کوردیەکە نییە، بەڵام دەقە عەرەبیەکە بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

(العمل على اجتذاب رؤوس الأموال وتشجيع الآستثمارات الأجنبية في القطاعات ذات العلاقة بالوزارة مع هيئة الآستثمارات في الاقليم).

ماددەی سێ یەم/ شەشەم: ئەم پێشەکییەی بۆ زیاد بکرێت:

شەشەم: ئەم بەڕێوەبەرایەتییە گشتیانە سەر بەوەزارەت دەبن و هەریەکەیان بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەیان دەبات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

1 – بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان.

2 – بەڕێوەبەرایەتی پلان دانان و بەدواداچوون.

3 – بەڕێوەبەرایەتی نەخشەدانانی ئاوەدانی.

4 – بەڕێوەبەرایەتی پرۆژەکان.

5 – بەڕێوەبەرایەتی ئاو و ئاوەڕۆکان.

6 – بەڕێوەبەرایەتی گشتی شارەوانیەکان لە پارێزگاکانی هەرێم.

7 – بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی گەشت و گوزار لە پارێزگاکانی هەرێم.

دوانزەهەم: لە دەقی پرۆژە یاساکەدا دەبێتە (هەشتەم)و، بەم شێوەیەی خوارەوە دادەڕێژرێتەوە:

(هەشت/ سەرۆکایەتی شارەوانی لە سەنتەری هەر پارێزگایەك لە پارێزگاکانی هەرێم، کەسێك سەرۆکایەتی دەکات بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی دەبێت، بەپێی تایبەتمەندی شارەوانیەکە).

سیانزەهەم : لە دەقی پرۆژە یاساکەدا دەبێتە (حەوتەم)و، بەم شێوەیەی خوارەوە دادەرێژرێتەوە:

(بەڕێوەبەڕایەتیە گشتیەکانی گەشت و گوزار لە پارێزگاکانی هەرێم)و لە ریزبەندیدا بخرێتە پێش خاڵی (هەشتەم) و ریزبەندیەکە ڕێك بخرێتەوە.

ماددەی چواردەم/ (4)یەم لە دەقە کوردیەکە تێبینیمان نییە، بەڵام دەقە عەربیەکەش ناخوێنمەوە، لەبەر ئەوەی پێشتر خوێندرایەوە.

(5)یەم بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە :

(لەکاتی پێویست وەزیر بۆی هەیە بانگهێشتی هەر کەسێك بکات لە ناوەوەو دەرەوەی وەزارەت، بەمەبەستی ڕاوێژ پێ کردن، بێ ئەوەی هەقی دەنگدانیان هەبێت).

ماددەی پێنجەم/ بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

(وەزیر بۆی هەیە گرێبەست بکات لەگەڵ کەسە ئاسایی و مەعنەویەکان ئەوانەی شارەزاو پسپۆڕن لە هەرێم و دەرەوەی هەرێم، بۆ ئەو ماوەیەی بە گونجاوی دەزانێت، بەمەبەستی وەدەستهێنانی ئامانجەکانی وەزارەت، لەلایەن وەزیرەوە ماف و ئەرکەکانیان دیاری دەکرێت، دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران).

ماددەی شەشەم/ وەك خۆی بمێنێتەوە دەقە کوردیەکە هەڵبەتە.

مادده‌ی حه‌وته‌م/ بکرێته دوو به‌ش، برگه‌ی سه‌ره‌کی بکرێته یه‌که‌م، برگه‌یه‌کی بۆ زیاد بکرێت به‌م شێوه‌یه:

دووه‌م: به‌پێی ئه‌م یاسایه سه‌رجه‌م که‌ل و په‌ل و کاروباری کارمه‌ندو فه‌رمانبه‌رانی هه‌ردوو وه‌زاره‌تی هه‌ڵوه‌شێنراو، ده‌خرێته سه‌ر وه‌زاره‌تی تازه پێکهێنراو.

مادده‌ی هه‌شته‌م/ وه‌کو خۆی بمێنێته‌وه.

مادده‌ی نۆیه‌م/ وه‌کو خۆی بمێنێته‌وه.

مادده‌ی ده‌یه‌م/ به‌م شێوه‌یه دابڕێژرێته‌وه: (ئه‌م یاسایه له رۆژی بڵاوکردنه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی فه‌رمی وه‌قائیعی کوردستان) کاری پێ ده‌کرێت.

هۆیه‌کانی ده‌رچواندنی ئه‌م یاسایه:

به‌م شێوه‌یه دابڕێژرێته‌وه: (له‌به‌ر لێکدانی هه‌ردوو وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شت وگوزار له کابینه‌ی شه‌شه‌می حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان و، به مه‌به‌ستی به‌دیهێنانی به‌رژه‌وه‌ندی گشتی و هێنانه کایه‌ی پێکهاته‌یه‌کی له‌بارو چالاك به‌پێی پێداویستیه هه‌نووکه‌ییه‌کان و که‌مکردنه‌وه‌ی خه‌رجیه‌کان و لابردنی هه‌ندێك پێکهاته‌ی ئیداری و ئاسانکاری له مامه‌ڵه‌کردنی هاووڵاتیان له‌گه‌ڵ فه‌رمانگه‌کانی وه‌زارەت، ئه‌م یاسایه ده‌رچووێنرا. سوپاس.

به‌ڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

فه‌رموون لیژنه‌ی یاسایی خاڵ به‌خاڵ بیخوێننه‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی بیخه‌ینه به‌رده‌می په‌رله‌مانتاره‌کان.

به‌ڕێز عونی کمال سعید به‌زاز:

به‌ڕێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

المادة الاولى: يقصد بالمصطلحات الاتية المعاني المبينة ازائها لاغراض هذا القانون:

اولاً: الاقليم: اقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: الوزارة: وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

ثالثاً: الوزير: وزير البلديات والسياحة للاقليم.

رابعاً: وكيل الوزارة: وكيل وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

خامساً: المجلس: المجلس الاستشاري لوزارة البلديات والسياحة للاقليم.

به‌ڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزه‌یی:

به‌ڕێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

یاسای وه‌زارەتی شاره‌وانیه‌کان و گه‌شتوگوزار له هه‌رێمی کوردستان – عێراق

مادده‌ی یه‌که‌م: مه‌به‌ست له‌م زاراوانه‌ی خواره‌وه بۆ مه‌به‌ستی ئه‌م یاسایه ماناکانی به‌رامبه‌ریانه:

یه‌که‌م: هه‌رێم: هه‌رێمی کوردستان – عێراق.

دووه‌م: وه‌زارەت: وه‌زاره‌تی شاره‌وانیه‌کان و گه‌شتوگوزاری هه‌رێم.

سێیەم: وەزیر: وەزیری شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

چوارەم: بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاری وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا ئێمە پرۆژە یاساکەو رەئی هەردوو لیژنەکانمان خوێندەوە، ئێستا خاڵ بەخاڵ دێینە سەری، ئێستا ماددەی یەکەم خوێندرایەوە، بزانین چ پەرلەمانتارێك دەیەوێت گفتوگۆی لەسەر بکات، یان رەئی دەربڕێت، فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت لیژنەی یاسا، ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەین، هیچ مولاحەزەمان نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی رەئیتان.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش لەگەڵ دەقی ماددەکەین هیچ تێبینیەکمان نییە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا کێ دەیەوێت قسە لەسەر ئەو ماددەیە بکات؟ ئەم بەڕێزانە داوای قسە کردنیان کردووە (د.صباح بەرزنجی، د.رفیق صابر، بەفرین حسین)، فەرموو د.صباح قسە بکە.

بەڕێز د.صباح محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەم ماددەیە، من تەنها مولاحەزەی ئەوەم هەیە، کە عەرەبیەکەی (وزارة البلدیات والسیاحة)، مەرج نییە، کە دەیکەین بە کوردی فیعلەن بڵێین وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزار، لەسەر زمان زۆر قورسە، بۆیە من پێشنیاز دەکەم کوردیەکەی (وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار) بێت، بۆ سەر زمان ئاسانتر، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

د.رفیق صابر فەرموو.

بەڕێز د.رفیق صابر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرنجەکەی منیش هەر زمانەوانیە لەسەر ئەوەی کوردی، بیجگە لەوەی کە لە کوردیدا مەرج نییە، ئەوەی لە عەرەبیدا جەمع بێت، کۆ بکرێتەوە، لە کوردیشدا بە هەمان شێوە بێت، بەشی یەکەمی قسەکەم ئەوەیە، کە پشتگیری پێشنیارەکەی کاك دکتۆر صباح دەکەم، بەشی دووەمیش ئەوەیە، کە وشەی گەشتوگوزار بەڕاستی ئێمە وشەیەکی زۆر جوانترمان هەیە لە کوردیدا گەشتیاریە، کە دەڵێین گەشتیاری، لە کاتی گەشتیاریدا، ئەگەر وشەی گەشتیاری بێنین، وشەی سائیحیش بە گەشتیار زۆر جوانترە لە گەشتوگوزارکەر، چونکە دەبێتە وشەی لێکدراو، لە کاتێکدا ئێمە گەشتیار بۆ خۆی دەبێتە یەك وشە لەجیاتی، بۆیە پێشنیار دەکەم و تکاش دەکەم لە هەموو تێکستە کوردیەکەدا وشەی گەشتیار وەزارەتی شارەوانی و گەشتیاری بێت، وەزارەتیش ناچار بکرێت، کە لە جیاتی گەشتوگوزار، ئەم وشەیە لابرێت، وشەی گەشتیاری بەکار بهێنرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەفرین خان فەرموو.

بەڕێز بەفرین حسین خەلیفە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

رەئیەکەی من هەمان رەئی کاك دکتۆر سەباحە، لە بڕی ئەوەی کە بڵێین وەزارەتی شارەوانیەکان، بکرێت بە وەزارەتی شارەوانی، هەرچەندە لە دەقە کوردیەکەش بەو جۆرە هاتووە، لە پێناسەی زاراوەکانیشدا، کە باسی ئەنجومەن دەکات، نووسراوە ئەنجومەنی راوێژکاری وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاری هەرێم، من پێشنیار دەکەم، کە دەستەواژەی راوێژکاری لەو پێناسەیە لابدرێت، تەنها ئەنجومەنی وەزارەت بمێنێتەوە، لەبەر ئەوەی ئەو ئەنجومەنە تەنها کاری راوێژکاری ناکات، بەڵکو سوڵتەیەکی فیعلیشی بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو مولاحەزاتانەی کە دران، زیاتر عیلاقەی بە صیاغەوە هەیە، ئەمە یەك.

دوو/ دەبێت ئێمە ئەوەمان لەبیر نەچێت، کە ئێمە ناوی ئەو یاسایە لە قانونی ئەنجومەنی وەزیران پەسندمان کردووە، ئەگەر هەر گۆڕانکارییەك بێتە سەر ئەو یاسایە، دەبێت ئێمە قانونی ئەنجومەنی وەزیران تەعدیل بکەین، ئینجا دەستکاری لەو هەیکەلیەتە بکەین، بۆیە ئێستا لێرەدا ناکرێت ئێمە دەستکاری بکەین، بەڵام لە موستەقبەل ئەگەر ویستڕا ئەم مەسەلانە بگۆڕدرێت، یان دەستەواژەکان بگۆڕدرێت، پێویستە تەعدیلی قانونی ئەنجومەنی وەزیران بکەین، ئینجا ئەو قانونەش لەگەڵ ئەو تەعدیل دەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش کاتی خۆی لەناو لیژنە هەمان تێبینیمان هاتە پێش، شارەوانیەکان، لەبەر ئەوەی لە عەرەبیەکەی جەمعە، تەماشامان کرد لەبەر ئەوەی لە دەقی یاساکەدا بەو شێوەیەی کە ئێمە پێشتر پەسندمان کردووە، نەمانتوانی دەستکاری بکەین، سەبارەت بە گەشتیارو گەشتوگوزارەکەش، کەلە جێگەی دابنرێت، دیسان ئەوەش هەر لە یاساکەدا هاتووە، ئەگەرنا ئێمە پێشنیارەکەی کاك دکتۆر رەفیق سابیرمان پێ پەسندەو پێمان باشە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیری شارەوانی رەئیتان؟

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، سوپاس بۆ ئەندامانی پەرلەمانی هەرێمی کوردستان، بەڕاستی من تێبینیم نییە لەسەر ماددەی یەکەم، ئەوەی کە لیژنەی یاسایی پەرلەمان و لیژنەی شارەوانی پەرلەمان باسیان کرد، من موافیقم لەگەڵیان، هیچ تێبینیم نییە لەسەر ئەو ماددەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون دوا صیاغەکەی بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی دەنگدانی لەسەر بکەین.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى: يقصد بالمصطلحات الاتية المعاني المبينة ازائها لاغراض هذا القانون:

اولاً: الاقليم: اقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: الوزارة: وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

ثالثاً: الوزير: وزير البلديات والسياحة للاقليم.

رابعاً: وكيل الوزارة: وكيل وزارة البلديات والسياحة للاقليم.

خامساً: المجلس: المجلس الاستشاري لوزارة البلديات والسياحة للاقليم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون بەکوردیەکەش بیخوێننەوە.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یاسای وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزار لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی بەرامبەریانە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان – عێراق.

دووەم: وەزارەت: وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

سێیەم: وەزیر: وەزیری شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

چوارەم: بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاری وەزارەتی شارەوانیەکان و گەشتوگوزاری هەرێم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز د.سەروەر عبدالرحمن عمر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەو ناوەی کەوا کاك دکتۆر سەباحیش دەریڕی و کاك دکتۆر رەفیق سابیریش پشتگیری لێ کرد، ئێمە هەست دەکەین زۆر بە ئاسایی هاتووە، وەزارەتی بەلەدییات هەر لە عەرەبی، لەکوردیەکەی وەزارەتی شارەوانیە، بەلاّم کێشەکەمان لێرە ئەوەیە، من تێ ناگەم بۆچی لیژنەی یاسایی دەیکات بە شارەوانیەکان؟ بەڕێزیشتان گوتتان بەڕێز سەرۆکی شارەوانی فەرموو، نەتگوت بەڕێز سەرۆکی شارەوانیەکان، کێشەکە لێرەیە، بۆچی لە دەقی پرۆژە یاساکە لایانداوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی قانونی وەلاّمی ئەوەیان دایەوە، لەبەر ئەوە دەبێت نیزامەکە هەمووی هی ئەنجومەنی وەزیران بگۆڕێ، ئێستا بەو صیاغەیەی ئەخیری کە لیژنەی قانونی خوێندیانەوە، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەلّ ئەو ماددەیە بەو شێوەیە بڕوات فەرموو دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەلّدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، فەرموون بۆ ماددەی دووەم.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(اهداف الوزارة)

المادة الثانية: تهدف الوزارة الى مايلي:

اولاً: تقديم الخدمات البلدية والسياحية لتأمين احتياجات السكان من الماء الصافي للشرب ومجاري المياه الثقيلة ومياه الامطار ومحطة تصفيتها وبناء الطرق والجسور والانفاق داخل حدود البلديات والقرى مع المناطق السياحية والارتقاء بالخدمات البلدية المختلفة كماً ونوعاً مع تأمين احتياجات المواطنين في المناطق السياحية والمتنزهات.

ثانياً: التخطيط والادارة وتنفيذ العمل والواجبات بما يسهم في خلق تنمية اقتصادية محلية عن طريق السياسات الفعالة في استخدامات الارض والتخطيط العمراني مع تخطيط ومتابعة وتطوير الحركة السياحية ضمن اطار الخطة العامة للسياحة في الاقليم.

ثالثاً: تهيئة الاجواء المناسبة للمحافظة على البيئة النظيفة والصحية والاهتمام بالمناطق الخضراء في المدن والقصبات مع المناطق السياحية.

رابعاً: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات الاجنبية مع هيئة الاستثمار في الاقليم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون بەکوردیەکەش بیخوێننەوە.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئامانجەکانی وەزارەت

ماددەی دووەم: ئامانجی وەزارەت ئەمانەی خوارەوەیە:

یەکەم: پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری شارەوانی و گەشتوگوزاری بۆ دابین کردنی پێویستیەکانی دانیشتوان لە ئاوی پاکی خواردنەوەو ئاوەڕۆی ئاوی قوڕس و ئاوەڕۆی ئاوی باران و وێستگەی چارەسەری پاك کردنەوەیان و دروست کردنی ڕێگاو پردو تونێل لەناو سنووری شارەوانیەکان و گوندەکان، لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکان و بەرزکردنەوەی ئاستی خزمەتگوزاری هەمەجۆریان لە ڕووی چەندیی و چۆنییەوە، لەگەڵ دابین کردنی پێویستیەکانی هاونیشتمانیان لە شوێنی سەیرانگاو شوێنە گەشتیارییەکان.

دووەم: پلاندانان و بەڕێوەبردن و ڕاپەڕاندنی کارو ئەرکەکان بەجۆرێکی وا دەگرێتە ئەستۆ، کە بەشداری لە خوڵقاندنی گەشە سەندنی ئابووری خۆمالّی بکات، ئەمەش لە ڕێگای گرتنەبەری سیاسەتێکی کارا دەبێ، بۆ بەکارهێنانی زەوی و نەخشەدانانی ئاوەدانی لەگەڵ پلاندانان و بەدواداچوونەوەو پێش خستنی جموجۆڵی گەشتەوەری لە چوارچێوەی پلان گشتی گەشتوگوزار لە هەرێم.

سێیەم: ئامادە کردنی بارودۆخێکی گونجاو بۆ پارێزگاری کردن لە ژینگەی پاك و دروست و گرنگیدان بەناوچە سەوزاییەکان لە شاروشارۆچەکان و لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکان.

چوارەم: کار کردن لەپێناوی هێنانی سەرمایەو هاندانی وەبەرهێنانی خۆمالّی و بیانی لە کەرتەکانی پەیوەندیدار بە کارەکانی وەزارەت و، ئەمەش بە هەماهەنگی لەگەڵ دەستەی وەبەرهێنان لە هەرێمدا دەبێت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی قانونی فەرموون.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەگەڵ دەقی هەرسێ فەقەرەی ماددەکەین ئەوەی بەرایی، تەنها بەنیسبەت فەقەرەی چوارەم ئیعتیرازمان هەیە، داوای ئەوەمان کردووە، کە ئیعادەی صیاغە بکرێتەوە بەشێوەیەك، کە دەستەواژەی (في اطار القوانين النافذة) ئیزافەی ئاخیری فەقەرەکە بکرێت، خوێندنەوەکەی بەم شێوەیە دەبێت:

(رابعا: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات الاجنبية مع هيئة الاستثمار في الاقليم في اطار القوانين النافذة)، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەقە کوردیەکە لەگەڵ دەقە عەرەبیەکە، لەهەندێکی لە دەقە کوردیەکە تێبینیمان هەیە، لەهەندێکیش لە دەقە عەرەبیەکە تێبینیمان هەیە، لە دەقە کوردیەکە ماددەی دووەم خاڵی سێیەم، پێمانوایە بەو شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

(ئامادە کردنی بارودۆخێکی گونجاو بۆ پارێزگاری کردن لە ژینگەی پاك و دروست و چارەسەری زانستیانەی زبڵ و پاشماوەکان و گرنگیدان بە ناوچە سەوزاییەکان لە شارو شارۆچکەکان و شوێنە گەشت و گوزارییەکان).

خاڵی چوارەمیش تێبینیمان هەیە، پێمانوایە بەو شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

(العمل على اجتذاب رؤوس الأموال وتشجيع الآستثمارات الأجنبية في القطاعات ذات العلاقة بالوزارة وذلك بالتنسيق مع هيئة الآستثمار في الاقليم)، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

خۆی لەڕاستیدا ئێمە دائیمەن لە تەرجومە کردن لە عەرەبیەوە بۆ کوردی موشکیلەمان دەبێت، چونکە بەشێوەیەکی تەبایی نین، چۆن تەرجومە دەکرێت، لەبەر ئەوە ئێمە عەرەبیەکە دەکەینە ئەساس، بۆ ئەوەی دوای ئەوە لەسەری رێککەوین، ئێستا کێ دەیەوێت موناقەشەی ئەم ماددەیە بکات دەستی بەرز بکاتەوە تاکو ناوی بنووسین؟ ئەم بەڕێزانەی خوارەوە ناوی خۆیان نووسیوە (دانا سعید صۆفی، بەیان احمد، فازل بەشارەتی، عبدالله مام عەلی، محمد دلێر محمود، پێشەوا تۆفیق، پەروین عبدالرحمن)، کەسی تر هەیە؟ شوان کەریم، فەرموو دانا قسە بکە.

بەڕێز د.دانا سعید صۆفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێموایە لەو ماددەیەدا ئامانج و ئەرکەکان بابڵێین لە هەندێ لە بڕگەکان تێکەڵ کراوە، بۆ نموونە لە دووەم/ باس لەوە دەکات پلاندانان و بەڕێوەبردن و راپەڕاندنی ئەرکەکان، هەر بەخۆی باس لەوە دەکات ئەرکەکان، ئەگەر تەماشای بەشی دووەمی ئەم بڕگەیە بکەین، دەڵێت ئەمەش لە ڕێگای گرتنەبەری سیاسەتێکی وا بەم شێوەیە، یەعنی باس لە ئەرکەکانی وەزارەت دەکات، جا من پێشنیار دەکەم ماددەی دووەم لەژێر ناونیشانی ئامانجەکانی وەزارەتدا بکرێت بە ئامانج و ئەرکەکان، لەبەر ئەوەی لە هەندێ بڕگەکان ئەرکەکانیشی تێدایە.

بەنیسبەت بڕگەی سێیەم لە ماددەی دووەم، من پێشنیاری لێژنەی ئاوەدانکردنەوە بە پەسندی دەزانم، تەنیا یەك شتی لێ لابدرێت، ئەویش ئەوەیە ئامادە کردنی بارودۆخێکی گونجاو، بۆ پارێزگاری کردن لە ژینگەو پاك و دروست و چارەسەری پاشماوەکان و گرنگیدان، یەعنی زانستیانەی زبڵ و ئەو شتانەی لێ لابدرێت، لەبەر ئەوەی پاشماوەکان هەمووی دەگرێتەوە، زبڵیش دەگرێتەوە، لێرە زەروری نییە زبڵەکەی تێدا بێت، هەروەها زانستیانە، نازانم زانستیانە چیە، بەڕاستی تەعریفی زانستیانە ئاسان نییە، تۆ لێرە لە یاسایەکدا بیکەیت، ئەوەندە کافیە ئامانجی چارەسەری با بڵێین ئەو پاشماوانەی کە هەیە بکات، بۆ ئەوەی ژینگەی کوردستان بە پاك و تەمیزی بهێڵرێتەوە، هەروەها بەنیسبەت ئەو پێشنیارەی لێژنەی یاسایی بۆ بڕگەی چوارەم، من پشتیوانی لێ دەکەم، پێموایە صیاغەیەکی باش و دروستە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەیان احمد فەرموو.

بەڕێز بەیان احمد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پتر مودا‌خەلا من لە لایەنێ گەشتوگوزار وەرگریتن، چونکە ئەگەر ئەم سەح کەینێ هەرێما کوردستانێ سوپاس بۆ خودای مەزن، کو بەڕاستی هەرێمێکا گەشتوگوزارا ئیت قێت حکومەتا هەرێمێ تایبەت وەزارەتا گەشتوگوزارو شارەوانی پتر گرنگی یێت کەرتێ بداتن، ئەز بەباشی دەزانم خاڵەکا دی بێتە زێدە کرن، بۆ قی بابەتێ، یەعنی ماددەی دوێ، (العمل على تطوير القطاع السياحي في الاقليم لاجتذاب السياح وفق خطة مرحلية)، یەعنی مەرحەلە بۆ مەرحەلە کەرتێ سیاحێ بەرەو باشتر بچێتن، بەڕاستی هەم ناحیە ئیقتیصادیش بۆ هەرێمێ باشە، هەم ناحیەکا دیش تەبعەن خەڵکەك، یەعنی خاصەتەن حەز بە کوردستان بکاتن بەشێوەیەکی باشتر دێ ئەز فەرد دبینم ئەو خاڵە زێدە ببێتن، گەلەك سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئێمە پێمان باشە هەر پەرلەمانتارێك پێشنیارێکی هەیە، یان گۆڕانکارییەك بکات لە صیاغەکە، بە نووسین بینووسێت و بیداتە لیژنەی یاسایی و شارەوانی، بۆ ئەوەی زیاتر بەرچاویان روون بێت، کاك فازل بەشارەتی فەرموو.

بەڕێز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەی دووەمدا، باسی دوو خاڵ دەکات، یەکێکیان/ مەسەلەی گەیاندنی خزمەتگوزاری بەشارو شارۆچکەکان و گوندەکان، بەبڕواو پێشنیاری من، پێشنیار دەکەم کە هەتا ئێستاش ئەوەی کە مەعلومە بەڕاستی مەسەلەی گوندەکان، تەنها لە رووی ئاوی پاکەوە، ئەویش هەموو گوندەکانی کوردستان نا، هەندێك لە گوندەکان تەنها لە رووی ئاوی خواردنەوە حیسابی بۆ کراوە، هەر لەم ماددەیەدا باسی ژینگە پارێزی دەکات، بەبڕوای من مەسەلەی ژینگە پارێزی، لێرەش گوندەکان ئەگەر بکرێت تیمی گەڕۆکی شارەوانی هەبێت، بۆ پاك کردنەوەی گوندەکان، ئەگەر وەکو گەڕەکی شارەکانیش رۆژانە نەبێت، ئەگەر لە مانگێ جارێك، یان لە ساڵێ دوو جاریش بێت، چونکە بەڕاستی ئێستا لە کوردستان گوند دروست بووە، لە حدودی (800) ماڵ بۆ (1000) ماڵیش دەبێت، بەڵام هەتاوەکو ئێستا هیچ ئاوەڕدانەوەیەکی شارەوانی بۆ نەکراوە، هەم بۆ خزمەتگوزاری گەیاندن پێیان، هەم بۆ پارێزگاری کردنی ژینگە پارێزی، چونکە هەموومان دەزانین بەحەقیقەت شوێنی گەشت و گوزار زیاتر دەکەوێتە سنووری گوندەکان و کوێستانەکانی کوردستان، لێرە نە ناوی کوێستانەکان هاتووە، نە ئەو تیمی گەڕۆکە هەیە، یان تیمی شارەوانی لە گوندەکاندا نییە، بۆ پاك کردنەوەی گوندەکان و پارێزگاری کردنی ژینگە لە کوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، عبدالله علی فەرموو.

بەڕێز عبدالله علی ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچەند خاڵەکە تێپەڕی، بەڵام لە بڕیاری ژمارە (13)ی ساڵی 2009دا بە بڕیار وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارە، نازانم لیژنەی یاسایی چۆن دیاری دەکات؟ یان دیاری ناکات؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە تێپەڕیوە.

بەڕێز عبدالله علی ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو بڕیارە هەیە، لە هەردوو دەقەکە عەرەبی و کوردیەکە دێهات هاتووە، دێهات تابعی خزمەتگوزاریە لەلایەن وەزارەتی بەلەدییاتەوە نییە، یەعنی پێویستە ئەوە بکرێت، ئەو شوێنانەی کە دەکەونە داخیلی مەنتیقەی خزمەتگوزاری، لەشوێنێکیش سەوزایی هاتووە بەناوچە سەوزەکان رەنگە بە تەعبیرە کوردیەکە باشتر بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دلێر محمود فەرموو.

بەڕێز محمد دلێر محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە فەقەرەی یەکەمدا لە رووی زمانەوانییەوە، بەڵێ ئیعتیماد دەکەینە سەر دەقە عەرەبییەکە، بەڵام کۆمەڵێك شت هەیە لە زمانی کوردیدا جێی خۆی کردۆتەوە، وەکو لە فەقەرەی یەکەمدا لە دێری چوارەم دەڵێت لە رووی چەندی و چۆنیەوە، بەڵام لە کوردیدا بووە بە چەندایەتی و چۆنایەتی، من بە چاکی دەزانم، ئەوە چاك بکرێت، لە فەقەرەی دووەمیشدا لە دێری سێیەمدا دەڵێت جموجۆڵی گەشتەوەری، گەشتیاری لەلای ئێمە تەقریبەن شوێنی خۆی گرتووە لە کوردیدا، ئیتر پێویست بە دەقە عەرەبییەکە ناکات، لە فەقەرەی سێیەمیشدا، کە باسی گرنگیدان بە سەوزاییەکان و، لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکاندا دەکرێت، من وای بە باش دەزانم مەسەلەی ژینگە لەکوردستاندا بە دەرەجەی یەکەم خۆڵ و خاشاك دەکەن، ئەو خۆڵ و خاشاکەی کە لە کوردستاندا هەیە، لە هەموو شوێنێکدا ناتوانرێت چارەسەر بکرێت بەشێوەیەکی مۆدێرن، لە هەمان کاتیشدا ئیستیفادە بکرێت لە هەندێ بەشی ئەو خۆڵ و خاشاکە بۆ سەرلەنوێ بۆ پیشەسازی، بۆ ئەوەی بتوانێت بەکارهێنانی لەبواری پیشەسازی، بەشی گەشە سەندنی پیشەسازی و ئابووری خۆمانێدا، لەبەر ئەوە من بەباشی دەزانم، ئەو خاڵەی مەسەلەی خۆڵ و خاشاك تەسبیت بکرێت لە فەقەرەی سێیەمدا، بۆ ئەوەی وەزارەتی شارەوانی مولزەم بکرێت، کە ئەوە مەوزوعێکە لەبەردەمیداو بەردەوام هەوڵی بۆ بدات و چارەسەری بکات، تاکو ئەم دەقەیەش هەر ئەو خاڵە بەشێوەیەکی مەتاتی باسی شوێنە سەوزاییەکانی کراوەو باسی گەشتوگوزارییەکان کراوە، بەڵام سەوزایی و گەشتوگوزاری، ئەوە بەڵێ ژینگە پاك دەکاتەوە، بەڵام لە هەمان کاتدا خۆڵ و خاشاك زیاتر ژینگە پیس دەکات، بەشێوەیەکی سەرەکی لە هەموو شارو شارۆچکەکان و دێهاتەکانیش، کە کاك فازڵ باسی کرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، پێشەوا تۆفیق فەرموو.

بەڕێز پێشەوا تۆفیق مغدید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە خاڵی یەکەم، ئەوەی پەیوەستە بە جێ بەجێ کردنی پرۆژەی خزمەتگوزاری لەناو گوندەکان و لە رووی سنوورەوە تابعی شارەوانیەکان نین لە قەزاو ناحیەکان و، لە شارەکانیش، ئەوەندەی من مەعلوماتم هەبێت لە دەرەوەی سنووری شارەوانیەکان، من نازانم پێموایە ئەو خاڵە زیاتر پێویستی بە روون کردنەوە هەیە، ئایا گەیاندنی ئەو پرۆژە خزمەتگوزاریانە بەچ ئالیەتێك دەگات بە گوندەکان؟ چونکە ئەوەندەی من مەعلوماتم هەبێت، تەنها جێ بەجێ کردنی پرۆژەی ئاوی خواردنەوەیە لە دێیەکان تابعی وەزارەتی شارەوانی بووە، کە پێشتر ئەنجامدراوە، ئەویش دوای ئەوەی کە بەڕێوەبەرایەتیەك بەناوی بەڕێوەبەرایەتی ئاوی دەوروبەر جیا کراوەتەوە لە سنووری پارێزگاکان، تەنها ئەمە وەکو مەشاریع جێ بەجێ کراوە، بۆیە من پێم باشە روون کردنەوە زیاتر هەبێت لەم خاڵە، ئایا ئالیەتی گەیاندنی پرۆژە خزمەتگوزارییەکان بۆ گوندەکان چ ئالیەتێکە؟ لە کاتێکدا ئەمانە لە دەرەوەی سنووری شارەوانیەکاندان.

سەبارەت بە خاڵی دووەم، پلاندانان و بەڕێوەبردن و ڕاپەڕاندنی کارو ئەرکەکان بەجۆرێکی وا دەگرێتە ئەستۆ، کە بەشداری لە خولقاندنی گەشە سەندنی ئابووری خۆمالّی بکات، ئەمەش لە ڕێگای گرتنەبەری سیاسەتێکی کارا دەبێ، بۆ بەکارهێنانی زەوی، من پێشنیار دەکەم دوای ئەم خاڵە بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوی بۆ ئیزافە بکرێت، چونکە ئێمە دەزانین کاتێک کە نەخشەی بنەڕەتی، یاخود ماستەر پلانی شوێنێك دادەنرێت، شار، قەزایەك، ناحیەیەك دادەنرێت، زۆرترین ئەو زەویانەی کە بەر ئەم نەخشەیە دەکەون، رەنگە تابعی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو بن، بۆیە من پێشنیار دەکەم ئایا ئەم بڕگەیەی بۆ ئیزافە بکرێت؟ بۆ ئەوەی هەماهەنگیەك هەبێت لەنێوان وەزارەتی شارەوانی و وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو، بۆ ئەوەی ئەو زەویانەی دەکەونە بەرنەخشەی بنەڕەتی و ماستەرپلانەوە بە ئاگاداری هەردوولا بێت، لە خاڵی سێیەمیش، پێشنیاری ئەمە دەکەم، کە هەمان بڕگەی بۆ ئیزافە بکرێت بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو، چونکە ئێمە دەزانین بەشێك لە ناوچە سەوزاییەکان تابعی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوە، وەکو غابات، یان هەندێك ناوچەی سەوزایی تر هەیە، کە ئەمانە ڕاستەوخۆ پەیوەندییان بە وەزارەتی کشتوکاڵەوە هەیە، بۆیە من پێشنیاری ئەوە دەکەم، ئەم دوو بڕگەیە ئەمەی بۆ ئیزافە بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، پەروین عبدالرحمن فەرموو.

بەڕێز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لێرە ئەگەر تەماشای ئەو پرۆژەیە بکەین، وەك دەڵێت گرنگی زیاتر بە ناوچە سنوورەکان داوە، کە باس لە سنوور دەکات، بەتایبەتی سنووری شارەوانیەکان، ئێمە ئەگەر سەیر بکەین، دەبینین ئەو ئیهتیمامە زیادەی کە بە دەرەوەی سنووری شارەوانی دەدرێت، وەك ئەوە نییە کە بە ناوەوەی سنووری شارەوانیەکان دەدرێت، ئێستا زۆر گۆڕەپان هەیە لە ناوەڕاستی ماڵەکانی هەندێك گەڕەك ماونەتەوە، کە بۆتە هۆی خڕبوونەوەی زبڵ و خاشاك، کە ئەمەش هەم لە ڕووی ژینگەوە، هەم لە ڕووی تەندروستیەوە زۆر خراپە بۆ هاوواڵتیان، بۆیە من پێشنیار دەکەم گرنگی زیاتر بەو گۆڕەپانانەش بدرێت، کە کەوتوونەتە ناوەڕاستی ماڵەکانی هەندێك لە گەڕەکەکان، بۆ ئەوەی ئەم پیسیە نەمێنێت، بەنیسبەت گوندەکان، من پێشنیار دەکەم زیاتر گرنگی بە گوندەکان بدرێت، لەبەر ئەوەی زۆر بێ خزمەتگوزارین، هەم لە ڕووی ئاوەڕۆ، هەم لە ڕووی ئاوی پاك، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شوان کریم فەرموو.

بەڕێز شوان عبدالکریم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، قسەکانی من کرا.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر چ دەڵێی لەبارەی پێشنیارو ماددەکە.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس، لەگەڵ پێشنیاری لیژنەی شارەوانیم لە ماددەی دووەمی بڕگەی سێیەم، من موافقم لەگەڵ رەئیان، بەڕاستی پێشنیارەکەیان بەجێیە، کە (وادارة النفایات الصلبة والأهتمام بالمناطق الخضراء)، هەرچەندە هەمووی دەگرێتەوە لە مەبەستەوە، لێرە مەحدودی کردووە، من بەباشی دەزانم کە لێرە ئێمە بینووسین، لەگەڵ خاڵی چواریش بەنیسبەت لیژنەی یاسایی، ئێمە پێش ئێستاش دانیشتین و کۆبوونەوەمان کردووە، لەگەڵ ئەو خاڵەش موافیقم، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی دوا رەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەندێك مودا‌خەلات کرا لەلایەن بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، پەیوەندی هەیە بە هەندێك مەوزوعی بابەتی، لێرە لیژنەی پەیوەندیدار ئیمکان هەیە جواب بداتەوە، نەك لیژنەی یاسایی، بەنیسبەت ئەو رەئیەی کە لیژنەی شارەوانی عەرزی کردو جەنابی وەزیریش موافیق بوو، بەنیسبەت فەقەرە سێ، ئەو صیاغەیەی دەکەین، پاشان دەخوێنینەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە پێشنیاری ئەو بەڕێزانەی کە کرا، باس لە پاشماوەکان کرا، کە زبڵ و ئەوانە لابدرێت، من پێموایە نازانم ئەوە ئەندامانی پەرلەمان رەئیان چ دەبێت، بەس ئێمە پێمانوایە ئەوەی کەداماننناوە پڕ بە پێستی جێگەی خۆی بووە، سەبارەت بەکەلیمەی زانستیەکانیش، ئێمە لەجیاتی (ریسایکلین)مان بەکارهێناوە، مەبەستمان ئەو کەلیمەیە بووە، بەس بە کوردی شتێکی ترمان نەبووە تا دایبنێین، ئینگلیزییەکەش ئەوەیە، جەنابت باشتر دەزانی، تەبعەن (ریسایکلین)یش کارەکەی ئەوەیە دووبارە تەنزیم کردنەوەو رێکخستن و لێك جیاکردنەوەیە، بۆ جارێکی تر ئیستیفادە لێ کردنی ئەو زبڵ و زاڵەی کە هەیە، سەبارەت بە گوندەکانیش، منیش پێموایە نازانم کەلیمەی گوندەکان بۆ لامان نەبردووە؟ چونکە گوندەکان ناکەوێتە چوارچێوەی بەلەدییات، مادام لە (2500) نفوس کەمتر بێت، بەس کە دانراوەو رەقەمیشی بۆ

دیاری نەکراوە، دیارە دەکەوێتە چوارچێوەی ئەو یاسایەی کە پێشتر هەیە، بەپێی ئەوەی کە دیاری کراوە (2500) نفوس، دەکرێت بە بەلەدییات حیسابی بۆ بکرێت، سوپاستان دەکەم.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك دانا.

بەڕێز د.دانا سعید صۆفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر لیژنەی ئاوەدانکردنەوە مەبەستیان (ڕێسایکلین) بێت، لە جیاتی زانستیانە، دەتوانن دووبارە بەکارهێنانەوە بەکار بێنن، ئەو مانایە دەگەیەنێت، دووبارە پاشماوەکان بەکار دەهێنرێتەوە، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی، پرسیارێك کرا دەربارەی تەنسیقێك لەنێوان وەزارەتی شارەوانی و وەزارەتی کشتوکاڵ، بۆ ئەو مەسەلەیە نازانم ڕەئیتان چی بوو؟

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێمانوایە زیاتر وەزارەتی شارەوانی ناچار دەکات، کە کۆمەڵێك ئیجرائات بکات، ئەوەش لەوانەیە بۆی سەخت بێت، جەنابی وەزیر پێی باشە، یان نا، بەس ئێمە پێمان باش نییە، لەبەر ئەوەی لەوانەیە ئەو تەنسیقە بۆ ئەوان زەحمەت بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ڕووی قانونیەوە تەنسیق وجوبیە بەنیسبەت وەزیری بەلەدییات، کە تەنسیق بکات لەگەڵ هەموو وەزارەتە پەیوەندیدارەکان، نەك وەزارەتی زراعە.

دووەمیش/ قەوانینی تر هەیە، ئەو مەسائیلانەی موعالەجە کردووە، پێویست ناکات لێرە مەسەلەن لە ڕووی قانونیەوە، تەنها تەنسیق لەگەڵ وەزارەتی زراعە بکات، چونکە هەر وەزارەتی زراعە مەعنی نییە، وەزارەتی صحە مەعنیە، زۆر وەزارەتی دیکە مەعنی هەنە، من تەنها تەوزیحم ئەوەندە بوو، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا وەزیری شارەوانی یەك، دوو پێشنیاری ئێوەی پەسند کرد، یەکێکیان/ پێشنیارەکەی لیژنەی شارەوانی بوو، ئەویتریشیان/ پێشنیاری لیژنەی یاسایی بوو، جا پێمان باشە ئاخیر صیاغەی بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی دەنگی لەسەر بدەین.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثانية: تهدف الوزارة الى مايلي:

اولاً: تقديم الخدمات البلدية والسياحية لتأمين احتياجات السكان من الماء الصافي للشرب ومجاري المياه الثقيلة ومياه الامطار ومحطة تصفيتها وبناء الطرق والجسور والانفاق داخل حدود البلديات والقرى مع المناطق السياحية والارتقاء بالخدمات البلدية المختلفة كماً ونوعاً مع تأمين احتياجات المواطنين في المناطق السياحية والمتنزهات.

ثانياً: التخطيط والادارة وتنفيذ العمل والواجبات بما يسهم في خلق تنمية اقتصادية محلية عن طريق السياسات الفعالة في استخدامات الارض والتخطيط العمراني مع تخطيط ومتابعة وتطوير الحركة السياحية ضمن اطار الخطة العامة للسياحة في الاقليم.

ثالثاً: تهيئة الاجواء المناسبة للمحافظة على البيئة النظيفة والصحية وادارة النفايات الصلبة والاهتمام بالمناطق الخضراء في المدن والقصبات مع المناطق السياحية.

رابعاً: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات الاجنبية مع هيئة الاستثمار في الاقليم في اطار القوانين النافذة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان؛

فەرموون بە کوردیەکەش بیخوێننەوە.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی؛

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئامانجەکانی وەزارەت

ماددەی دووەم: ئامانجی وەزارەت ئەمانەی خوارەوەیە:

یەکەم: پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری شارەوانی و گەشتوگوزاری بۆ دابین کردنی پێویستیەکانی دانیشتوان لە ئاوی پاکی خواردنەوەو ئاوەڕۆی ئاوی قوڕس و ئاوەڕۆی ئاوی باران و وێستگەی چارەسەری پاککردنەوەیان و دروست کردنی ڕێگاو پردو تونێل لەناو سنووری شارەوانیەکان و گوندەکان لەگەڵ شوێنە گەشتوگوزارییەکان و بەرزکردنەوەی ئاستی خزمەتگوزاری هەمەجۆریان لە ڕووی چەندیی و چۆنییەوە لەگەڵ دابین کردنی پێویستیەکانی هاونیشتمانیان لە شوێنی سەیرانگاو شوێنە گەشتیارییەکان.

دووەم: پلاندانان و بەڕێوەبردن و ڕاپەڕاندنی کارو ئەرکەکان بەجۆرێکی وا دەگرێتە ئەستۆ، کە بەشداری لە خوڵقاندنی گەشە سەندنی ئابووری خۆمالّی بکات، ئەمەش لە ڕێگای گرتنەبەری سیاسەتێکی کارا دەبێ،

بـۆ بـەکارهێنانی زەوی و نەخشـەدانانی ئـاوەدانی لەگـەڵ پلانـدانان و بەدواداچـوونەوەو پـێش خسـتنی جموجۆڵی گەشتەوەری لە چوارچێوەی پلان گشتی گەشتوگوزار لە هەرێم.

سـێیەم: ئامـادە کردنـی بـارودۆخێکی گونجـاو بـۆ پارێزگـاری کـردن لـە ژینگـەی پـاك و دروسـت و دووبـارە بـەکارهێنانی پاشماوەی قـوڕس و گرنگیـدان بەناوچـە سـەوزاییەکان لـە شاروشارۆچـەکان و لەگـەڵ شـوێنە گەشتوگوزارییەکان.

چوارەم: کار کردن بۆ راکێشانی سـەرمایەو هانـدانی وەبـەرهێنانی بیـانی لەگـەڵ دەسـتەی وەبـەرهێنان لـە هەرێمدا لەچوارچێوەی یاسا جێ بەجێ کراوەکاندا بێت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوای وەرگرتنی تێبینیەکان، بەڵێ فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە لیژنەی شارەوانیەکان پێیان باشە کەلیمەی (بالتنسیق) ئیزافە بکرێتە سەر فەقەرەی چوارەم، ئەگـەر بە پەسندی بزانن، دووبارە دەیخوێنمەوە، بۆ ئەوەی بدرێتە دەنگدانەوە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە دواییـن داڕشتنەکە بخوێننەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من بەباشی دەزانم تەنها بڕگەی چوارەم بیخوێنمەوە، لەبەر ئەوەی ئەوانی تر خوێندرایەوە.

رابعاً: العمل على اجتذاب رؤوس الاموال وتشجيع الاستثمارات وذلك بالتنسيق مع هيئة الاستثمار في الاقليم في اطار القوانين النافذة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموون بە کوردیەکەش.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەقە عەرەبیەکەم لەبەردەستە.

چـوارەم: کـار کـردن بـۆ راکێشـانی سـەرمایەو هانـدانی وەبـەرهێنانی بـە هەماهـەنگی لەگـەڵ دەسـتەی وەبەرهێنان لە هەرێم لەچوارچێوەی یاسا کارپێکراوەکاندا.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

نوقتەی نیزامیە؟ فەرموو.

بەڕێز پێشەوا تۆفیق مغدید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من داواکارم لە جەنابی وەزیر روون کردنەوەی زیاترمان بداتێ، سەبارەت بەو خاڵەی کە باس کرا، کاتێک گوندەکان لە سنووری شارەوانیەکان نین، ئایا چۆن خزمەتگوزاری دەگەیەنێت بەو گوندانە؟ من پێموایە ئیزافە کردنی ئەمە، لێرەدا ئیشکالیەتێك دروست دەکات، تۆ کاتێك کە گوند لە چوارچێوەی سنووری شارەوانیدا نەبێت، چۆن خزمەتگوزاری دەگەیەنێت بەو گوندانە؟ پێم خۆشە جەنابی وەزیر ئەگەر روون کردنەوەی زیاترمان بداتێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو جەنابی وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس، وەحدەی ئیداری زیاتر هەڵدەستیت بە یارمەتی دانی گوندەکان لەلای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار ئاوی خاوێن و پاك بۆیان دابین دەکرێت، ئەوانی تر وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە و نیشتەجێ بوون لەگەڵ وەحدەی ئیداری ئەوانە یارمەتی دەدەن بۆ خاوێن کردنەوەی ئەو گوندانە کە لە ژێر 2500 نەفەر خوارترن، ئەوانەی کە زیاترن کە مەربوت دەبێ بە وەزارەتی شارەوانی کە دەبێتە شارەوانی یان کۆمەڵگایەك دەبێت کە شارەوانی تێدا دەکرێت، ئەو خزمەتگوزاریانە لەژێر دەسەڵاتی وەزارەتی گەشتوگوزارەوە جێ بەجێ دەکرێت، لێرە من نااڵێم کە ئێمە ناتوانین یارمەتیان بدەین ئەو شوێنانەی کە بە گەشتیاری دادەنێن لەژێر خزمەت کردنی وەزارەتی گەشتوگوزارە کە دەبێ ئەو ئیشانەش بکات، بەڵکو زۆر جێ دەگرێتەوە کە گوندەکانیش دەگرێت لەوەی، من ناتوانم بە مەحدود بیڵێم کە وەزارەتی شارەوانی هەڵدەستێ بە خاوێن کردنەوەی گوندەکانی هەرێمی کوردستان، بەس ئێمە دەتوانین ئەوانەی کە مەربوت دەبێت بە وەزارەتی شارەوانی کە شارەوانی بە خۆی لەو جێیانە هەیە کە لە 2500 نەفەر بە سەرەوەن کە ئەوانەش بە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار عەمەلی پێ دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

دوای ئەوەی هەموو تێبینیەکان وەرگیران و لیژنەی یاسایی دواین سیاغەی خوێندەوە، ئێستا دواین سیاغە دەخەینە دەنگەوە، کێ لەگەڵ ئەو ماددەیەیە دەست بەرز بکاتەوە؟ فەرموون، کێ لەگەڵ دانیە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا، بۆ ماددەیەکی تر تکایە، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(تشکیلات الوزارة)

المادة الثالثة: تتألف الوزارة من التشكيلات التالية:

اولاً: الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة والمسؤول عن اعمالها وتوجيه سياستها والاشراف والرقابة عليها وتصدر عنه وتنفذ باشرافه جميع القرارات والاوامر والتعليمات في كل ماله علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها وصلاحياتها وسائر شؤونها الفنية والمالية والادارية والتنظيمية وفق احكام القانون ويكون مسؤولاً امام مجلس الوزراء باعتباره عضواً متضامناً فيه وله تخويل بعض من صلاحياته الى وكيل الوزارة او المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة.

ثانياً: وكيل الوزارة: يساعد الوزير في توجيه الوزارة والاشراف على شؤونها ضمن الصلاحيات التي توكل اليه من قبل الوزير على ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية اختصاصية.

ثالثاً: مكتب الوزير: يرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

رابعاً: مكتب وكيل الوزارة: يرأسه ويديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

خامساً: المستشارون: يكون عددهم خمس مستشارين ومن حملة شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في اعمالهم مدة لاتقل عن عشرين سنة في احد الاختصاصات التالية:

1-القانونية.

2- هندسة الطرق.

3- هندسة الماء والمجاري.

4- هندسة تخطيط المدن.

5- السياحة.

سادساً: المديرية العامة للديوان: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

سابعاً: المديرية العامة للتخطيط والمتابعة: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

ثامناً: المديرية العامة للتخطيط العمراني: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

تاسعاً: المديرية العامة للمشاريع: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

عاشراً: المديرية العامة للماء والمجاري: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

الحادي عشرة: المديرية العامة للبلديات في محافظات الاقليم: يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص.

الثاني عشرة: رئاسة البلدية في مركز كل محافظة من محافظات الاقليم: يرأسها في كل محافظة رئيس بلدية حسب الصنف الخاص للبلدية.

الثالث عشرة: الهيئة العامة للسياحة: ترتبط بالوزارة ويرأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في مجال السياحة وتنظم اعمال الهيئة اعلاه وتشكيلاتها بقانون خاص.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیەکەی بخوێننەوە، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێکهاتەکانی وەزارەت

ماددەی سێیەم: وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:

یەکەم: وەزیر: سەرۆکی بالأی وەزارەتەو بەرپرسە لە کارەکانی و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی و چاودێری چالاکییەکانی دەکات و هەر لەویشەوە ئەو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییانە دەردەچن، کە پەیوەندییان بە ئەرکەکانی وەزارەت و دەزگاکانیەوە لە ڕووی هونەری و دارایی و کارگێڕی و ڕێکخستنەوە هەیە، بەپێی حوکمەکانی یاساو بەرپرسیارە بەرامبەر ئەنجومەنی وەزیران بەو پێیەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەندا، بۆی هەیە هەندێ لە دەسەلأتەکانی بدات بە بریکاری وەزارەت، یان بەڕێوەبەرە گشتییەکان، یان ئەوانەی لە وەزارەتدا بە شیاویان دەزانێ.

دووەم: بریکاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستە کردنی کاروباری وەزارەت و سەرپەرشتی کاروبارەکانی لە چوارچێوەی ئەو دەسەلأتانەی کە لەلایەن وەزیرەوە پێی دەدرێت و دەبێت بڕوانامەی بەرایی پسپۆڕی زانکۆیی هەبێت.

سێیەم: نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کە بە پلەی بەڕێوەبەر بێت و بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

چوارەم: نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

پێنجەم: ڕاوێژکاران: ژمارەیان پێنج دەبێت دەبێ بڕوانامەی بەرایی زانکۆیان هەبێت و ماوەی شارەزاییان لە بواری کارەکەیان کەمتر نەبێت لە بیست ساڵ خزمەت و کارامە بن و پسپۆڕیەکەشیان لە یەکێك لەم بوارانەدا دەست نیشان دەکرێت:

1- یاسایی.

2- ئەندازیاری ڕێگاوبان.

3- ئەندازیاری ئاو و ئاوەڕۆکان.

4- ئەندازیاری نەخشەکێشانی شارەکان.

5- گەشتوگوزار.

شەشەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

حەوتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلاندانان و بەدواداچوون: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

هەشتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی نەخشەدانانی ئاوەدانی: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆژەکان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

دەیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئاو و ئاوەڕۆکان: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لێژنەی یاسایی ڕەئیتان؟ کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تەنها لەسەر سێ فەقەرە ئیعترازاتمان هەیە، فەقەرەی 5 و 12 و 13 ئەوانی تر ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەین و هیچ مولاحەزەمان نیە، بە نیسبەت فەقەرەی 5 کە تایبەتە بە موستەشارەکان، پێنج موستەشار داندراوە و هەر موستەشارەکیش ئیختساسی خۆی هەیە، ئێمە پێمانوایە 5 موستەشار زۆرە، چوار موستەشار دابندرێت هەروەکو وەزارەتەکانی دیکە، وە ئیختساسەکانیش لابردرێت، دوایی خۆی جەنابی وەزیر بتوانی تەنسیق بکات کە چۆن ئەو پێنج بەشە دابەش دەکات لەسەر ئەو چوار موستەشارانە، ئەوەمان بۆ سەلاحیەتی جەنابی وەزیر هێشتووەتەوە، بە نیسبەت فەقەرەی 12 تەنها ئیعادەی سیاغەمان کردووەتەوە، ئیعادەی سیاغەکە بەم شێوەیەیە: ثاني عشر: رئاسة البلدية في مراكز محافظات الاقليم . يرأسها في كل محافظة رئيس بلدية حسب الصنف الخاص به)، بە نیسبەت سیاحەوە،

بەڕاستی ئێمە لەگەڵ جەنابی وەزیر دانیشتین و موناقەشەیەکی زۆری ئەو مەسەلەیەمان کرد، پێمان وایە بە نیسبەت ئەو تەعریفە و ئەو وەسفەی کە لەناو یاسایەکەدا هاتووە بۆ سیاحە تۆزێك دروست نیە، ئێمە پێمانوایە، ئەوەڵەن/ وەزارەتی سیاحە ناوەکەی لە قانونی وەزارەت هاتووە، بەڵام لە عەینی وەخت دەڵێت بە نیزامەك ئەم دەستەیە تەشکیل دەکرێت، باشە ئەگەر ئەم دەستەیە لەناو قانونی وەزارەت هات بێت، من بۆ بە قانونێکی تر تەنزیمی بکەم؟ خۆ بە نەفسی قانونی وەزارەت ئێمە ئەو دەستەیە تەشکیل دەکەین، پاشان ئیمکان هەیە مەهامی و ئیختساسات و ئەهدافی وەزیر بە دەسەڵات خۆی دەری بکات، بۆیە جەنابی وەزیریش مانع نەبوو کە ئێمە دەستەکە بە موختەسەری ئیشارەتی پێ بدەین کە ئەویش بریتیە لە ڕەئیسی هەیئەکە و مەکتەبی ڕەئیسی هەیئە و ئەو مدیریاتە عامانەی کە لە موحافەزەکانی هەرێمن، تەنها ئەوەندە ئیشارەتی پێ بدرێت پاشان ئیمکان هەیە بە نیزام ئەهداف و ئامانج و ئیشوکارەکانی ئەم دەستەیە دیاری بکرێت، بۆیە ئێستا ئەوەی کە خوێندمانەوە تەنها لەسەر ئەو سێ نوقتەیە ئیعترازمان هەیە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ڕەئیتان؟ کاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی 3 ئێمە لە خاڵی 1 و 2 و3 و4 و5 لە کوردیەکەی تێبینیمان نیە، بەس لە عەرەبیەکە هەندێك تێبینیمان هەیە لەسەری، پێمانوایە عەرەبیەکەی پێویستی بە ڕاست کردنەوە هەیە، لەبەرئەوە غەڵەتەکانی زۆر تر قەواعیدین، سەبارەت بە 6 ئێمە پێمانوایە دووبارە کردنەوەی زۆر تێدایە لە خاڵەکاندا کە باس لە بەڕێوبەرایەتی گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی دووجار دووبارە کراوەتەوە، ئێمە پێمان باشە بەو شێوەیە ڕێك بخرێتەوە:

شەشەم/ ئەم بەڕێوبەراتیە گشتیانە سەر بە وەزارەت دەبن و هەریەکەیان بەرێوبەرێکی گشتی بەڕێوەیان دەبات کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و خاوەنی شارەزایی و کارامەیی بێت، 1ـ بەڕێوبەری گشتی دیوان، 2ـ بەڕێوبەرایەتی پلاندانان و بەدواداچوون، 3ـ بەڕێوبەرایەتی نەخشەدانانی ئاوەدانی، 4ـ بەڕێوبەرایەتی پرۆژەکان، 5ـ بەڕێوبەرایەتی ئاوو ئاوەڕۆکان، 6ـ بەڕێوبەرایەتی گشتی شارەوانیەکان لە پارێزگاکانی هەرێم.

دیارە ئەم شەشەمە پاش و پێشمان پێی کردووە. حەوت/ بەڕێوبەرایەتیە گشتیەکانی گەشتوگوزار لە پارێزگاکانی هەرێم، دیارە لە دەقی پرۆژەکە دا هاتووە بە هەیئە پێمانوایە ئەگەر چی لەناو لیژنەکەشماندا ڕەئی جیاواز هەبوو بەس ئێمە زۆر تر ڕەئیمان وایە کە بکرێتە بەڕێوبەرایەتیە گشتیەکان، نەك هەیئە، وەکو کاك شێروانیش ئیشارەی پێی کرد، مەسەلەی قانون لە ناو قانون دا ناکرێت قانون لەناو قانونێك دا

جێی بکرێتەوە، مادام قانونێك هەیە دەبێت وردەکاریەکانی باس بکرێن ناکرێت قانونێك لە ناو قانونێکی تر دروست بکرێت، 12 لە دەقی پرۆژە یاسایەکە دەبێتە 8، بەم شێوەیەی خوارەوە دادەڕێژرێتەوە:

سەرۆکایەتی شارەوانی لە سەنتەری هەر پارێزگایەك لە پارێزگاکانی هەرێم کەسێك سەرۆکایەتی دەکات بە پلەی بەڕێوبەری گشتی دەبێت بە پێی تایبەتمەندی شارەوانیەکە.

13 لە دەقی پرۆژە یاسایەکەدا دەبێتە 7 و بەم شێوەی خوارەوە دادەڕێژرێتەوە:

بەڕێوبەرایەتیە گشتیەکانی گەشتوگوزار لە پارێزگاکانی هەرێم و لەڕیزبەندی دا بخرێتە پێش خاڵی 8 و ڕیزبەندیەکە ڕێکبخرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیری شارەوانی، کاك سمیر فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله (وەزیری شارەوانی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئەو ماددەیە لەگەڵ لیژنەی یاسایی بە تێروتەسەلی باسی لێوە کرا لە تاریخی 3-10-2010 و گەیشتینە لێك تێ گەیشتنێك کە ئەوانەی کە ئێستا نووسراوە لەلایەن لیژنەی یاساییەوە موافەقەتی لەسەر کرا لە هەردوو تەرەفەوە، بە نیسبەت دانانی مودیریەی عامە بۆ گەشتوگوزار ئەوەش زۆر باسی لێوە کرا کە بۆچی مدیریەی عامە بێ و بۆچی هەیئە نەبێت؟ هەیئە بەڕاستی ئەمە زۆر گەشتوگوزارمان پێشێل کردووە لە زۆر نەواحی، کە وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار بوونەوە یەك و دەمج کران وەزارەتی شارەوانی بە خۆی بە تەنیا ئیشوکارەکانی زۆر زۆرن، لەبەرئەوە کە ئێمە بتوانین گەشتوگوزار ئەهمیەتێکی خاسی پێ بدەین وای لێ بکەین بێتە ئاستێکی وا کە لەگەڵ هەموو ولاتانی دراوسێ بە ئاستێکی زۆر بەرز بێت و بتوانین ببێتە داهاتێکی کە موقابلی نەوت بێت کە هەیە، ئێستا وای لێ بکەین و بێینە ئەو مستەوایەی، لەبەرئەوە ئەگەر هەیئەتێك چاك بکەین، گرنگیەکی خاس دەدەینە ئەو بەشەی لە وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارە، لێرە لەبەرئەوە باسی ئەوەی زۆر بە دیراسەتێکی باش کرا کە هەیئە دەتوانێت بە موازی لەگەڵ وەزارەتی شارەوانی بتوانێت یارمەتی ئەو گەشتوگوزارە بکات کە بێتە ئاستێکی زۆر بەرز و بتوانی خزمەتی ولاتی ئێمە بکات، خزمەتی ئەو سنعەتەی بکات کە بتوانین ئێمە ئیفتخاری پێ بکەین و ببێتە داهاتێکی خاس بۆ هەموو هاوولاتیان، لەبەرئەوە ئێمە پێشنیاری لیژنەی یاسایی زۆر بە گرنگی دەزانم کە ئەو هەیئەتە بمێنێتەوەو مدیریەی عامەکە لەهەر شارێك مودیریەی عامە بکرێتەوە کە ئەوان بە ئەرکی سەر شانی خۆیان هەستن و بتوانن لە شارەکانیش پێویستە کە مدیریەی عامەیەك هەبێت و بتوانێت گەشتوگوزار لەو شوێنانە بکات، لەبەرئەوە من پێشنیاری لیژنەی یاسایی بە تەواوی دەزانم بۆ

ئەوەی بتوانین ئەو پێشنیارە قەبوڵ بکرێت لەلایەن وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارەوە، بە نیسبەت مدیریەی عامەی کە لیژنەی شارەوانی دەڵێت، من نالێم مدیریەی عامە کەمترە لە هەیئەك، ئێمە مدیریەی عامەمان هەیە کە ئیش و کاریان زۆر زۆر زیادە وەکو مدیریەی عامەی ئاو و مەجاری، بەس دیسانەوە لەگەڵ ئەوەی کە گەشتوگوزار دەمانەوێ ئیهتمامێکی خاسی پێ بدەین، لەبەرئەوە پێمان باشە هەیئەیەك بێت، نە مودیریەی عامە بێت، لەبەرئەوە دەمانتوانی ئەویش مدیریەی عامە بێت و مدیریاتی لە شارەکانی تریش بێت، لە بۆ ئەوە لەگەڵ جەنابی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانیش ئەو باسە کرا زیاتر ڕەئیان لەسەر ئەوە بوو کە ئەوە هەیئەیەك بێت لەناو وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار، من تێبینەکی ترم نیە لەسەر ئەوانە، بەڵام ئەوە ماددەیەکی زۆر ڕموهیمە کە بتوانین موافەقەتی لەسەر بکەین و بە عینوانی هەیئە نەك بە عینوانی مدیریەی عامە، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی تێبینیتان هەبوو؟ کاك جمال فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نوکا دەقی تەعدیلاتا دێ عەرەبیێ دێتە خاندن:

المادة الثالثة/ سادسا/ تقترح اللجنة ان تظاف اليها هذه الفقرة، يەعنى (1 و 2و 3و 4و 5) ، تتبع المديريات العامة المبينة ادناه الوزراة ويرأس كل منها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية أولية و يتمتع بالخبرة والاختصاص.

مەبەستیش ڤێ ژی چ بوو؟ ئەڤرۆ دووبارە (ان يكون من ذوى الاختصاص.....) دووبارە بێتن و دووبارە بێتن، هەمی لە جوملەیەکی دا بێنینە خارێ:

1 - المديرية العامة للديوان.

2 - المديرية العامة للتخطيط.

3 - المديرية العامة للتخطيط العمرانى.

4 - المديرية العامة للمشاريع.

5 - المديرية العامة للماء و المجارى.

6 - المديريات العامة للبلديات في محافظات الأقليم.

7 – المديريات العامة للسياحة في محافظات الأقليم.

(ثاني عشر) والذى أصبح (ثامناً)، يصاغ بالشكل الآتي:

(رئاسة البلدية في كل محافظة من محافظات الاقليم، يرأسها موظف بدرجة مدير عام حسب الصنف الخاص للبلدية).

(ثالث عشر) والذى اصبح (تاسعاً): تقترح اللجنة أن تكون دائرة السياحة (مديريات عامة) وليست هيئة كما هو في المشروع و تصبح (المديريات العامة للسياحة في محافظات الاقليم).

پرسیار دێتە کرن بۆچی نەکەینە (المدیریات العامە للسیاحە)بۆچی نەکەینە هەیئە بێتە لادان و ببێتە (المدیریە العامە للسیاحە)، یان بێین سەح کەینە تەشکیلاتێت وزاری، وەکیل وەزیر ناوی دوو وەکیل نەدانینە، ئەڤە یەك، چونکە سیاحە شتەکە سیناعەش شتەکە، وە بەلەدیە کارێکی دیە، سیاحە حالیەن سیاحە سیناعەیە، سیاحە نە بەس کەسێکە وگەشتوگوزاریەکە و خەلکی بچێتە گەشتوگوزاری، سیاحە بوویە مەسدەر رزق، بۆیە مەسدەرەکی داهاتی، لەولاتێت پێشکەڤتی، ل ولاتێت پتر ئیهتمامێ ڤی بابەتی ددەن، مە لڤێرێ چ دڤێتن؟ مە دڤێتن (هیئة الاستثمار) پیچەکی وی لێ بکەن (المدیریە العامە)، پتر نەشاتێ خاس بێتە گرێدان، ئەم سەلاحیاتا بدەینە مدیریاتا، ئەڤە ئێك، خالا دی ئەگەر تو بێیە ئەسبابی موجبە تو بخوێنی هەدەف چیە؟ هەدەف تەقلیسی نەفەقاتە، یێ دەمج بووی ئەگەر بێین جارەکا دی تر هەیەئەکا دی تر چێ کەنەڤە، دیسانەکا دی رەئیس هەیئەکی دانا، دیسان مدیر عاما بۆ داناو دیسانەوە... الخ، ئیزەن نەفەقاتێ تیجاری دێ چ لێت؟ نەفاقاتێ تیجاری دێ زێدە بن، ئی ژ بەر هەندێ ڕەئیا لیژنا مە ئەڤە بوو، ئەم هەیئێ ژ ڤێ مەرکەزیا هاتیە یەعنی سەحب بکەن و پتر ئەم سەلاحیەتێ بدەنە مدیریاتی عامەی سیاحە، دا ئەوە بشێتن و کارێ خۆ ڕابێتن، نەك ئەم هەندەك قەوانینا و نیزاما و تەشکیلاتا بێین جارەکا دی تر دەستێ وێ گرێ دەن، ژ بەر وێ هەندێ مە ئەڤ پێشنیارانە هەمی نڤیسی و کو ئەم هەیئە لادەن و ئەم پتر تەرکیزێ لسەر مدیریاتا بکەن، ئەڤ دبێژم ئەڤە دێ پتر خزمەتێ دکات و پتر دەسەلاتێ دێتە مدیریەی سیاحەیمەنتقێ، چ هاوکاری دگەل حکومەتێ یان ژی چ هاوکاری دگەل قتاعی خاص داو پتر بوژانەوە بدەن، لوزارە پتر پارا وی تەوجیە بێت و ئیشراف بێت و ئیرشاد بێت لە (ضمن الاطار العام لتطویر الحرکة السیاحیة) لهەرێمێ یان ژی کوردستانێ و سپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو بەڕێزانەی دەیانەوێ قسە بکەن؟ ئەو بەڕێزانە ناویان نووسرا (كاك فرست، كاك عبدالرحمن حسین، قادر حسن، فاضل بەشارەتی، عمر هەورامی، كاك عادل، صباح بەرزنجی، رفیق صابر، صباح بیت الله، نەریمان عبدالله، نەسرین جمال، كاردۆ محمد، ڤیان عبدالرحیم، عظیمة نجم الدین، شوان كریم، شلێر محی الدین، شلێر محمد، بەیان احمد، عمر عبدالعزیز، بەفرین، شێردلێ، ئەڤین عمر، بێریڤان سەرهەنگ، ئاسۆ كریم، هاژە سلیمان، د.احمد)، كاك فرست فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەموومان دەزانین قتاعی سیاحە لە كوردستان قتاعێكی موهیمە، یەعنی یەك لەو قتاعاتانە ئەوەی ئیعتمادەكی رەئیسی لەسەرە لە كوردستان، لەبەرئەوە پێش ئێستا وەزارەت بوو، من بێم وزارەت بچووك بكەمەوەو بیگەهینمە دەرەجەیەك بیكەمە مدیریەتێكی عام، مەعنای وایە ئەو قتاعە بەرەو مردن دەچێت

بەڕاستی، ئەگەر بێتو برادەرێك بڵێت ئاخرهەر موحافەزەیەك مدیریەتێکی عامی هەبێت، ئەو مدیریاتە عامانە وەحداتی مەرکەزینە، یەعنی مەربوت و لەژێر سێبەری وەزارەتن و هیچ ئیستقلالیەتێکی نابێت، فی حین ئەگەر بێتو بکەینە هەیئە، هەیئە وەحدەیەکی لامەرکەزیە و پێی دەڵێن لامەرکەزی میرفەقی، نەوعە ئیسقلالیەتەکە بت، من نالێم جیاواز دەبێ لە وزارەت و هیچ تەدەخولی ناکات، یەك/ شەخسیەتێکی مەعنەوی دەبێت، مودیراتی عام شەخسیەتی مەعنەوی نیە، دوو/ میزانیەتێکی نالێم موستەقل دەبێت، وەڵا ئیحتمال هەیە موستەقلیش بێت، چونکو واریداتی هەیە سیاحە، مادام واریداتی دەبێت ئیحتمال هەیە میزانیەکی موستەقلیشی هەبێت، لەبەرئەوە بەڕەئی من هەیئە زەمانێکی باشترە بۆ پێشخستنی سیاحە لە مودیریاتەکی مونفەسڵ، چونکو لە نوقتەیەکیش هەیە، مدیریەی عامەی سلێمانی هیچ عەلاقەیەکی لەگەڵ هی هەولێر نابێت، هی هەولێر عیلاقەتی لەگەڵ دهۆك نابێت، بەڵام ئەگەر هەیئە هەبیتن مەجموعەی مدیریاتی عامی دەبێت نە زەروریە هەر فەرە مەجلسی ئیدارەی هەبێت، چونکە ئەو مەجلس ئیدارەیە وەحداتی مەرکەزی لەوە وەحداتی لامەرکەزی جیاواز دەکات، ئەو وەختە ئەو مدیریاتی عامە لەژێر سێبەری هەیئە ئیجتماعاتی خۆی دەکات و وەزیریش ئیشراف لەسەریان دەکات، لەسەر ئەوەش بەخۆی هەیئە سەرۆکی دەبێت، ئەوا زەمانێك و گرەنتیەکی باشترە بۆ پێخشتنی قتاعی گەشتوگوزار، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالرحمن فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن حسین ابابکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕاستی قسەکانی من کاك فرست زوربەیانی کردن، منیش پشتگیری قسەکانی کاك فرست دەکەم، بەڵام بە نیسبەت موستەشارەکان چار مستەشاریش زۆرن، بەڵام دەتوانین بڵێین دوو وەزارەتی دەمج کردینە، لەبەرئەوە کە دەتوانین بڵێین بە چار مستەشار بن، نەك پێنج، چونکە پێنج زۆرن، یەعنی حەدی ئەدنا با چار بیت باشە و، سپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك قادر فەرموو.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش لەسەر ماددەی 3 و بڕگەی 13 تێبینم هەیە کە دەستە دادەندرێت، من لەگەڵ ئەوەی ڕەزامەندم لەسەر هەرچی زیاتر گرنگی بە کەرتی سیاحە بدرێت هەر کەمە، هەموو مەرکەزە سیاحیەکان و گەشتیاریەکانی هەرێمی کوردستان بە باشترین شێوە و معجب ترین شێوە بە پێی ستانداردی جیهانی سەر لەنوێ بونیاد بنرێنەوە پێم باشە، بەڵام لێرە کە دەستە دێ و یان دەبێت دەستەکە سەربەخۆ بێت، چونکە

تەسەور دەکەم لە دەسەڵات و لەناو وەزارەتێك دەستەیەك هەبێ و پلەی بەتایبەتی بە پلەیەکی تایبەت، ئەو پلە تایبەتە تەزاروب لەگەڵ وەزارەت ناکات، لەگەڵ دەسەڵاتەکانی وەزیر ناکات ئایا؟ بۆیە من پێشنیار دەکەم ئەگەر بکرێت بۆ ئەوەی لەڕووی یاساییش چارەسەر ببێت لە جیاتی بریکاری وەزیرێك دوو بریکار هەبێت، بۆ ئەوەی یەکێك لە بریکارەکان سەرپەرشتی ئەو دەستەیە بکات و، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

كاك فاضل فەرموو.

بەڕێز فاضل بەشارەتی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك مولاحەزەم هەیە لەسەر عامی ماددەکە باسی شێوەی بەرپرسیاریەتی و هەیئاتی وەزارەت دەکات، بەبڕوای من لەناو پرۆژەکە بە هیچ شێوەیەك باسی سەرۆکی شارەوانیە مەحەلیەکان نەهاتووە کە تا چ حەد ئاستی بەرپرسیاریەتیان دەکەوێتە سەر؟ بەبڕوای من لەبواری شارەوانی کە کادیری مەیدانی و سەرۆکی شارەوانیە مەحەلیەکانن کە ڕاستەوخۆ بەرپرسیارن لە پاك و تەمیز کردنی شارو شارۆچکەکانی کوردستان بە گشتی، پێشنیارێکم هەیە، بە حەقیقەت وەزیری شارەوانی بۆ خۆی بە بەردەوام، چونکە هەموومان دەزانین هەرێمی کوردستان ولاتێکی بچووکە و صین نیە بڵێین وایە، وەزیری شارەوانی بۆ خۆی بە بەردەوام گەشت بکات بۆ هەموو شار و شارۆچکەکانی کوردستان، بۆ موتابەعە و موراقەبە کردنی شێوەی خزمەتگوزاری شارو شارۆچکەکان لە کوردستان دا هەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر صدیق هەورامی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینەکەم دەربارەی بڕگەی 13 یە، ئەویش دروستکردنی هەیئەتێك لەناو وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار، من ئەوەندەی تەماشای ئەو یاسایانەی کە لەناو پەرلەمانی کوردستان دەرچوو بوون، تەماشام کرد، تەشکیلەیەك و جسمێکی ئاوهام نەبینیوە لە پێشوودا، واتە وەزارەت بۆ خۆی بە تەنها بەناوی وەزارەتەوە هاتووە، ئەو دەوائیرانەی کە هەبوون، مدیریەیە و مدیریەی عامەیە دوایی وەکیل وەزیر و تاوەکو دەگاتە وەزیر، واتە شتێك نەبووە لەناو تەشکیلەی هیچ وەزارەتێك دا کە بینی بێتم بەناوی هەیئە و رەئیسی هەیئە کە سەر بە وەزارەتێك بێت، ئەوە یەك، دوو/ ئێمە لە بیدایەتەوە لە ماددەی 2 ئەهدافی وەزارەتمان دەست نیشان کردووە و نووسیومانە تەنها ئەهدافی وەزارەت ئەوەندەیە، لەڕووی زمانەوانیشەوە دەبووایە لەوێ ئاماژەیەکمان بەوە بدابایە کە هەیئەیەك دەبێت، نووسیومانە (تهدف الوزارە الی.....) لە کاتێك دا کە تۆ دێیتە ناو ئەوەوە، ئەوەی پەیوەندارە بە مەجالی سیاحە ئیختساس و پەیوەندارە دەکەی تەنها بەم هەیئەیەوە، بەهەمان شێوە من پشتگیری ڕای لیژنەی شارەوانی دەکەم بەوەی کە ناوی

بەڕێوبەرایەتیە گشتیەکانی گەشتوگوزاریان ئیزافە کردووە هی پارێزگاکانی هەرێم بۆ تەشکیلاتی وزارە، چونکە ئێمە لە سەلاحیەتی وەزیرمان دانەناوە کە ئەگەربەڕێوبەرایەتی گشتی بکاتەوە، ئەی باشە چۆن ئەگەر لێرە داخلی نەکەی دواتر چۆن دەتوانرێ بە نیزام بەڕێوبەرایەتی گشتی بکرێتەوە لەناو تەشکیلی وەزارەت دا، بۆیە دەکرێت ئەوە ئیزافە بکرێت (بەڕێوبەرایەتی گشتی گەشتوگوزار لە پارێزگاکانی هەرێم)، واتە لەهەر سێ پارێزگاکەی ئێستا لە هەرێمی کوردستان سێ بەڕێوبەرایەتی گشتیمان دەبێت، وە ئەوەی بەڕێز وەزیریش ئاماژەی پێیدا، نیەتەکە و سیاسەتەکە وایە کە ئەو بەڕێوبەرایەتیە گشتیانە بمێنننەوە، لەبەرچی؟ لەبەرئەوەی گرنگی زیاتر بە کەرتی گەشتوگوزار و گەشتیاری دەدرێت لە هەرێمی کوردستاندا وە مەناخەکەش بۆ ئەوە دەست دەدات، بەهەمان شێوە ئەوەی پەیوەندارە بە دەستەکە من وای دەبینم لە ئەسڵی مەشروعەکە هاتووە تەشکیلات و ئیختساساتی وزارەت بە نیزام دیاری دەکرێت، بۆیە لەوێ دەکرێت لە دوایی دا لەلایەن بەڕێز وەزیرەوە کە تەشکیلات و ئیختساساتی وەزارەت دەردەکات بە نیزامەکە تەحدیدی بکات ئەوەی پەیوەندارە بە سیاحە وەکیلی وەزیر بەڕێوەی ببات، وەکیل وەزیرێك هەبێت، پەیوەندار بە جانبە سیاحە و ئەو ئیشرافی بکات، لەو ئەشکالیە قانونیە دەردەچین کە هەیئەیەك لەناو وەزارەتێك دروست بکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.صباح فەرموو.

بەڕێز د.صباح بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من چوار خاڵم هەیە لەسەر ئەم ماددەیەی کە پێشکەش کراوە، یەکەم/ سەبارەت بە بڕگەی 1 وا دەزانم زیاد لە پێویست تەفسیلاتی تیایە، ئیقتراح دەکەم ئەگەر بکرێت کورت بکرێتەوە بەم شێوەیە (الوزیر: هو الرئیس الاعلی للوزارة وتصدر عنه جمیع القرارات والاوامر والتعلیمات فی کل ماله صلة بمهام الوزارة وتشکیلاتها وفق احکام القانون)، یەعنی کە دەڵێین رەئیس یەعنی رەئیس ئەم کارانە دەکات و دیارە و ڕوونە وەکو ئەبجەدیاتی لێ هاتووە کە وەزیر چیە و چی نیە، یان ڕەئیسی ئەعلا چیە لە وەزارەتێك دا؟، کە دێینە سەر باسی مەسئولیەتەکە و شەقی دووەمی بڕگەکە (ویکون مسؤولا امام مجلس الوزراء)، ئیتر پێویست بەوە ناکات بڵێی (باعتباره عضوا متضامنا فیه)، چونکە ئەوە تەحسیلێ حاسڵە، (وله تخویل بعض صلاحیاته الی وکیل الوزارة أو المدراء العامین أو من یراه مناسبا للوزارة) تا پێمان بکرێت گوشراو تر بێت بڕگەکە، چونکە دەڵێن (الشیطان یدخل التفاصیل)، یەعنی زۆر نەڕۆینە ناو ئەو تەفسیلات و ئەمانەوە، دووەم/ باسی موستەشار کرا لەڕاستی دا لە هەندێ وڵاتدا بە قانون دەیانەوێ تەحدیدی مەهامی بەلەدیات بکەن، وەکو نیزامی ئینگلیزی و ئەمانە، ئێمە باسی وەزارەت دەکەین، موشەرع لەمەدا دەیەوێ تەحدیدی مەهامی وەزارەت بکات، بۆیە دەمانەوێ کە مادام ئیتیجاهەکە بەرەو ئەوەیە تەحدیدی مەهام بکرێت، بەڕاستی ئەوەی کە لە پرۆژەکە هاتووە باشە، بەڵام لەسەر ژمارەکەی موناقەشەی هەبووە ئەبێ ئەوەمان

لەبیر بێت، ئێمە دوو وەزارەتمان دەمج کردووە، ئێستا کە بووە بە چوار یان ببێ بە پێنج بە پێی مەهامەکە دەبێ موستەشار هەبێت، بەپێی مەهامی ئەو وەزارەتە، یەعنی ئەگەر مەهامەکەی 10 مەهام بووایە چ ئەشکالێك هەیە با 10 موستەشار هەبێ، چونکە ئێمە هەر چۆنێك بێت دەبێت لە خزمەتی مەوزوعی شارەوانیەکان و گەشتیاری و ئەمانەدا بین، سێیەم/ لەڕاستی کاتێك کە وەزارەتی گەشتوگوزار لادرا یان وەکو بڵێی ئیلغا کرا و دەمج کرا لەگەڵ وەزارەتی شارەوانیەکان غەدرێك کرا لە بوار و لە کەرتی گەشتیاری لە کوردستاندا لە حاڵێك دا کوردستان لە بواری گەشتیاری دا دەتوانێ گەورەترین پێشکەوتن بە خۆیەوە ببینێ و بەرنامەی چەندین ساڵە دابندرێت، ئەگەر بڕین جارێکی تر ئەم مەسەلەی گەشتیاریە ببەستینەوە بە مەجموعە مدیریاتێك و هەیئەیەکی عامەی بۆ دانەنرێت ئەوە غەدرێکی تڕە لە بواری گەشتیاری دەکرێت، ئەشکالێك باس کرا سەبارەت بە بوونی هەیئەتێك لەناو وەزارەتدا، ڕەنگە ئەوە لە ولاتی ئێمە دا مەئلوف نەبێت شتی وا، بەڵام دەبێ ئاگادار بین لە هەندێ وڵاتدا جاری وا هەیە موئەسەساتی گەورە گەورە عایدی وەزارەتێکە، جاری وا هەیە هەیئاتێکی گەورە عایدی وەزارەتێکە، ڕەنگە نموونەیەك دەهێنمەوە، ڕەنگە وەزارەتی پەروەردە پێویست بکات، کە کارەکەی فراوان بوو، مەسەلەن پەروەردەی هەولێر کە فراوان بوو ناوی بەڕێوبەرایەتی گشتی پەروەردە بگۆڕێ بیکات بە دەزگای گشتی پەروەردە، یەعنی ئاستەکەی گەورە بکات، تەبیعەتی کارەکەیە کە ناو دیاری دەکا و جۆری تەشکیلات دیاری دەکات، وە هیچ تەعاروزێکی نیە، چونکە ئێمە خۆمان ئەوە دادەنێین یان ئیستلاحێکە بەشەر لەناو خۆیاندا ئیتیفاقی لەسەر دەکەن کە ئەمە ناوی هەیئە بێت یان هی تر، موهیم ئەوەیە کە کارەکە گەورەیە، کاری گەشتیاری و گەشتوگوزار ئێستا بووە بە سینعەتێك کە لە دنیا زۆر وڵات هەیە ئیعتمادی یەکەمی لە دەخلی قەومی خۆیدا لەسەر گەشتیاری و لایەنی سیاحیە، با ئێمە لەوە زیاتر غەدر نەکەین لە بواری گەشتیاری لە کوردستان دا ئەم هەموو شوێنە سیاحیە چاکەمان هەیە، هەوڵ بدەین تەنانەت لە زانکۆکانیش دا گرنگیەکی زیاتر بدەین بەو ئیختساسە وەکو مامۆستا فەرمووی، ئێستا صنعەتێکە مەسەلەی سیاحە صنعەتێکە و با لەوە زیاتر غەدری لێ نەکەین، خاڵی کۆتاییم ئەوەیە لە بڕگەی 3 و 4 دا کە باسی مەکتەبی وەزیر و مەکتەبی وەکیل وەزیر دەکات و دەڵێت (یعاونه عدد من الموظفین) بۆ ئێمە تەحدیدی نەکەین؟، چونکە ئەمە لەڕاستی دا سیغەیەکی زۆر مەتاتی و لاستیکیە، بۆی هەیە ئەو کەسە دە موەزەف لە دەوری خۆی کۆبکاتەوە، ئا لێرەدا ئایا مەجالی تیایە تەحدیدی بکەین یان نا؟ ئەوە بۆ لیژنەی یاسایی جێ دەهێڵم، هیوادارم وەڵامێکی موقنعمان بدەنەوە تا ئێمەش لەسەر ئەو ئەساسە دەنگی بدەینێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.رفیق فەرموو.

بەڕێز د.رفیق صابر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێشتر لەم پەرلەمانەدا کۆمەڵێك پرۆژەمان موناقەشە کردووە و بڕیارمان لەسەری داوە، ئەو پرۆژە یاسایەی کە پەیوەندی بە پێکهاتەی وەزارەتەکانەوە هەیە، لە هەموو وەزارەتێك دا ئێمە کۆمەڵێك کار هەیە کە پەیوەندی بە وەزیرەوە هەیە و بە مەهامی وەزیرەوە هەیە، مەکتەبەکەی، جێگرەکان و تا دواییەوە هەیە، ئێمە هەموو جار دێین موناقەشەی دەکەین و من پێموایە لەو ماددانە بۆ ئەوەی خۆمان لەو هەموو موناقەشە زیادەیە (بمبورن لەو قسەیەی کە دەیڵێم) لەو هەموو موناقەشە زیادەیە و دووبارە کردنەوەیە بە دوور بگرین، ئێمە لە پرۆژە قانونێك کە پەیوەندی بە وەزارەتێکەوە هەیە لەو شێوەیەی کە پێشتر بڕیارمان لەسەری داوە هەر هەمان شێوە دووبارە بکەینەوە، بۆ نموونە سەلاحیەتی وەزیر، ئێمە پێشتر موناقەشەمان کردووە لە وەزارەتەکانی پێشوو، لێرە لە بڕگەی 1 تا بڕگەی 5 ی ئەم ماددەیە هەمووی دووبارە بوونەوەیە، پێشتر وەك بڵێی کڵێشەمان هەیە کە ئەم شتانەی دیاری کردووە بە نیسبەت وەزارەتەکانەوە، لەبەرئەوە من پێشنیار دەکەم بۆ ئەمەش و بۆ داهاتووش ئێمە و لیژنەی یاسایی فۆرمی ئەو وەزارەتانە یان ئەو شێوەیەی کە دیاری کراوە پێشتر بکاتە جێگری و لە جێی ئەوانەوە دابندرێت کە بە پرۆژە یاسا بۆ ئێمە دەهێندرێن، خاڵی دووەمم کە دەمەوێت قسەی لەسەر بکەم ئەوەیە کە مەسەلەی هەیئەی گشتی گەشتیاریە، ڕاستیەکەی کوردستان داهاتوویەکی زۆر گرنگی هەیە لە بواری گەشتیاریەوە، بۆیە بە پلەی یەکەم ڕەنگە ئێمە نە دەریامان هەیە و نە وڵاتێکیش هاوینان پێداویستی گەشتیاری زۆر تێدا دابین کرابێت، ڕەنگە پەیوەندی بە وڵاتانی دەوروبەرمانەوە هەبێت، بەشێکی کە دەرفەتی دوور تر بەرەو وڵاتی تریان نەبێت و بێنە کوردستان وەکو باشووری عیراق، من پێموایە زۆر بایەخ بدرێت، بەڵام بایەخدان بە گەشتیاری بەوە نابێت ئێمە هەیئەتێك بێت یان وەزارەتێك و بەڕێوەبەراتیەکی گشتی بێت، ئێمە وەزارەتێکمان هەبوو تایبەت بە گەشتیاری، بەڵام شوێنە گەشتیاریەکانی کوردستان بەلای کەمەوە، مەبەستم ئەوانەیە کە من لە کوردستاندا بینیومە لە ناوچەی سلێمانی بەڕاستی لە زبڵدانێك بوو تا شوێنی گەشتیاری، لەبەرئەوە هۆکاری ئەساسی شکستی گەشتیاری لە کوردستان نەبوونی پلانێکی جدیە و نەبوونی سیاسەتێکی گەشتیاریانەیە، یان سیاسەتێك لە بواری گەشتیاری دا ئێمە شتێکی لەو جۆرەمان نیە، بۆیە من پێموایە گرنگ ئەوەیە کە حکومەت سیاسەتێکی هەبێت، وەزارەت سیاسەتێکی هەبێت کە من لەو کاغەزە دا و لەو چەند لاپەڕەیەی لەبەردەستمایە ئەو سیاسەتەم نەدی لە بواری گەشتیاری دا، بۆیە من ترسی ئەوەم هەیە کە ئەو هەیئەتە و ئەو مدیرعامەی کە لێی دەبێتەوە ببێتە شوێنێك دیاری کردنی شوێن بە پێی قانون بۆ هەندێ کەس کە پێشتر لە وەزارەت و لەسەر میلاکی وەزارەتی گەشتیاری بوون و ئێستا وەزارەتی شارەوانی نازانێت چی لێ بکات، لەبەرئەوە بەناوی هەیئەتێکەوە شوێنێك بۆ ئەمانە بدۆزرێتەوە، من لەگەڵ بایەخدانم بە گەشتیاری، لەگەڵ ئەوەم کە پێویستە سیاسەتێکمان هەبێت لەو بوارە، بەڵام ئەو هەیئەتە بەزیاد دەزانم خۆ ئەگەر داشبندرێت بە پلەی تایبەت ئەوە دیارە و مەعلومە کە مدیرعام نابێت لەسەروویەوە دەبێت بە پلەی تایبەت بەڕێوبەری گشتیە ئەو ڕاوێژکارە و وەکیل وەزیرە یان وەکیلی

وەزارەتە، بۆیە من لەگەڵ پێشنیاری هاوکارم کاك عمر دام کە ئەمە بە هین دەزانێ و بەزیادی دەزانێت، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك صباح فەرموو.

بەڕێز صباح بیت الله شکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارێ ماددێ 3 فەقەرا 5 من دوو مولاحەزەیەت هەین، یەك/ عەدەدی موستەشاری کە پێنجن، بڕەئیا من پێنج زۆرن ببێتە چار، دوو/ سالێت خزمەتێ کە 20 سالن بڕەئیا من ئەویش زۆرن ببێتە 15 سالْ شتەکی باشە، ل فەقەرا 13 ل ماددەی 3 ئەویش دگەل هەندێ دا کو ئەز تەئیدا لیژنا شارەوانی دکەم کو ڕێڤەبەریەت گشتی هەبن لشوینا هەیئێ، چونکە ئەگەر ڕێڤەبەریەت گشتی بن دەستێ وان پتر دیتە گرتن، کەموکاسیەت وان دیار بن لە شول کرنا وان دا، چالاکیا وان دێتە دیار کرن، بۆ هەندێ وەلاتێ مە ولاتەکی گەشتیاری گوزاریە ل زاخۆ هەتا خانەقین، لبەر هەندێ نیڤەکا ولاتێ دنیایێ ئیحتمالە میزانیا وان لسەر سیاحی بێت، لبەر هەندێ ئەگەر ڕێڤەبەریەت گشتی بن بێنە دامەزراندن بڕەئیا من پتر دشێن دەوری خۆ ببینن و پتر جەنابی وەزیرێ شارەوانیێ دشێت کەموکاسیەت وان و چالاکیەت وان هەڵسەنگێنیتن، بۆ هەندێ بڕەئیا من و ئەز دبێژم دروست کرنا ڕێڤەبەریەن گشتی ب تشتەکی باش دزانم بۆ هندێ دەستێ وان پتر بێت و ئەڤێ ڕۆتینا کو ئەو ئیحتمالە گەلەکی کەموکاسی هەبن پرسیار بکەن و بێژن وەڵاهی هەیئێ موافەقەتی نەکریە، بەس ئەگەر ببنە هەیەئەتێت موستەقیل یان ڕێڤەبەریەت گشتی بڕەئیا من پتر دشێت خزمەتێ بکەن و، سپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك نەریمان فەرموو.

بەڕێز نەریمان عبدالله قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەبەردەم دانانی یاسایەکین بۆ وەزارەتێکی زۆر گرنگ، بە تایبەتی لەڕووی خزمەتگوزاریەوە بۆ هەموو کوردستان ئەویش ئەو یاسایە کە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارە، ئەم وەزارەتە توانایەکی فراوانی لەبەردەست دایە بۆ ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکانی کوردستان و بۆ خزمەتگوزاری پێشکەش کردن و پێشخستنی لە هەموو بوارەکاندا بە تایبەتی لە سیاحە، بۆیە من بە گرنگی دەزانم کە لەم وەزارەتە ئێمە هەموو ناوچەکانی کوردستانمان لەبەرچاو بێت، بەڵام بەتایبەتی دێمە سەر خاڵی 11 و 12 لە پرۆژەکە لەوێ ئاماژە دراوە بەو مدیریە عامانەی کە سەر بە موحافەزەکانن، بۆیە من لێرە پێشنیار دەکەم ئیداراتیشی تێ بکرێت، بەو حوکمەی ئەوەی کە ئێستا ئێمە ئیداراتمان هەیە و لە هەندێ لە یاساکان ئاماژەمان داوە بە ئیدارات، بۆ نموونە ناوچەیەکی وەکو گەرمیان کە تاوەکو ئێستا بەڕێوبەراتیەکی گشتی

نیه و ئەو ناوچەیە کە ناوچەیەکی زۆر بەرفراوانە و زۆرترین نەهامەتی و وێرانکاری بەخۆیوە بینیوە، وە کەمترین خزمەتگوزاریشی بۆ کراوە، ئێمە لەو چەند ڕۆژەی ڕابردوو دا پێشوازیمان کرد لە فیستیڤاڵی کەلتوری گەلان لە گەرمیان، یەکێك لە سەماکارەکانی بەرازیلیەکان دەڵێت گەرمیان بێ نازە، لەبەرئەوە ئەو بە چەند شەو و ڕۆژێك تێ گەیشت کە گەرمیان چەند کەم خزمەتگوزاری پێشکەش کراوە، بۆیە من پێشنیار دەکەم ماددەی 11 (المديريات العامة للبلدبات فى محافظات الاقليم .....) (والادارات)یشی بۆ زیاد بکرێت، لەبەرئەوە ئیداراتی گەرمیان دەسەڵاتی پارێزگای پێ دراوە لەڕووی یاساییەوە و لەڕووی ئیداریەوەو لەڕووی مالی و سەرفیاتیشەوە، بۆیە ئەوە هەڵدەگرێت کە مودیریەتێکی عامی هەبێت گەرمیانیش، بۆیە پێشنیار دەکەم ئیداراتی بۆ زیاد بکرێت، لە داهاتووش دا چەند داواکاریەك هەیە کە ئیدارات بکرێتەوە، ئەو ئیداراتانە کە کرایەوە ناوچەکانی تریش سوودمەند دەبن لەوە، بۆیە من پێشنیار دەکەم دوای موحافەزاتی ئیقلیم ئیداراتی بۆ زیاد بکرێت، هەروەها لە ماددەی 12 (رئاسة البلديات فى مركز كل محافظة والادارات)ی بۆ زیاد بکرێت، (لمحافظات الاقليم والادارات) هەر لەگەڵی (يرأسها فى كل محافظة أو ادارة رئيس بلدية حسب صنف الخاص للبلدية)، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

نەسرین خان فەرموو.

بەڕێز نەسرین جمال مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە من لەسەر ماددەی سێیەم بڕگەی 3 و 4 و 6 و 7 قسە دەکەم، یەکەم/ لێرە کە باسی ئەوە دەکات و دەڵێت نووسینگەی وەزیر فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات، لە خاڵی 4 هەمان شت تیکرار بووەتەوە، ئێمە لە پرۆژە یاساکانی تردا کە باسمان کردووە بۆ ئەو دوو نووسینگەیە باسی سەرۆکایەتی ئەوەندەی من بیرم دێت نەکراوە، سەرۆك کە سەرۆکایەتی کرد بە تەئکید بەڕێوەشی دەبات، لێرە ئەم سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات، دەبێت یەکێکیان بێت، یان سەرۆکایەتی دەکات یان بەڕێوەی دەبات، بە ڕەئی من بەڕێوەی دەبات باشترە و دەگونجێت لەگەڵ سیغەکە وەك ئەوەی تا سەرۆکایەتی، چونکە ئەمە دەستەیەکی تایبەت نیە تا سەرۆکێکی بۆ دابنێی، دووەم/ لە بڕگەی 6 و 7و 8 کە باسی سەرۆکایەتی دەکات و دەڵێت بەڕێوبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات، لەسەرەوە دەڵێت سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات، لە خوارەوە دەڵێت سەرۆکایەتی دەکات، بەڕەئی من لێرەشدا هەر بڵێ بەڕێوبەرێکی گشتی بەرێوەی دەبات، یەعنی ئەو دووانە یەکێکیان زیادە کە سەرۆکایەتی کرد بە تەئکید بەڕێوەشی دەبات، کە بەڕێوەی برد، یەعنی سەرۆکایەتی ئەو بەشەش دەکات، خاڵێکی تر هەیە کە دەمەوێت ئاماژەی پێی بدەم دیارە هەندێ لە هاوکارانم باسی ئەوەیان کرد کە دەستەیەك دروست بکرێت، بەڕەئی من ئەگەر ئەم دەستەیە دروست بکرێت، بەڵام دەستەیەکی کارا نەبێت و چالاك نەبێت نەبوونی

باشـتره لـەوەی کـە هـەبێت، بـەڕەئی مـن ئەگـەر بەڕێوبەریـەتێکی گشـتی بێـت بـۆ گەشـتیاری، بـەڵام بەڕێوبەریەتێك بێت ئیهتمامی پـێ بـدرێت، ئیمکانیـەت بخرێتـە بـەردەمی کاری باش بخرێتـە بـەردەمی و هاوکـاری بکرێـت، بـەڕەئی مـن بەڕێوبەریەتیـەك بێـت باشـتره لـەوەی کـە دەسـتەیەك بێـت و نـەتوانێ سەرپەرشتی کارەکانی خۆی بکات، چوارەم/ من پشتیوانی ئەو ڕەئیەی کاك نەریمان دەکەم بەڕاستی لـە زۆر پرۆژە یاساکانی تریش دا ئاماژەمان بە بوونی ئیدارات کردووە و ئیدارەی جیامان هەیە ئێستا، وەکو ئەوەی کاك نەریمان گوتی ئەگەر بکرێت ئیزافەی ئیداراتیش بکرێت شتێکی خراپ نیە و زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك کاردۆ فەرموو.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێمواید کەرتی گەشتیاری کەرتێکی گرنگـە و لـە سـەرەتادا پشـتیوانی ئـەو پێناسـە کـورت کـراوەی کـاك د.صباح دەکەم، جگە لە دەستەواژەیەکی تر کە پەیوەندی بە ئەدیانەوە هەبوو، کـەرتی گەشـتیاری بـواڕێکی گرنگە، بەڵام پێمواید لە کوردستان ئێستا گەشتیاری لەژێر سەرپەرشتی وەزارەت نەماوە، هـەمووی لەلایـەن وەبەرهێنانـەوە سەرپەرشـتی دەکرێـت، ئەگـەر ئـەم کـەرتی گەشـتیاریە لەلایـەن وەزارەتـەوە سەرپەرشـتی بکرێت فعلەن لەگەڵ ئەو بۆچوونەی کاك فرست دەبم کـە پێویسـتە هەیئـەتێکی هـەبێت و ئیهتمامی پـێ بدرێت، بەڵام ئەم هەیئەتەی کـە دانـدراوە لێـرە هەیئەتێکـە نـە ئەنـدامانی مەجلسـەکەی دیـارە و پێمواید ئەسڵەن هەر گرفت بۆ گەشتیاری دروست دەکات، چونکە زۆر ڕوون نیـە هەیئەتەکـە چـۆنە و هەیکەلەکـەی چۆنە و چ سەڵاحیەتێکی هەیە و بەس تەنها ڕەئیسێکی بۆدادەندرێ و ئەو ڕەئیسـەش مدیریاتـە عامـەکانی بڵێین مەرکەزیەکە لەژێر ئیشـرافی دەبـن، یـەعنی ڕوونکـاری تیـا نیـە، مـن پێمواید ئـەو هەیئەتـە گرفتـی دەبێت، بۆیە پشتیوانی مدیریاتەکە دەکەم و جەنابی وەزیریش لێرەیە بۆ ئەوەی بۆمان ڕوون بکاتەوە چیە ئەم گەشتیاریەی کە وەزارەت دەتوانێ سەرپەرشتی بکات، لە کوردستان کەمتر دەبینم کە لە ژێـر دەسـەڵاتی ئەوان دابێت، لەبەرئەوە بەڵامەوە گرنگە ئەگەر ئەم هەیئەتە لـە ڕوونکردنـەوەکـەی جـەنابی وەزیـر بۆمـان دەرکەوت کە ئەم کەرتە ئەهمیەتی هەیە و کاریگەری دەبێت و من لەگەڵ ئەوەم هەیئەتێك دروست بکرێت و بریکارێك سەرپەرشتی بکات و ئەو بریکارە تایبەتمەند بێت بـە لایـەنی گەشـتیاری کـە ئەمـە ئەهمیـەتی دەبێت بۆ ئیهتمام دانمان بەو بواڕە کە بواڕێکی گرنگە و، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ڤیان خان فەرموو.

بەڕێز ڤیان عبدالرحیم عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

به نیسەبەت ماددەی سێیەم من تێبینیەکم هەیە لەسەر بڕگەی دووەمی بە تایبەتی بریکاری وەزارەت، ئێمە بەڕاستی لە زۆربەی زۆری وەزارەتەکان کە دوو وەزارەت یەك دەگرێت بەپێویستمان زانیوە کە دوو بریکاری هەبێت، بۆیە من بە پێویستی دەزانم لە ناو وەزارەتی شارەوانیش دا بکرێت بە دوو بریکار لە جیاتی هەیئەکە، واتە هەیئەتەکە نەمێنێ، بەڵام پاش ئەوەش دەسەڵاتەکانی واتە دەسەڵاتی هەردوو بریکارەکە لە چوارچێوەی بواری فەنی و پسپۆری خۆیاندا دیاری بکرێت، چونکە ئەو دەسەڵاتەی کە وەزیر دەیدات بە ئەوان دەتوانێ بەهەمان شێوە ئەو دەسەڵاتە بدات بە بەڕێوەبەریەتێکی گشتی، بۆیە من بە پێویستی دەزانم دەسەڵاتەکە دیاری بکرێت، بە نیسبەت بڕگەی 5 کە باس لە دانانی ڕاوێژکارەکان دەکات، هەیکەڵی وەزارەتی شارەوانی لە دانانی ڕاوێژکارەکاندا گرنگی بە هەموو بوارەکانی ئاوەدانکردنەوە داوە، بەڵام پێویستە و بە تایبەتی لە جێ بەجێ کردنی ئیشوکارەکانیاندا پێویستە یەکەم شت کە پێویستە ئەوان بیکەن ئەو ماستەرپلانەیە کە بۆ زۆربەی قەزاکان و زۆربەی پارێزگاکان دەرچووە پێویستە جێ بەجێ بکرێت، پاشان تۆ بێی بەو شێوەیە و یان بەو میکانیزمەی کە خۆت دەتەوێ ئیشەکان یان پرۆژەکان جێ بەجێ بکەی، چونکە زۆربەی زۆری قەزاکان یان ئەو پارێزگایانەی کە ماستەرپلانی بۆ دەرچووە کە بودجەشی بۆ تەرخان کراوە، بەڵام تا ئێستا هەر وەکو خۆی ماوەتەوە، کە تۆ دێیت پرۆژەیەك جێ بەجێ دەکەی لەوانەیە لە پاشەڕۆژدا گرفتێکت بۆ دروست بکات کە ڕووبەڕووی چەندان کێشە ببێتەوە، پاشان دوای ئەوە ئەولەویەت لە دانانی پرۆژەکاندا پێویستە ئەولەویەت بدرێت بە هەندێ لەو شوێنانەی کە پێشتر تووشی هەندێ کارەسات بوون و یان هەندێ شت بوون، نەك بێیت لەسەر بەڕێوبەرایەتی شارەوانی بیکەی بە مەرج بڵێی ئەمساڵ تەنها دامان ناوە بۆ ئاو و ئاوەڕۆکان تەنها دامان ناوە بۆ شتێك، بۆ نموونە من سەردانی زۆربەی شوێنەکانم کردووە، زۆربەی قەزامان هەیە کە تووشی هەزار کارەساتی بەسەرداهاتووە، بەڵام نەیان توانیوە باخچەیەك دروست بکەن یان نەیانتوانیوە سەنتەرێك یان یاریگایەك و هیچ شتێکی بۆ نەکراوە، لەبەرئەوەی وەزارەتی شارەوانی دەڵێت ئەمساڵ ساڵی ئاوەڕۆ بووە یان ساڵی فلان شت بووە، لەهەمان کاتدا زۆر شوێنی گەشتوگوزاریمان هەیە کە دەتوانرێ سەدی بۆ دروست بکرێت یان لەزۆربەی بوارەکانی تر ئیهتمامی پێ بدرێت، بۆیە ئێمە ئەو ڕاوێژکارانەی کە لێرە دانداروان هیوادارم بە پێی ئەو پسپۆریانەی کە بۆیان داندراوە پێویستە ئەو پلانانەی کە ڕووبەڕوویان دەبێتەوە زۆر بە باشی ئاڕاستەی وەزیری بکەن، چونکە هەموو ڕێنمایی و ڕاوێژکاریەکان دەگەڕێتەوە بەردەستی وەزیر، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

عەزیمە خان فەرموو.

بەڕێز عظیمة نجم الدین حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیار دەکەم بەڕێوبەراتیەکان لە پارێزگاکان و ئیدارەی گەرمیانیش وەکو ئەو برادەرانە پێنشیاریان کرد ئیدارەی گەرمیانیشی بۆ زیاد بکرێت، ئیدارەی بۆ زیاد بکرێت، لەبەرئەوەی ئێمە ئیدارەیەکمان هەیە

بەناوی ئیدارەی گەرمیانەوە، لە ماددەی 3 لە بڕگەی 13 ئەو هەیئەیەی کە داندراوە و دەستەی گشتیە بە پێویستی نازانم لەم یاسایەدا، لەبەرئەوەی کە ئێمە وەکو برادەرانی تریش وەکو ڤیان خان باسیان کرد، لە هەموو ئەو یاسایانەی کە لە وەزارەتەکانی تر داندراون دوو وەکیل وەزیر هەبووە کە ئیشوکارەکانی وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار من پێمواید زۆر قورس تر لەو وەزارەتانەی تر کە دوو بریکاری بۆ داندراوە، بۆیە من بە پێویستی دەزانم لێرەشدا مادام هەموو وەزارەتەکان دوو بریکار بووە، وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاریش دوو وەزارەتە و دەمج کراوە، پێویستی بەوەیە کە دوو بریکاری وەزارەت هەبێت، یەکێکیان تایبەت بێت بە گەشتوگوزار، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك شوان فەرموو.

بەڕێز شوان عبدالکریم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی خاڵی 11 و 12 لە ماددەی 3 پشتگیری لە ڕای ئەو خوشك و برایانە دەکەم کە دەڵێن ئیدارەی بۆ زیاد بکرێت، چونکە بە فعلی ئێمە ئێستا هەندێ ئیدارەمان هەیە کە ئەگەر وەکو پارێزگاش سەیر نەکرێت سەربەخۆیی خۆیان هەیە لە کاری ئیداری و ئەومەجالانەی تر، لەبەرئەوە من ئەم پێشنیارە پشتگیری دەکەم کە ئیدارە زیاد بکرێت، ئەمە خاڵی یەکەم، خاڵی دووەم/ دیارە دوو ڕا هەیە سەبارەت بە مدیریەت بێت یان هەیئە بێت، من پشتگیری لە بوونی هەیئە دەکەم لەناو لیژنەکەی خۆشماندا ئێمە بەڕاستی ئەو موناقەشەیەمان زۆر کرد، من لەگەڵ بوونی هەیئە بووم، زۆر ناچمە تەفاسیلەوە لەسەر ئەوەی کە بۆ هەیئە بێت باشترە، لەبەرئەوەی هەم لیژنەی یاسایی و هەم بەڕێز وەزیریش و هەم بەشێکیش لە خوشك و برایانی پەرلەمانتار ڕوونیان کردەوە کە بەڕاستی گرنگی دان بە سیاحە بۆ خۆی چ نەتیجەیەکی ئیجابی دەبێت لە هەرێمی کوردستاندا، یەك مەسەلە هەیە کە باس لەوە دەکرێت ئیدارەکان قەبە دەکرێن یاخود وەزیفە دەدۆزرێتەوە، بەڕاستی ئەوە بۆ خۆی ئەمە وەزارەت بووە، وەزارەت کە نەماوە کۆمەڵێك خەرجی لە کۆڵ حکومەت بووەتەوە، ئێمە هەموومان دەزانین وەزارەت هەر لە دانانی یاسایەکەوەو لە بینایەکەوەو لە جەنابی وەزیر و جێگری و مدیری دیوان و ئەوانە کۆمەڵێك وەزیفەن کە لەوانەیە لە هەیئەیەك دا نەبێت، لەبەرئەوەی ئەوەمان لە کۆڵ دەکاتەوە کە ئێمە بڵێین وەڵاڵ دروست کردنی هەیئە سەرلەنوێ جارێکی دیکە پێویست دەکات خەرجیەکی زۆرمان هەبێت و پارەیەکی زۆر سەرف بکەین و موزەفێکی زۆر دابنێین و ئیختساساتی زۆر دابنێین، بە تایبەتی ئەمە کە بۆ خۆی دەچێتە ناو وەزارەتەوە، کە لەناو وەزارەت دابوو کۆمەڵێك خەرجیمان لە کۆڵ دەبێتەوە، لەبەرئەوە ئەوە لە مەسەلەی خەرجیەکان، لە مەسەلەی هۆکارەکەشی بەڕێزان زۆریان باس کرد، جگە لەوەش بەڕاستی ئەگەر بە هەیئە مایەوە بخرێتە پێش بەڕێوبەریەتەکان سیاغەی دارشتنەوەی قانونەکە، ئەگەر هەیئەش من پێمواید دەنگی نەهێنا،

ئیقتزاحەکەی ئەو بەڕێزانە پشتگیری دەکەم کە دەڵێن دوو وەکیل وەزیر هەبێ و وەکیلی وەزیرێکیان موختەس بێت بە بواری سیاحە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

شلێر خان فەرموو.

بەڕێز شلێر محی الدین صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینم لەسەر دوو خاڵ هەیە، خاڵی دووەم و خاڵی شەشەم، لە خاڵی دووەم باسی دامەزراندنی وەکیلی وەزارەت دەکات، دەڵێت (حاصل علی شهادة جامعیه اولیه اختصاصیه) لێرە وەزارەتی شارەوانی پێویستی بە کەسانێك هەیە کە بەڕێوەی ببەن کەوا موختەس بن لە بوارەکە، لێرە کە گوتت شەهادەی جامعی ئەوەلی ئیختساسی، ئیختساسی لە چی؟ یەعنی دەتوانی ئیختساسی کیمیا دابمەزرێنی، ئیختساسی زمانی عەرەبی و فەرەنسیش دامەزرێنێ و بڵێی موختەسە لەو بوارە و کە هیچ عیلاقەیەکی بە شارەوانی دا نیە، بۆیە لێرە پێم باشە چاك بکرێت و بکرێتە (شهادة جامعیة اولیة اختصاصیة فی مجال " سیاحە بێت تەختیت بێت یان هەر شتێك بێت کە پەیوەندی بە شارەوانیەوە هەبێت و سوودی لێ وەربگیردرێت")، دووەم/ لە بڕگەی 6 لە دامەزراندنی مدیریەی عامەکەوە، (مدیریة العامة للتخطیط والمتابعة، المدیریة العامة للتخطیط العمرانی) دەتوانی ئەوە دەمج بکرێت و بکرێتە یەك مدیریەت، لەبەرئەوەی ڕاستە مدیریەی عامەی تەختیتی مەشاریع تایبەتمەندە بەو وەزارەتەوە، بەڵام هەر دەکرێت بکرێتە مدیریەیەك تابعی ئەو مدیریەیەی تەختیت و موتابەعە بێت بۆ ئەوەی بگونجێت لەگەڵ مەبدەئی تەرشیق و تەقلیس کە ئێستا ئێمە هەوڵی بۆ دەدەین یان ڕەبت بکرێت بە مدیریەی عامەی مەشاریع، بەشێك تەختیت بێت و بەشێکیش مەشاریع بێت، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

شلێر خان فەرموو.

بەڕێز شلێر محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبعەن ئەم وەزارەتە لەبەرئەوەی وەزارەتێکە کە ڕەبەتی بە هەموو هاوواڵتیانەوە هەیە من خۆیشم لیژنەکەم و نەدەبووایە مواخەلەم بکردایە، بەس بەڕاستی گرنگی دا بە گەشتیاری کە زۆر لە برادەران باسیان کرد، من لەگەڵ ڕەئیەکەی کاك فرسەتم، بەڵام ئەگەر دوو وەکیل وەزیرەکە بێت لەوە دەچێت باشتر بێت بۆ ئەوەی ئەوەندە شتەکان هین نەکرێت کە دوو وەکیل وەزیرەکە ئەگەر بۆ سیاحە دانرا ئێمە لە پرۆژەیەکی ترمان هەیە بە نیسبەت ڕۆشنبیری من زۆر لەلای ئێمە لە کوردستاندا ئەبێ گرنگی بە شوێنەوار بدەین، چونکە لەگەڵ سیاحە ڕەبتە بەیەکەوە، نە لێرە باس کراوە و نە لە وەزارەتی ڕۆشنبیری باسکراوە، نازانم ئەو شوێنەوارە کە چەند گرنگە و زیاتر لە 3 هەزار شوێنەوارمان هەیە و خۆشمان

دەزانین ئەو سایەحەی کە دێت لە دەرەوە زۆربەی بۆ ئەو شوێنانەیە ئەگەر ئەو شوێنانە بەڕێکوپێکی بپارێزرێ لەلایەن هەردوو لاوە خزمەتی ئەو خەڵکە بکات وەکو گەشتیاریش هەم سەرچاوەیەکی داهاتی زۆر باش دەبێت و وەکو ئێستا ناکرێت کە زۆر شوێن هەیە هەر ڕێگەی نیە بۆی بڕوات، لەبەرئەوە گەشتوگوزار زۆربەی برادەران باسی ئەوەمان کرد ڕۆڵەکەی چاودێری بێت، لەبەرئەوەی سیاحە وەبەرهێنانیش ئیشی دەکات، بەڵام ڕۆڵەکەی فعلەن دەبێت چاودێری بێت، لەبەرئەوەی مۆڵەتێك وەردەگرێت ئەو کەسە بۆ پرۆژەیەکی گەشتیاری دەبێت بە بەردەوام ئە موئەسەسەیە بەردەوام موتابەعەی بکات بۆ ئەوەی خزمەتی خەڵك بکات، بە نیسبەت مدیریەی عامە بۆ مەشاریع من هەر وەختی خۆیشی گوتم ئەوە زیادە، چونکە مەشاریع هەر کەسی خۆی دەکات، ئەگەر بکرێت بە (المديرية العامة للدراسات والتصاميم للمشاريع الاستراتيجية) بەڕاستی خەلەڵێکی گەورە هەیە، چونکە شوێنێك نیە هیچ نەوعە چێکێکی ئەو مەشروعە گەورانەی تیا بکرێتەوە هیوادارم لە وەزارەتی شارەوانی ئەو شوێنە بکرێتەوە، ئێمە ماستەر پلانمان هەیە کە کەس نازانێ چێکی کاتەوە، ئێمە ڕێگەی 100 مەتریمان هەیە، بەرزە پردەکانمان هەیە، هیوادارم ئەوەش وای لێ بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەیان خان فەرموو.

بەڕێز بەیان احمد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

گوتنێت من ئەغلەبیە هاتنە کرنێ، ئەژی تەئکیدێ لهەندێ دکەم کو وەختێ وەزارەتەك هاتە دەمج کرنێ دگەل وەزارەتەکا دی گەلەکی گرنگە بریکار هەبیتن بۆ وی کەرتێ تایبەت کو گەشتوگوزارە بڕاستی، ئەژی دەنگێ خۆ ددەمە دگەل دەنگێ وان بەڕێزان کو بەری من بەحس کری و وجودا بریکارێ بزەروری ئەز دبینم، خالا دی ڕێڤەبەریەت گشتی لپارێزگەها بۆ گەشتوگوزار ئەو ژی خالەکا باش دزانم، پشتەڤانیا ل بۆچوونا لیژنەیا شارەوانیا دکەم، بۆ وێ دەمجێ و ئەو تەرتیباتێت کو ئەوان کرن، هەروەسا دگەل هەندێ دامە کو سیاسەت و بەرنامەێت هەبن بۆ بواری گەشتوگوزار کو گەلەك گرنگ دبینم، خالا 5 مستەشار دوو خەلەڵیت لوغەویەت تێدا هەین، (فی اعمالهم ..... ڕێزی دووەم: مده لاتقل عن عشرين سنه) مودەکە بێتە تەسحیح کرن و (احد الاختصاصات التاليه: القانونيه..... ئەو ژی خەلەلەکە ژ مەڤە قانون بیتن باشترە، دگەل سوپاسێت مە.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەفرین خان فەرموو.

بەڕێز بەفرین حسین محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانم کرا، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاء الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێنج سەرنجم هەبوو هەر پێنجی کرا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ تحسین محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەبابەتی موستەشارەکان پشتگیری لە لیژنەی یاسایی دەکەم، چوار موستەشار بێت بەسە و ئەوانی تر لابچێت، لە مەسەلەی هەیئە بەڕاستی من پێموایە هەیئەی سیاحە بمێنێت، لەبەرئەوەی کە سێ مدیریەی عامە پێ دەبەسترێتەوە و ئەو سێ مدیریەی عامەیە مدیریەکی بۆ دابندرێت، مدیریەی عامەکە رەئیسی موئەسەسەکە دەبێت دەرەجەی لە وەکیل وەزیر کەمتر نەبێت، لەبەرئەوەی سەرپەرشتی لەسەر ئەو مدیریاتانە بکات، بۆیە ئێمە کە دەڵێین موئەسەسات نیە، موئەسەسات نیە ڕەبتی وەزارەت بێت، ئێمە لە تەعلیمی عالی جامعەمان هەیە و هەیئەشمان هەیە، هەیئەکە بە دەرەجەی ڕەئیسی جامعەیە، ئەو ئیش و کارەکانی خۆی بەڕێوە دەبات، ئەوانیش ئیش و کارەکانی خۆیان بەڕێوە دەبەن، ئێمە بەڕێوبەرایەتی گشتی شارەوانیمان هەیە کە لەگەڵ سیاحە جودابێتەوە، هەرکەسە ئیشی خۆی بە جودا دەکات، بۆیە پێم باشە هەیئەتەکە بمێنێت و رەئیسی هەیئەکەش دەرەجەی لە وەکیلی وەزیر کەمتر نەبێت کە سەرپەرشتی ئەو مدیریە عامانە بکات، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەڤین خان فەرموو.

بەڕێز ئەڤین عمر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەنگم دەخەمە پاڵ دەنگی ئەو هەڤاڵانەی کە پێش من قسەیان کرد، باسی خاڵی 11 و 12 یان کرد، کەوا ئیداراتیش ئیزافە بکرێت لەگەڵ پارێزگاکان، لەبەرئەوەی ئێمە ئێستا هەرچەندە بە فعلی ئیدارەی گەرمیانیمان هەیە، بەڵام ئومێد دەکەین لە پاشەڕۆژیش ئیداراتیش زیاد بکەین، سەبارەت بە خاڵی 13 دیسانەوە منیش دەنگم لەگەڵ دەنگی ئەو هەڤاڵە بەڕێزانەی خۆمە کە باسی ئەوە دەکەن کە ئەم هەیئەتە لێرەدا وجودی بەڕاستی تەزاروب دەکات لەگەڵ سەلاحیات و کارەکانی وەکیلی وەزیر یاخود بەڕێز وەزیر خۆیشی، بۆیە من پێشنیار دەکەم کەوا لێرەدا ئێمەش دیسانەوە وەکیل وەزیرێکی تر دانێین بۆ سیاحەت،

لەبەرئەوەی دەزانین ئێمە وەکیل وەزیرێك کە ئەگەر لێرە بێت دەتوانین کارەکانیان تەقسیم بکەین لە وەزارەت، وەکیل وەزیری شارەوانی هەبێت لەگەڵ وەکیل وەزیری گەشتوگوزار بۆ ئەوەی کارەکانیان لێرەدا جیاکرێتەوە لەیەکتری و دیسانەوە بتوانن بەڕێکوپێکی کارەکانی خۆیان ئەنجام بدەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

بێریڤان خان فەرموو.

بەڕێز بێریڤان اسماعیل محمد سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مـن داوا دەکـەم لـە بڕگـەی یەکـەم کـە ئـەرکی وەزیـر هەماهەنگیـەکی تـەواو هـەبێت لەگـەڵ وەزارەتـی تەندروستی و ژینگە، چونکە یەکێك لە ئامانجەکانی وەزارەتـی گەشـتوگوزار ئەوەیـە کـە دابـین کردنـی یـان ئامادەکردنی بارودۆخێکی گونجاو بۆ پارێزگاری کردن لە ژینگەی پاك و گرنگی دان بـە سـەوزایی و ناوچـە سەوزەکان و باسی ئەوەش کراوە کە گرنگی بە ئاو و چارەسەرکرنی ئاوی پیس بدرێت، ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ وەزارەتـی تەندروسـتی کـە ئـەوە بکـات، ڕاسـتە هەماهـەنگی هەیـە لـە نێـوان وەزارەتـەکان، بـەس ئەگـەر بنووسرێت لە یاساکە وەکو ئەرکێکە لەسەری، چونکە وەزارەتی تەندروستی و ژینگە دەزانێ ناوچەی سـەوز لە کوێ بکات، ئەگەر هاتو ناوچەیەك یان پارکێکی کردەوە لە مەنتیقەیەکی سـناعی ئـەوە مـەعنای ئەوەیـە خسـتیە ژینگەیـەکی پـیس و دانیشـتووان دەچـن لـەوێ بەشـدار دەبـن، بۆیـە پێویسـتە ئاگـاداری وەزارەتـی تەندروستی و ژینگە بکرێتەوە، بە نیسبەت بەشی پێنجەم ڕاوێژکاران، ڕاستە زۆر ڕاوێژکار هەیە، بـەڵام بـۆ مـن مـوهیم نیـە ئـەو ڕاوێژکارانـەی کـە هەیـە وەك لـەوەی بـۆ مـن ئەوەنـدە موهیمـە ڕاوێـژکاری ژینگـەیی هەبێت، چونکە ژینگە شارەزاییەکی هەبێت دەربـارەی ئـەو ناوچـە سـەوزانە یـان ئـەو شـوێنانەی کـە دابـین دەکرێت بۆ گەشتوگوزار، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك ئاسۆ فەرموو.

بەڕێز بکر کریم (ئاسۆ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیـارە ئێمـە بەڕێوبەراتیـەکی گشـتی شـوێنەوارمان هـەبووە و پێشـتریش لـە زمنـی تەشـکیلاتی وەزارەتـی شارەوانی و گەشتوگوزار بووە، ئێستا حاڵی حازر بە پێی ئەو پرۆژە یاسایە لە تەشکیلاتی وەزارەت خراوەتە دەرەوەی تەشـکیلاتەکە، ئەمـە یـەك، یـەعنی ئەمـە پرسـیارێکە لەبەرچـی وەزارەتـی نـاوبراو خسـتوویەتە دەرەوەی تەشکیلاتەکانی خۆی؟ دووەم/ ئەگەر ئەو پرۆژە یاسایە پەسەند بکرێت بە بێ ئەوەو بـەو شـکڵەی ئێستا هاتووە بە بێ بەڕێوبەرایەتی گشتی شوێنەوار یەکەسەریش دیارە قانونەکە نافز مەفعول دەبێت، ئەو دەمە وەزعی بەڕێوبەرایەتی گشتی شوێنەوار چ دەبێت؟ ئایا لە مۆڵەق ڕاناوەستێ و دەڵێن یـەعنی سـەر بـە کێ دەبێت؟ گریمان ئەگەر فکرەیەکی ئەوەش هەبێت بکرێت بە هەیئەتێکی گشتی، یـەعنی هەیئـەی گشـتی

ئاسار، لێرەدا پرسیارێك هەیە ئاخۆ لەگەڵ ماددەی 113 ی دەستووری عیراق ڕێك دێتەوە کە ئەوە بە ماددەیەکی تایبەتی لە دەستوور هاتووە و ئاساریش لەلایەن سوڵوتاتی ئیتیحادیەوە ئیدارە دەکرێت بە هاریکاری لەگەڵ موحافەزات و ئەقالیم، دیسانەوە ئەمەش بەڕاستی ئەشکالیاتی دەستووریمان بۆ دروست نابێت یەعنی؟، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

هاژە خان فەرموو.

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەی 3 پێکهاتەکانی وەزارەت و بڕگەی 1 من تێبینیم لە نیهایەتی بڕگەکە هەیە کە نووسراوە وەزیر بۆی هەیە هەندێ لە دەسەلاتەکانی بدات بە بریکاری وەزارەت یان بەڕێوبەرە گشتیەکان یان ئەوان لە وەزارەتدا بە شیاویان دەزانێت، (ئەو شیاویان دەزانێت)ە من پێم باشە بکرێت بە (ئەوانەی شارەزاییان هەیە لە کاروباری وەزارەت)، دەربارەی بڕگەی 3 و 4 ئەوەی نووسینگەی وەزیر و نووسینگەی بریکاری وەزیر، کە فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات کە پلەی بەرێوبەری هەبێت و بڕوانامەی بەرایی زانکۆیی هەبێت، بەڕاستی من بە پێویستی دەزانم کە ئەو (بڕوانامەی بەرایی زانکۆیی) لەوە گرنگتر نیە کە شارەزایی هەبێت لە کاروباری ئیداری، چونکە بەڕاستی ئەو دوو نووسینگەیە ئیشەکانیان صرف ئیشی ئیداریە، بۆیە پێویست دەکات یەعنی ئەگەر بڕوانامەی زانکۆییشی نەبێت، بڕوانامەی ئامادەیشی هەبێت، بەڵام شارەزایی هەبێت لە کاروباری ئیداری بە باشی ناتوانێت ئەو ئیدارانە بەڕێوە ببات، بۆیە من بە پێویستی دەزانم کە ئەو مەرجە هەبێت کە شارەزاییەکی باشی هەبێت لە کاروباری ئیداری بۆ هەردوو نووسینگەکان، دەربارەی بڕگەی 6 من لەگەڵ پشتگیریم بۆ لیژنەی شارەوانی بەوەی کە ئەو ئیقتراحەی ئەوان کردبوویان وای لێ بکرێت، بەڵام من لەگەڵ ئەوەم کە لەگەڵ ئەو ڕایەی شلێر خانم کە باسی شوێنەواری کرد کە بەڕاستی زۆر زۆر گرنگە و لە کوردستان شوێنەواری زۆر هەیە، بۆیە پێویستە وەکو بەڕێوبەراتیەکی گشتی شوێنەوار لێرە دابمەزرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.احمد فەرموو.

بەڕێز د.احمد ابراهیم علی احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە بڕگەی 13 منیش لەگەڵ هاوڕێکانم هاوڕام کە باسیان لە گرنگی و بایەخی گەشتیاری کرد کە دووبارەی ناکەمەوە، سەبارەت بە بواری گەشتیاری لەڕاستی دا هەڵدەگرێ کە دەستەیەکی سەربەخۆی هەبێ و دەستەیەك هەبێ بۆ ڕێکخستن و سەرپەرشتی کردنی سیاحە لە هەرێمی کوردستان، بەڵام لێرە پرسیارێك هەیە کە بەڕاستی ئایا لە ناحیەی قانونیەوە دەکرێت هەیئەتێك بە قانون ڕێك بخرێ و

قانونەکەش لە چوارچێوەی قانونێکی تردا بێت، کە لێرە باس لە وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارە، ئەو قانونەش کە بۆ هەیئەتەکە لە چوارچێوەی ئەم قانونە دا دەبێت، لە ناحیەی قانونیەوە دەکرێ قانونێك لە زمنی قانونێکی تردا بێت، ئەگەر نا بەڕاستی وا دەزانم لاریمان لەوە نەبێت کە بواری گەشتیاری پێویستی بەوە هەیە کە هەیئەتێك هەبێ و دەستەیەك هەبێ سەرپەرشتی بکات، لەبەرئەوەی کە بواریکی گرنگە و لە موناسەبەکاندا بە تایبەتی لە بۆنە گشتیەکاندا دەبینین کە گەشتیارێکی زۆر ڕوو لە هەرێمی کوردستان دەکات کە شوێنیان نابێتەوە لە فندقەکان، شێوەی ڕێکخستنیان پێویستی بە گرنگی پێدانی زیاتر هەیە، سەبارەت بە شوێنەواریش کە شلێر خان وکاك ئاسۆ ئامەژدیان پێی دا بەڕاستی دیار نیە نە لە پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانی و نە لە پرۆژە یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیریش لام وایە لە هیچیان ئاماژەی پێی نەدراوە، ئایا بەڕێوبەراتیەکە بێت یاخود دەبێتە دەستەیەکی سەربەخۆ، تا ئێستا بە موعەلەقی ماوەتەوە وەکو ئەوەی ئێمە لەگەڵ ئەو بەڕێوبەراتیە دانیشتووین وەکو لیژنەی پەیوەندیەکان و ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن و شوێنەوار، ئەوانە داوا دەکەن کە هەیئەتێکی سەربەخۆ بن، بەڵام تا ئێستا بە موعەلەقی ماونەتەوە لە نێوان وەزارەتی شارەوانی و وەزارەتی ڕۆشنبیری، من پرسیارم لە جەنابی وەزیر هەیە کە لە پرۆژە یاسای خۆیاندا دایان نەناوە ئایا ئەوان ڕەئیان لەسەر ئەوەیە کە ئاسار یان شوێنەوار سەربەخۆ بێت و هەیئەتێکی سەربەخۆ بێ یان دەیانەوێ سەر بە وەزارەتی ڕۆشنبیری بێت، بۆیە لە پرۆژەکەی خۆیان دەریان خستووە و، زۆرسوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لانە خان فەرموو.

بەڕێز لانە احمد محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

به نیسبەت ماددەی 3 بڕگەی 5 کە نووسراوە (المستشارون: یکون عددهم خمس مستشارین من حملة الشهادة الجامعیة ألاولیة ومن ذوی الخبرة والاختصاص)، بە ڕەئی من پێویست ناکات بنووسرێت مودەکەی، یەعنی ئەوەی بۆ نەنووسرێ، چونکە ئەوە ڕێنمایی تایبەتی خۆی هەیە کە لێرە نووسراوە (لاتقل عن عشرین سنه)، ڕێنمایی هەیە بە نیسبەت مستەشارینەکان، بە ڕەئی من پێویست ناکات لەو یاسایە ئەو فەقەرەیە بنووسرێت، بە نیسبەت خاڵێکی تر هەیە هەر لە بڕگەی 5 بە نیسبەت موستەشارەکان کە 5 پێنج موستەشار دانراوە، هەروەها منیش لەگەڵ ڕەئی بێریڤان خانم کە موستەشارێك هەبێت لەبواری ژینگە بۆ پاراستنی ژینگە، چونکە لە ماددەی 2 لەو یاسایە لە بڕگەی 3 ئاماژەی پێدراوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك فرست سکرتێری پەرلەمان چەند ڕوونکردنەوەیەکی هەیە، فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله/سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیحساسێك پەیدا بووە کو خوشکان و برادەران پێویستیان بە هەندێك ڕوونکردنەوە هەیە، مەوزوعی هەیئە شتێکی تازە نیە، قانونی ئەوەڵ بۆ وەزارەتی بەلەدیات دەرچووە هی ساڵی 1992 هەیئەی تێدا بوو، ئەوە لە ناحیەیەك، لە ناحیەیەکی تر کە هی دووەمە ناحیەی علمی قانونی ئیداری هیچ ئەشکالێك ئیسارە نابێت، هەیئە زمنی وەزارەت بێت یان خارجی وەزارت بێت، موهیم وەزیر ئیشرافی لەسەر دەکات، هەیئەش جوزئێکە لە تەشکیلاتی لامەرکەزی ئیداری، لامەرکەزی ئیداری شێوەیەکە لە شێوەکانی ئیدارەی دیموقراتی، چونکو ڕەئیسی ئەو هەیئەیە بە تەنها بڕیار نادات، وەزیر بە خۆی بە تەنیا بڕیار نادات، هەیئەکە دەیدات، هەیئەکەش نابێتە عەرقەلە لەڕێگەی مودیریاتی عام، چونکو هەیئە بەخۆی لە چ پێك دێت لە مەجموعەی مدیریاتی عام پێك دێت، لە مەجموعەی مدیر عامەکان پێك دێت زائیدەن چەند موستەشارێك یان چەند خەبیرێك، فەرقەکەی لەگەڵ مودیریەی عام چیە؟ کە مدیریەی عام بێت بڕیار بڕیاری وەزیرە و کەس بەشداری تێدا ناکات، دوور نیە ڕەئی چەند کەسێك وەربگیردرێت، بەس مولزەم نیە بە ڕەئی ئەوان، بەڵام ئەگەر هەیئە بێت، بڕیار بڕیاری هەیئەیە، ڕاستە خازعی تەسدیقی وەزیرە، بەڵام ئەویش بە نەزەری ئیعتبار وەردەگیردرێت کە ببینی 6 کەس یان 7 کەس بڕیارێکیان داوە و بێ سەبەب نایەت ڕەفزی بڕیار یان تەوسیەی ئەوان بکات، ئەوە فەرقەکەیە، وەکی تر هەیئەتەکە مەجلسی ئیدارەی دەبێت بۆ بڕیار دان و میزانیەکی تایبەتی خۆی دەبێت و شەخسیەتی مەعنەوی خۆی دەبێت، دەتوانێ مولك بکرێت و مولك بفرۆشێت بەناوی خۆیشی تەسجیل بکات، بەڵام ئەگەر مودیریەتی عام بێت ئەوە ناتوانێت بکات، سبەی ئوتێلێکی سیاحیان دروست کرد بەناوی وەزارەت تەسجیل دەبێت، بەناوی مدیرەی عام تەسجیل نابێت، ئیدارە کردن و پێشخستنی مەنتیقەکانی سیاحی هەمووی بە بڕیار و دیراسەت دەبێت لە مەجلسی ئیدارەی هەیئە، نەکو مدیر عامێك بێت تەسەروف بکات، ئەگەر مدیر عام بێت دەتوانێت بە تەنیا ئیش و کاری خۆی بکات یان قەراری نیهائی بە دەست وەزیر دەبێت، بەڕەئی من مەعقول نیە ئێمە وەزارەتێکمان هەبێت بێین بچووکی بکەینەوەو بیکەینە هەیئە، ئەوە لە ناحیەیەك، لە ناحیەیەکی تر وەزارەتی شارەوانی مەجموعەی مدیریاتی عامن، بۆ لە هەموو مدیریاتی عام بەس ناوی سیاحە بچێتە ناو عینوان و تایتڵی وەزارەت، ئاخر ئەوەش موهیمە، کە تەماشا بکەین وەزارەتی بەلەدیات و سیاحەیە، باشە بۆ نابێتە وەزارەتی بەلەدیات و ئاو و سیاحە و شتەکانی تر، لەبەرئەوە بەڕەئی من وەلەو خوشك و برایان هەموویان ئازادن بۆ ڕەئی و بۆ بۆچوونەکانی خۆیان و تەسویتی خۆیان، بەڵام ئەو شتە بە نەزەر ئیعتبار وەربگرن لە ناحیەی عیلمی و شتی تر نیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ژمارەیەك لە پەرلەمانتارە بەڕێزەکان چەند خاڵێکیان باس کرد کە پێویستە جەنابی وەزیر یان تەوزیحیان بداتێ یان بزانێ ڕای چیە؟ لەوانە دوو وەکیلی وەزیر و وەزارەت، هەیئە یان مدیریەت، مدیریەتێك بۆ ئیدارات ئیزافە بکرێت، مدیریەتی شوێنەوار کە تێیدا نیە، موستەشارەکان، چوار یان پێنج بن؟ تکایە بزانین ڕەئی وەزیر لەو بارەیەوە چەی؟ فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس بۆ سەرۆکی پەرلەمان، زۆر سوپاس بۆ هەموو ئەندامانی پەرلەمان، بۆ هەموو ئەو تێبینیانەی کە ئێستا باسیان کرد، بەڕاستی ئەوەی کە ئێستا جەنابت سوئالەکانتان لە چەند بابەتێك دانا، ئەوەشی یەکێك لەوانەیە کە شوێنەوار بۆچی لەگەڵ ئەو یاسای وەزارەتی ئێمە دانیە؟ قەرار هەبوو شوێنەوار هەیئەیەك بێت، ئەو هەیئەیە دەبێتە سەر بە ئەنجومەنی وەزیران، هەیکەلەکەشی بۆ داندراوە بەس هێشتا ئەنجومەنی وەزیران بۆ پەرلەمانی نەناردووە، ئەوە دەتوانم بەو شێوەیە وەڵامی ئەو خوشك و برایانە بدەمەوە کە هەیئە کە شوێنەوار دەبێتە هەیئەیەك لەبەر ئەوەی کە شوێنەوار زۆر گرنگە بۆ وڵاتی ئێمە کە تا ئێستا ئەهمیەتی پێ نەدراوە، لەژێر دەسەڵاتی شارەوانی و گەشتوگوزار بێت بەڕاستی تەهمیش دەکرێت، لەبەرئەوە وای لێ کرا کە ئەو شوێنەوارە ببێتە هەیئەیەك و هەیئەش گرنگی خۆی دەبێت و بتوانێت بە ئەرکی سەر شانی خۆی هەستێت، بە نیسبەت ئەوەی کە بۆ چی مەربوت نیە بە وەزارەتی ڕۆشنبیریش؟ چونکە یان بە وەزارەتی ڕۆشنبیری بێت یان بە وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار دەبێت، هەردوو ئەو بۆچوونەیان هەیە کە وەزارەتی ڕۆشنبیری و وەرزش و لاوان ئەوانیش ئەرك و ئیشیان زۆر زۆرە لەوانەیە نەتوانن بەو ئەرکەی هەستن، هەروەها وەزارەتی شارەوانی گەشتوگوزاریش، بە نیسبەت ژمارەی ڕاوێژکاران، ئێمە ڕاوێژکارێکی زۆرمان هەیە لە پاش دەمج بوونی هەردوو وەزارەت کە ئێستا ژمارەیان تەقریبەن 10.9 ڕاوێژکارن، هەندێکیان وا لە ئەوەی تەقاعودین و ئەوانەی تر تەقریبەن 8 یان 9 ماونەوە، بە پێی تەخەسوسات، ئێمە بە ئەوەمان زانی کە بەو تەخەسوساتەی کە ئێستا لێرە ئاماژەمان پێی کردووە دەتوانین ئەو ڕاوێژکارانەمان هەبێت کە یارمەتی وەزارەت بدات بەشێوەیەکی تایبەت کە هەموو ئەو بوارانە دەگرێتەوەو لەژێر تەخەسوسی خۆیان، بەس لێرە لیژنەی یاسایی پەرلەمان بۆچوونێکی تریان هەبوو بۆ ئەوەی کە تەعاروز نەکات لەگەڵ یاسای وەزارەتەکانی تریش کە چوار ڕاوێژکاریان دانا و منیش موافەقەتم کرد لەسەر ئەوەی کە چوار ڕاوێژکار بێت و ئێمە دەتوانین ئەو ڕاوێژکارانەی کە ئێستا هەن لە وەزارەت دەمێنێنەوە هەتا تەقاعود دەبن یان نەقلی جێگەیەك دەبن، بەس میلاکیان نابێت بۆ ڕاوێژکاری نوێ، بە نیسبەت هەیئە بێت یان مدیریەی عامە بێت، بەڕاستی هەموو باسی ئەوەیان کرد بۆ هەیئە چ گرنگیەکی هەیە کە هەیئە بێت، من بۆ خۆم وەکو شەخسی خۆم زیاتر بۆچوونم بۆ ئەوەیە کە هەیئە بێت، چونکە گرنگیەکی خاس دەدرێتە گەشتوگوزار کە تا ئێستا لە هەرێمی کوردستان هیچ ئیهتامێك نەدراوە بە گەشتوگوزار بەو شێوەیەی کە دەبووایە بیدرابیتێ، چ لەو وەختەی کە وەزارەت بووە و چ لەو وەختەی کە پێش تر هەیئە بووە، ئێستا ئێمە بێین ئەوەی دابەزێنین و بیکەینە مودیریەتێك و مدیریەی عامە کە لەو ئاستەی بەڕاستی ئیهتمامی پێ نادرێت، وڵاتی ئێمە وڵاتێکە دەوڵەمەندە لە سروشتی زۆر جوان، دەوڵەمەندە لە شوێنەواری و شوێنی گەشتیاری زۆر باش کە بتوانین ئێمە وای لێ بکەین بە شێوەیەك پێشی بخەین، بەڕاستی بۆ ئەمەش باسی ماستەرپلان کرا لێرە، ئێمە

ماستەرپلانی نە بەس شاروشارۆچکەکانمان لەژێر تەندەری ئێوە دیراسەتە، بەڵکو ماستەر پلانی گەشتوگوزار و شوێنەواریش ئێستا لەژێر تەندەرێکە، کە ئێمە بتوانین بە شێوەیەکی زۆر مەدروس بتوانین شوێنەکانی گەشتوگوزاری خۆمان بتوانین دیراسەت بکەین و لەسەر ئەو ئەساسەی بتوانین شوێنەکانی گەشتوگوزار مەشاریعی بۆ دابنێین، لەبەرئەوە ئەگەر ئێمە مودیریاتی عامە دابنێین کە لێرە پێشنیاری لیژنەی شارەوانیە و باسی کردووە، کە ئەگەر مدیریەی عامە بێت و ئەو مودیریەی عامەیە لەگەڵ مودیریاتی عامەکانی تر کێ دەتوانێت ڕەئیسیان بێت، چونکە هەموویان یەك پلەیان هەیە، مودیریەی عامە لە هەولێر بێت لە موحافەزەکانیش بێت، لێرە لەبەر هەندێ دەبێ پلەیان زیاتر بێت، من قەسدم ئەوە نیە کە هەیئە کە پلەی تایبەتە ئیللا وەکیل وەزیر بێت، بەڵکو مودیر عامێك ببێتە سەرۆکی هەیئە، بەڵکو وەکیل وەزیر بێت یان ڕاوێژکارێك بێت دەتوانێت سەرۆکی ئەو هەیئەیە بێت، لێرە لەبەرهەندێ هەیئە کە ئەو گرنگیەی کە دەمانەوێ بیدەینێ کە فەرقێکی هەبێت لەگەڵ مودیریەی عامەکانی لە هەموو شارەکان هەیە، لەگەڵ ئەوەی کە هەندێك لە خوشك و برایان باسی ئەوەیان کرد کە لە ئیدارەی گەرمیان ئێمە بتوانین مودیریەیەکی عامە لەوێ دابنێین، من هیچ ئیعترازم نیە لەسەر هەندێ، بەڕاستی ئیدارەی گەرمیان، ئیدارەیەکی زۆر گەورەیە دەتوانێت وەکو موحافەزەیەك کە ئێستا حیسابی بۆ دەکرێت عەینەن مودیر عامەکانیش هەر لەوێ بێت، لەبەرهەندێ من زۆر موافقم لەگەڵ ئەو خوشك و برایانەی کە ئەو تێبینیایانەیان هەبوو کە بتوانین لە یاسای وەزارەتی خۆماندا بگونجێنین، بە نیسبەت وەکیل وەزیر ئەگەر دوو بێت یان یەك بێت، لێرە ئێمە باسی ئەوەمان کردووە کە وەکیل وەزیر یەك بێت، لەبەرئەوەی وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار وەزارەتێکی زۆر تەخەسوسیە و فراوانە، ئەگەر ئێمە بمانەوێ دەبێ وەکیل وەزیرێك بۆ فەنی دابنێین و وەکیل وەزیرێك بۆ کارگێڕی دابنێین و وەکیل وەزیرێك بۆ سیاحە دابنێین، یەعنی دەبێتە سێ وەکیل وەزیر لە بۆ وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار دەبێت، لەبەر هەندێ یەك وەکیل وەزیر وابزانم کافی بێت ئەوەی تر بە هەیئە دەتوانین حەلی بکەین، ئێستا کە مودیریەی عامە نەما بەڕاستی هەتا ئێستا حەلیشمان کردووە و گیروگرفتمان نەبووە لەوە، بەس لەبۆ ئەوەی کە یارمەتی وەزیر بدەن، وەکیل وەزیرێك هەبێت کە تەخەسوسی هەبێت چ لە ئیدارە چ لە فەنیات، ئەوە بۆچوونی وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزارە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

لەبەرئەوەی ڕایەکان جیاوازن، ژمارەیەك داوای شتێکیان کردووەو ژمارەیەکی تر داوای شتێکی تریان کردووە کە پێچەوانەی ئەو شتە داوادکەن، دیارە مەسەلەکان هەر خۆتان دەیکەن، بۆیە ئێمە هەندێکیان دەخەینە تەسویتەوە، یەکێك لەوانە ئایا سیاحە هەیئە بێت یان مدیریەت بێ؟ جاری یەکەم لە پرۆژەکە کە هاتووە دەڵێت هەیئە، ئێستا مدیریەتەکە دەخەینە تەسویت کێ دەڵێ مدیریەت بێت؟ نیزامیە؟ کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر هەورامی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو پێشنیارەی کە هەبوو وە ئەوەیش لە ڕاپۆرتی لیژنەی شارەوانی هاتووە بەڕێوبەرایەتیە گشتیەکان مەبەستیان ئەوە نیە تەنها یەك بەڕێوبەرایەتی گشتی بێت لەناو وەزارەتەکە، نەخێر هی سێ پارێزگاکە و ئێستاش ئەگەر ئیزافەی ئەو ئیدارەیە بکەین ئەو کات ئیشراف دەکەی لەلایەن وەزارەت، ئەو کات وەکیلی وەزارەت دەیکات، تەوەجوهەکە بەو شکلەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك جمال فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

عەفو مەبەستمان ئەوە نیە،(المدیریة العامة للسیاحة) لەناو جەرگی وەزارەت، نا، (المدیریات العامة للسیاحة فی محافظات الاقلیم)، یەعنی هەر سێ پارێزگا، نەك مدیریەی تەنها وەك مدیریەی شئونی قانونی، مەبەستمان ئەوە نیە.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

پرسیارێك کە دەڵێت (المدیریات العامە) ئەی موحافەزەکان دەبن بە چی؟ مدیریاتی عامە دەبێت لە پایتەخت دانیشێ، مەسئولی ئەو مودیریاتانەش. کاك جمال فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نە مەرجە کو مەبەست مدیریەی عامە هەمووی لەناو پایتەخت بن نا، (المدیریة العامة للتربیة فی محافظة دهوك، المدیریة العامة .....) مەبەستمان ئەوە نیە.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر ڕەئیت هەیە لەسەر ئەوە؟ کاك سمیر فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی (وەزیری شارەوانی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دووپاتی دەکەمەوە لەسەر ئەوەی کە هەیئە بێت و مدیریەی عامە نەبێت.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەوزیحێکم با بە شکلێکی تر تەوزیح نەکرێت، بەڕێزانی لیژنەی شارەوانی مەبەستیان ئەوەیە سیاحە مدیریاتی عامی هەبێت لە موحافەزەکان، ئەو مودیریاتی عامەیە ڕاستەوخۆ ڕەبتیان بە وەزارەتەوە هەبێ

نەك لەڕێگای هەیئەوە ڕەبتیان بە وەزارەت هەبێت، کەواتە مەبەستیان لە لادانی هەیئەیە بۆ ئەوەی ڕاستەوخۆ و موباشر بێت، کەواتە موقتەرەحەکە ڕاستە هەیئە هەبێ یان نەبێ، ئەمە یەك، دوو/ من یەك تەوزیحم هەیە، بەڕێزان، هەندێ لە بەڕێزانی ئەندامانی پەرلەمان ئیشارەتیان بەوە دا کە وەکیل وەزارەتێك هەبێت بۆ سیاحە، باشە من دەپرسم وەکیل وەزارەت لە هەموو هەیاکلی وەزارەت هیچ دەسەلاتی نیە، غەیری ئەو دەسەلاتەی کە وەزیر دەیداتێ، باشە ئەوە باشترە یان من هەیئەتێکم هەبێت شەخسیەی مەعنەویەی بدەمێ و ئیستقلالی مالی بدەمێ و ئیستقلالی ئیداری بدەمێ، بڕێك سەربەخۆییەکی هەبێت بە واستەی ئەو مەجلسی ئیدارەیە، باشە ئەم سیستەمە لامەرکەزیە باشە یان تەنها بڵێین وەکیل وەزیرێك بۆ سیاحە هەبێت، بەڵام هیچ دەسەلاتی نەبێت، ئەمە تەنها بۆ ڕوون کردنەوەیە و زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو مەسەلەیە موناقەشەی زۆر لەسەر کرا ئێستا دەخەینە دەنگدانەوە، کێ دەڵێ هەیئە هەبێت دەستی بەرز بکاتەوە تکایە؟ کێ دەڵێ هەیئە نەبێت؟ بە ئەقەلیەت پەسەند کرا و بوو بە هەیئە، خاڵێکی تر کە باسی لێوە کرا مودیریەت هەبێت بۆ ئیدارەکان، مدیریەتێکی عام هەبێت بۆ ئیدارەی گەرمیان، کێ لەگەڵ ئەوەیە دەست بەرز بکاتەوە؟ کێ دژە؟ 1 کەس دژە ئەویش ڕۆیشت، باس لەوە کرا چەند وەکیل وەزارەت هەبێت؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە دوو وەکیل وەزارەت هەبێت دەستی بەرز بکاتەوە تکایە؟ کێ دەڵێ یەك وەکیل وەزارەت هەبێت؟ تەواو، تکایە لیژنەی یاسایی بڕۆنە سەر..... کاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ تحسین محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

موستەشارەکان ماون چوار بێت یان پێنج؟.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ڕوونی کردەوە جەنابی وەزیر گوتی لەگەڵ چوار موستەشارم و لەگەڵ لیژنەی یاسایی، باشە ئەویش دەخەینە دەنگدانەوە، چونکە لە یاسایەکە پێنج هاتووە، کێ لەگەڵ ئەوەیە چوار موستەشار هەبێت دەست بەرز بکاتەوە؟ کێ دژە؟ تەواو بە تێکڕای دەنگ، کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر تەماشای ماددەکە بکەین دەبینین هەمووی پەیوەندی بە تەشکیلاتی وەزارەت هەیە، وە لە هەمان کاتدا هەیئەی سیاحە دەنگی وەرگرت، بۆ تایبەتمەندی ئەم دەزگایە ئێمە پێمان باشە هەیئەی سیاحە ببێتە ماددەیەکی موستەقیل لە زمنی تەشکیلات، نەك لە فەقەرەیەك دا بێت، ئەمە یەك، مەسەلەی مودیریاتی عامەکەش جیا بکرێتەوە و لەگەڵ ئەو شەرحە زیادە نین کە بەڕێزانی لیژنەی شارەوانی ئیشارەتیان پێیدا، بۆ ئەوەی ڕێکی بخەین بەڕاستی ئێمە تەبیعیە سیاغەی ئەم ماددەیەی بکەینەوە، بەڵام بە نیسبەت هەیئەی سیاحە تایبەتمەندی بدەینێ و پاشان موستەشارەکان بە ماددەیەکی موستەقیل

بیهێنینه خوارێ، دواتر مودیر عامەکان دێنه خوارێ و دواتر مەجلسی ئیستشاری وەزارەت دێته خوارێ، بۆ ئەوەی تەکاملی تەشکیلەکە بکات بەشێوەیەکی هەرەمی، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئێمە دەتوانین تەسویتی لەسەر بکەین و دواتر سیاغەکەی تەنزیم بکەینەوە، کاك لیژنەی یاسایی شتەکانتان بخوێننەوە، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە سیاغەیەکمان ئامادە کردووە کە تازە کاك شێروان تەوزیحی کرد، ژمارەکەی دەبێتە مادده 4 ئێستا دەیخوێنمەوە:

المادة الرابعة: الهيئة العامة للسياحة ترتبط بالوزارة ولها شخصية معنوية واستقلال مالي واداري ويرأسها موظف بدرجة خاصة حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في مجال السياحة وتتكون من:

1- مكتب رئيس الهيئة: يرأسه موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية ويعاونه عدد من الموظفين.

2- المديرية العامة للسياحة في كل محافظة من محافظات الاقليم وادارة (كرميان): ويرأس كل منها موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية ومن ذوي الخبرة والاختصاص في مجال السياحة.

3- مجلس ادارة الهيئة: ويحدد مهامهم وتشكيلاته بالنظام.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆکی پەرلەمان:

به کوردیەکەی بیخوێننەوە، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەقە عەرەبیەکەم لەبەردەستە کە دەبێتە ماددەیەکی سەربەخۆ و تایبەت بە دەستەی گشتی گەشتوگوزار: دەستەی گشتی گەشتوگوزار بە وەزارەتەوە دەلکێندرێت و کەسایەتی مەعنەوی دەبێ و لەڕووی دارایی و ئابووری کارگێڕی سەربەخۆ دەبێت، فەرمانبەرێك بە پلەی تایبەت سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی زانکۆیی بەرایی هەبێ و خاوەن شارەزاو پسپۆر بێ لەبواری گەشتوگوزار و لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1ـ نووسینگەی سەرۆکی دەستە: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات بە پلەی بەڕێوبەر کە بڕوانامەی زانکۆیی بەرایی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

2 ـ بەڕێوبەری گشتی گەشتوگوزار: لە هەریەك لە پارێزگاكانی هەرێم و یەكەی ئیداری گەرمیان، فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوبەری گشتی دیوان سەرۆكایەتی دەكات كە بڕوانامەی زانكۆیی بەرایی هەبێت و خاوەنی شارەزاو پسپۆر بێت لە بواری گەشتوگوزار.

3ـ ئەنجومەنی كارگێڕی دەستە ئەركەكان پێكهاتەكانی بە نیزام ڕێك دەخرێت.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆكی پەرلەمان:

با لیژنەی یاسایی ماددەی 3 ئاخر سیاغەی بخوێننەوەو ئەو تەسویت بكەین، ئەوجا دێینە سەر سیاغەكردنی ماددەكەی كە تازە سیاغە كرایەوە، كاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

خۆی بە نیسبەت سیاحە هەروەكو پێشتریش ئیشارەتمان پێی دا لە زمنی ئەو فەقەراتانە دەری بینین و بیكەینە ماددەیەكی موستەقیل، ئەو 12 فەقەرەیەی كە دەمێنێتەوە ئەویش با بكەینە ماددەیەكی موستەقیل بۆ ئەوەی تەشكیلاتەكە ئەهمیەتێكی پێ بدرێ و تایەبتمەندی خۆی بپارێزێ بەو تەشكیلاتەی كە ئێمە هێناومانە:

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆكی پەرلەمان:

ماددەی 3 بخوێننەوە عەدا فەقەرەی 13، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی سێیەم: وەزارەت لەم پێكهاتانەی خوارەوە پێكدێ:

یەكەم: وەزیر: سەرۆكی بالاێ وەزارەتەو بەرپرسە لە كارەكانی و ئاراستە كردنی سیاسەتەكەی و سەرپەرشتی و چاودێری چالاكییەكانی دەكات و هەر لەویشەوە ئەو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییانە دەردەچن، كە پەیوەندییان بە ئەركەكانی وەزارەت و دەزگاكانیەوە لە ڕووی هونەری و دارایی و كارگێڕیو ڕێكخستنەوە هەیە، بەپێی حوكمەكانی یاسا بەرپرسیارە بەرامبەر ئەنجومەنی وەزیران بەو پێیەی كە ئەندامێكی هاوكارە لەو ئەنجومەندا، بۆی هەیە هەندێ لە دەسەلاتەكانی بدات بە بریكاری وەزارەت، یان بەڕێوەبەرە گشتییەكان، یان ئەوانەی لە وەزارەتدا بە شیاویان دەزانێ.

دووەم: بریكاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستە كردنی كاروباری وەزارەت و سەرپەرشتی كاروبارەكانی لە چوارچێوەی ئەو دەسەلاتانەی كە لەلایەن وەزیرەوە پێی دەدرێت و دەبێت بڕوانامەی بەرایی پسپۆڕی زانكۆیی هەبێت.

سێیەم: نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆكایەتی دەكات، كە بە پلەی بەڕێوەبەر بێت و بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

چوارەم: نووسینگەی بریكاری وەزارەت: فەرمانبەرێك سەرۆكایەتی دەكات، كە بڕوانامەی بەرایی زانكۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یارمەتی دەدەن.

پێنجەم: راوێژكاران: ژمارەیان لە چوار راوێژكار زیاتر نەبێت و خاوەن بڕوانامەی زانكۆو بەرایی بن، خاوەن شارەزاو پسپۆر بن.

شەشەم: وەزارەت لەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیانە پێك دێت، كە هەر یەكەو بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات، خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانكۆ بێت و شارەزاو كارامە بێت.

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان.

2- بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلاندانان و بەدواداچوون.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی نەخشەدانانی ئاوەدانی.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆژەكان.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئاو و ئاوەڕۆكان.

6- بەڕێوەبەرایەتی گشتی شارەوانییەكان لە پارێزگاكانی هەرێم و ئیدارەی گەرمیان.

7- سەرۆكایەتی شارەوانییەكان لە سەنتەری هەر پارێزگایەك لە پارێزگاكانی هەرێم و ئیدارەی گەرمیان.

8- سەرۆكی شارەوانی لە هەر پارێزگایەك سەرۆكایەتی دەكات و بەپێی ئەو پۆلە تایبەتەی شارەوانی.

بەڕێز د.ئەرسەلان بایز اسماعیل/جێگری سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا ئاخر سیاغەی ئەو ماددەیە كە خوێندرایەوە كێ لەگەڵ ئەو ماددەیەیە دەستی بەرز بكاتەوە تكایە؟ كێ دژیەتی؟ تەنها دووكەس، بە زۆرینەی دەنگ پەسەند كرا، ئاخر سیاغە كە داتان نا؟ كاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەبارەت بە مەسەلەی ئیدارەی گەرمیان هەموومان لەگەڵ ئەوەین كە بایەخی تایبەتی پێ بدرێت تایەبەتمەندیەتی و قوربانی دانی ئەو ناوچەیەمان لەبەرچاوە، بەڵام ئێمە لێرە دا لەبەردەم گرفتێكی یاسایی داین، چونكە بە پێی یاسای ژمارەی 3ی پارێزگاكانی هەرێمی كوردستان، ئەو یەكە ئیداریانەی كە شەخسیەتی مەعنەوی و قانونیان هەیە بریتیە لە پارێزگا، قائیمقام و ناحیە، هەروەها بە پێی یاسای ژمارە 6ی وەزارەتی ناوخۆی هەرێمی كوردستان دیسانەوە هەمان شت هەیە، ئێمە مەبەستمان ئەوە نیە بڵێین ئەمە لەوێ نەبێ، ئێستاش تەئیدی ئەوە دەكەین كە لەوێ بێ، بەڵام هەوڵ بدەین كە ئەم ئەشكالیەتە یاساییە چارەسەر بكەین، بۆ نموونە لە داهاتوو دا ئێمە هەڵبژاردنی پارێزگاكان دەكەین ئایا گەرمیان

پەرلەمانی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (13)

سێ شەممە رێکەوتی 9\11\2010

خولی سێیەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (13)

سێ شەممە رێکەوتی 2010/11/9

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2010/11/9 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی) سەرۆکی پەرلەمان و, بە ئامادەبوونی بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (13)ی خولی سێیەم, ساڵی (2010) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (13)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی 2010/11/9 دا بەم شێوەیە بێت:

1. بەردەوام بوون لەسەر خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار لە هەرێمی کوردستان.
2. خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسایی دەرمالەی سەرۆکی هەرێمی کوردستان و جێگرەکەی.
3. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیری و لاوان لە هەرێمی کودرستان.
4. خستنەڕوو گفتوگۆ کردنی پێشنیاری یاسای زانکۆ تایبەتیەکان لە هەرێمی کوردستان.
5. خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای قەرەبوو کردنەوەی ڕاگیراوانی بێ پاساوی یاسایی لە هەرێمی کوردستان ـ عیراق.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنەکەمان دەکەینەوە خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی دووەم، خولی گرێدانی یەکەم، ژمارەی دانیشتن 13، ڕۆژی دانیشتن 2010/11/9.

بەرنامەی کار:

بە پێی حوکمەکانی بڕگە 1ی ماددەی 20 لە پێڕەوی ناوخۆی ژمارە 1ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان ـ عیراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری دا بەرنامەی کاری دانیشتنی 13ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لەکات 11ی پێشنیوەڕۆ، ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی 2010/11/9 دا بەم شێوەیە بێت:

1. بەردەوام بوون لەسەر خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار لە هەرێمی کوردستان.
2. خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسایی دەرمالەی سەرۆکی هەرێمی کوردستان و جێگرەکەی.
3. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیری و لاوان لە هەرێمی کودرستان.
4. خستنەڕوو گفتوگۆ کردنی پێشنیاری یاسای زانکۆ تایبەتیەکان لە هەرێمی کوردستان.
5. خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای قەرەبوو کردنەوەی ڕاگیراوانی بێ پاساوی یاسایی لە هەرێمی کوردستان ـ عیراق.

بەخێرهاتنی بەڕێز وەزیری شارەوانی کاك سمیر دەکەین، زۆر بەخێرهاتن، داوا لە لیژنەی یاسایی و لیژنەی شارەوانی دەکەین کەرەمکەن بۆ سەر مەنەسە، لیژنەی یاسایی کەرەمکەن بۆ کارەکانتان، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا دەقی ماددەی 4ی ئەسڵی پرۆژەکە دەخوێنمەوە کە ژمارەکەی بووە ماددەی 5:

المادە 5

اولاً: يكون للوزارة مجلس استشاري يتألف من:

1- الوزير.

2- وكيل الوزارة.

3- المستشارون.

4- المدراء العامون للوزارة.

5- للوزير دعوة أي شخص داخل الوزارة وخارجها في اجتماع المجلس لغرض الاستشارة عند الحاجة.

ثانياً: يتولى المجلس تقديم الاستشارات والتوجيهات الى الوزير وتكتسب صفة القرار الوزاري اذا نال تصديقه.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

(داخل الوزارە أو خارجها) نەك (داخل الوزارە وخارجها)، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی 5 کە لە ئەسڵی پرۆژەکە ماددەی 4 دەکات:

یەکەم/ وەزارەت ئەنجومەنێکی ڕاوێژکاری دەبێت کە لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1ـوەزیر.

2ـ بریکاری وەزارەت.

3ـڕاوێژکاران.

4ـ بەڕێوبەرە گشتیەکانی وەزارەت.

5ـ وەزیر بۆی هەیە بۆ ڕاوێژ پێ کردن لەناوەوەو دەرەوەی وەزارەت لەکاتی پێویست دا بانگهێشتی هەر کەسێك بکات.

دووەم/ ئەنجومەن ڕاوێژ و ڕێنمایی پێشکەش بە وەزیر دەکات و سیفەتی بڕیاری وزاری وەردەگرێت ئەگەر وەزیر پەسەندی کرد.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

كاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سليمان (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی 4 لە ئەسڵی پرۆژەکە کە دەبێتە ماددەی 5، لە خاڵی (4)ەم لە دەقە کوردیەکە تێبینیمان نیە، بەڵام لە دەقە عەربیەکەدا پێمان باشە بکرێت بە (المدراء العامون للوزارة)، (5) ەم بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە :

(لەکاتی پێویست وەزیر بۆی هەیە بانگهێشتی هەر کەسێك بکات لە ناوەوەو دەرەوەی وەزارەت بە مەستی ڕاوێژ پێ کردن بێ ئەوەی هەقی دەنگ دانیان هەبێت).

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕەئیتان؟ کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە وەکولیژنەی یاسایی پێشنیارمان کردووە کە ئیعادەی سیاغەی ئەم ماددەیە بەم شێوەیە بێت:

اولاً: یکون للوزارة مجلس استشاري یتألف من:

1- الوزیر/ رئیساً.

2- وکیل الوزارة/ عضواً.

3- رئیس الهیئة العامة للسیاحة/ عضواً.

4- المستشارون/ اعضاء.

5- المدراء العامون للوزارة/ اعضاء.

6- للوزیر دعوة أي شخص داخل الوزارة اوخارجها في اجتماع المجلس لغرض الاستشارة عند الاقتضاء دون ان یکون له حق التصویت.

ثانیاً: یتولى المجلس تقدیم الاستشارات والاقتراحات الى الوزیر وتکتسب صفة القرار الوزاري اذا نال تصدیقه.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابتان، بەڕێز جەنابی وەزیر ڕەئیت هەیە دەربارەی ئەوە؟ فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی (وەزیری شارەوانی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مـن لەگـەڵ ئـەوەم کـە پێشـنیاری لیژنـەی شـارەوانی کـە (المـدراء العـامون للـوزارة) بێـت و چ ئەشـکالیەتێك لەسەری نیە، بە نیسبەت ئەوەی کە لیژنەی یاسایی باسی کـرد، ئـەویش هـیچ ئـیعترازێکم لەسـەری نیـە بـە نیسبەت ئەوەی سەرۆك بنووسرێت و عوزوەکانیش و ئەعزائیش بەو شێوەیە بکرێت.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کێ دەیەوێت قسە بکات؟ تەنها سێ بەڕێز دەیانەوێ مواخەلە بکەن، ڕێزداران (عمر رعبدالعزیز، شێردڵ تحسین، گوڵیزار خان)کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاء الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا ئەگەر هەڵە نەبم نوقتەیەکی نیزامیم هەیە و وابزانم دوێنێ لە ماددەی 3 کاك د.ئەرسەلان ئەگەر جەنابی لەبیری بێت دەنگی بۆ نەدراو موناقەشە کراو خرایە ئەمڕۆ.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز جێگری سەرۆکی پەرلەمان کە دوێنێ سەرپەرشتی جەلسەکەی کرد دەڵێ دەنگی بۆ درا، کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاء الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە نیسبەت ماددەی 4 ەوە، سێ تێبینیم هەیە، یەکەمیان/ تەسنیە لەسەر ئەو پێشنیارەی بەڕێز لیژنەی یاسایی دەکەم کە ئەو مودیریەی هەیئەی عامە پێویستە رەئیسی هەیئەی عامە ئەندام بێت، ئەوە ئیزافە کرا، دیاری کردنی سەرۆکایەتیش بۆ مەجلسەکە، ئەوەش شتێکی باشە، بەڵام دوو تێبینیم ماوە، یەکێکیان بە نیسبەت خاڵی 5 ەوە من وادەزانم خاڵی 5 زیادە لەم ماددەیە، (للوزیر دعوة ای شخص داخل الوزارة أو خارجها)، یەعنی ئەمە تەحسیڵ حاسڵە، لە سەرەوەش باس لە مەجلسی ئیستشاری دەکەین، لێرە وەکو سەڵاحیەتێکی وەزیر دیاری کراوەو شتێکی زۆر ئاسایی و سەرەتاییە، یەك لە ماف و ئەرکە سەرەتاییەکانی وەزیر پێویست ناکات ئەو ماددەیە هەبێت، بە نیسبەت بڕگەی 2 ەوە (یتولی المجلس تقدیم الاستشارات والتوجیهات الی الوزیر وتکتسب صفة القرار الوزاری اذا نال تصدیقه) تەسدیقەکە لەلایەنی کێوەیە؟ یەعنی ئەگەر دیاری بکرێت بۆ ئەوەی ئەو تەساولە رەفع بێ و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ تحسین محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوێنێ ئێمە تەسویتمان دا لەسەر هەیئەی عامە و منیش پشتگیری لە لیژنەی قانونی دەکەم کە ڕەئیسی هەیئەی عامە لەو خاڵانە زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

گولیزار خان فەرموو.

بەڕێز گوڵیزار قادر اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەکەم/ لەبەرئەوەی کە دەستەیەك بۆ گەشتوگوزار لەناو یاساکەدا چەسپاوە و دوێنێ دەنگی لەسەر دراوە، وە ماددەیەکی بۆ زیاد کراوەو من پشتگیری ئەوە دەکەم کە سەرۆکی ئەو دەستەیە ئەندام بێت لە ئەنجومەنی وەزارەت، دووەم/ دەربارەی بڕگەی 5 ئەوانەی کە وەزیر بانگهێشتیان دەکات و ڕاوێژیان پێ دەکات، مافی دەنگدانیان نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ڕەئیتان؟ کاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تێبینیەکی تایبەتمان نیە تەنها ئەو تێبینانەی کە پێشتر باسم کرد، هەر ئەوەمان هەیە، سوپاستان دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕەئیتان؟ کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەروەکو هەموو قانونی وەزارەتەکان دەبێت وەزیر دەسەڵاتی ئەوەی هەبێت کە بتوانێ لەخارجی دائیرە موستەشارین بانگ بکات یان خوبەرا بانگ بکات، چونکە ڕەنگە ئەگەر ئەو دەسەڵاتەی پێ نەدرێت ئیمکان هەیە زۆر کەس هەیە مومکینە بە نەزەری ئیعتبار وەرناگیردرێت قسەی وەزارەت یان قسەی وەزیر نایەت، بەڵام ئەگەر دەسەڵاتی پێ بدرێت دەتوانی لە ڕێگای پەیوەندیەکانەوە دەعوەتی هەر خەبیرێك بکات، بە نیسبەت کاك عمر کە دەڵێت (وتکتسب صفه القرار الوزاری) کە دەڵێ قەراری وزاری مەعنای وایە موسادەقەی وەزیرە قەراری وزاری، چونکە ئەگەر موسادەقە نەکرێت نابێتە قەراری وزاری کەواتە وازحە و وەزیر خۆی موسادەقە دەکات، ئێمە هەر ئەوەندە مولاحەزەیەمان هەیە، ئەوانەی تر لە هەموو لە پێشنیارەکەی ئێمە بە نەزەر ئیعتبار وەرگیرایە و ئەوەی کە خویندمانەوە کە ڕەئیسی هەیئەی عامە سیاحە ببێتە عزو لەو ئەنجومەنە ڕاوێژکاریە و زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

یەعنی پێشنیاری ڕێزدار کاك عمر وەرنەگیرا، ئەسڵی ماددەکە بخوێننەوەو کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الماده 5

اولاً: يكون للوزارة مجلس استشاري يتألف من:

1- الوزير/ رئيساً.

2- وكيل الوزارة/ عضواً.

3- رئيس الهيئة العامة للسياحة/ عضواً.

4- المستشارون/ اعضاء.

5- المدراء العامون للوزارة/ اعضاء.

6- للوزير دعوة أي شخص داخل الوزارة اوخارجها في اجتماع المجلس لغرض الاستشارة عند الاقتضاء دون ان يكون له حق التصويت.

ثانياً: يتولى المجلس تقديم الاستشارات والاقتراحات الى الوزير وتكتسب صفة القرار الوزاري اذا نال تصديقه.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی 5

یەکەم/ وەزارەت ئەنجومەنێکی ڕاوێژکاری دەبێت کە لەمانەی خوارەوە پێك دێت:

1ـوەزیر/ سەرۆك.

2ـ بریکاری وەزارەت/ ئەندام.

3ـسەرۆکی دەستەی گشتی/ ئەندام.

4ـ ڕاوێژکاران/ ئەندامن.

5ـ بەڕێوبەرە گشتیەکانی وەزارەت/ ئەندامن.

6ـ وەزیر بۆی هەیە بۆ ڕاوێژ پێ کردن لەناوەوەو دەرەوەی وەزارەت لەکاتی پێویست دا بانگهێشتی هەر کەسێك بکات بە بێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێت.

دووەم/ ئەنجومەن ڕاوێژ و ڕێنمایی پێشکەش بە وەزیر دەکات و سیفەتی بڕیاری وزاری وەردەگرێت ئەگەر وەزیر پەسەندی کرد.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئێستا وەکو ئەوەی خوێندرایەوە، کێ بەم شێوەیە لەگەڵە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵ دانیە؟ بە کۆی دەنگ پەسەند کرا، بۆ ماددەیەکی تر کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الماده 6

للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقليم أو خارجه للقيام بالمهام والواجبات التي توكل اليهم وللمدة التي يراها مناسباً وذلك لغرض تحقيق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبل الوزير بع استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی 6

وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ کەسەکانی سروشتی و مەعنەوی، ئەوانەی کەخاوەن پسپۆڕی و شارەزان، لە هەرێم و لەدەرەوەی هەرێم، بۆ ئەوەی بە ئەرك وکارەکانیان کە پێیان دەسپێردرێت هەستن، بۆ ئەو ماوەی کە بەگونجاوی دەزانێ تا ئامانجەکانی وەزارەت بەدەست بهێنێت، ماف وئەرکەکانیان لەلایەن وەزیر دیاری دەکرێت، دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ڕەئیتان تکایە؟ کاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پشتگیری لە دەقی ماددەکە دەکەین و بەس پێمان باشە دەقە کوردیەکەی کە تۆزێك لەنگی تیایە بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە :

وەزیر بۆی هەیە گرێبەست بکات لەگەڵ کەسە ئاسایی و مەعنەویەکان ئەوانەی شارەزاو پسپۆرن لە هەرێم و دەرەوەی هەرێم ، بۆ ئەو ماوەیەی بە گونجاوی دەزانێت بەمەبەستی وەدەست هێنانی ئامانجەکانی وەزارەت ، لەلایەن وەزیرەوە ماف و ئەرکەکانیان دیاری دەکرێت ، دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران. سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕەئیتان؟ کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تەئیدی ماددەکەمان کردووە، بەڵام پێویستی بە تەوزیحێك هەیە بەڕاستی، لەبەرئەوەی وەزیر حەقی ئەوەی هەیە کە عەقد بکات لەگەڵ هەر شەخسێکی تەبیعی بێت یان مەعنەوی بێت، ئەگەر لەناو هەرێم بێت ئەوەندەی ئێمە مەعلوماتمان هەیە لە زمنی دەسەڵاتی وەزیرە، بەڵام ئەگەر هاتو ئەو موستەشارە یان ئەو شەخسە مەعنەویە لە دەرەوەی هەرێم بوو دەبێت موافەقەتی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران وەربگرێت، بۆیە پێویست دەکات لێرە ماددەکە دەسکاریەکی لێ بکرێت و ئەگەر جەنابی وەزیر بەڕێگای سەرۆکایەتیەوە تەوزیحاتێکمان بداتێ زۆ باشە و زۆر مەمنونین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز جەنابی وەزیر ڕەئیتان؟ فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی (وەزیری شارەوانی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ نەسە کوردیەکەی لیژنەی شارەوانین کە گۆڕاوە بۆ گرێبەست، کەسی ئاسایی موافقم لەو نەسەی کە بەر عەرەبی هاتووە، (للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقليم أو خارجه للقيام بالمهام والواجبات التي توكل اليهم وللمدة التي يراها مناسباً وذلك لغرض تحقيق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبل الوزير بعد استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء، لێرە ئەگەر ئیزافەی ئەوە بکەین (اذا كانت خارج صلاحية الوزير)، یەعنی نەگەڕێتەوە ئەنجومەنی وەزیران، ئەگەر لەسەلاحیەتی وەزیر بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ڕێزداران کێ دەیەوێ قسە بکات؟ ئەم ڕێزدارانە دەیانەوێ قسە بکەن (عمر نورەدینی، د.رفیق صابر، د.صباح، حمه سعید، د. احمد، عبدالسلام بەرواری) کاك عمر فەرموو.

بەڕێز عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس بۆ لیژنەی شارەوانی کە هەوڵیان داوە و پێشنیاری ئەوەشیان کرد کە دەقە کوردیەکە جارێکی تر دابڕێژرێتەوە، بەس لەڕاستی دا ئەوەی کە لە دەقە عەرەبیەکە دا هاتووە ئەشخاسی تەبیعی لەڕووی یاساییەوە ئەمە دروست ترە، نەك کەسانی ئاسایی، چونکە ئاسایی بە عەرەبیەکەی دەبێتە اعتیادی کە ئەمە لەگەڵ مەفهومە قانونیەکەی دروست نیە، بۆیە هەروەکو خۆی و وەکو کەسانی سروشتی بمێنێتەوە دروست ترە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.رفیق فەرموو.

بەڕێز د.رفیق صابر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم ماددەیە باس لە دوو شتی گرنگ دەکات، یەکێکیان/ ئەوەیە کە جەنابی وەزیر بۆی هەیە بەس لەگەڵ کەسانێك کە وەزارەتەکەی پێویستی پێیەتی گرێ ببەستێت، لە ناوەوەو دەرەوەی ولّات، ژمارەی ئەو کەسانەی کە گرێبەستیان لەگەڵ ببەستێت دیاری نەکراوە، دەشێ لە کەسێکەوە تا سەد کەس بڕوات، دووەمیان/ ماوەی زەمەن و کاتی ئەو گرێبەستە دیسانەوە دیاری نەکراوە، من پێموایە هێشتنەوەی هەم ژمارەی ئەوکەسانە و هەم ماوەکە بەم جۆرە موتلّەقە و بەم جۆرە ڕەهایە ڕەنگە لەگەڵ ناوەڕۆکی قانونەکە زۆر نەیەتەوە، بۆیە من پێشنیار دەکەم کە ژمارەی ئەو کەسانەی کە بۆی هەیە جەنابی وەزیر گرێبەستیان لەگەڵ بکات لە ناوەوە و دەرەوە دیاری بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.صباح فەرموو.

بەڕێز د.صباح بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم دەقە کە لێرە هەیە دیارە دەیەوێت کە ماف و سەلّاحیاتێك بدات بە وەزیر بۆ گرێبەست ئەمە زۆر تەبیعیە و لە هەموو دنیادا گرێبەست مەرج و پێداویستی خۆی هەیە، نەك تەنها وەزیر ئەگەر مودیر عامیش گرێبەست لەبەرخاتری ئامانجەکانی وەزارەت بکات چ کێشەیەکی تێدایە، بۆیە من بەلامەوە قورسە کە بێین هەمیشە ئەو قەیدە دابنێین (بعد استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء)، کاتێك کە وەزیر وەزیرە وئەندامی ئەنجومەنی وەزیرانە بە تەبیعەت و ئەو تەخویلەی پێیدراوە کە وەزارەتەکەی خۆی بەڕێوە ببات، دەبێ ئەوەندە سەلّاحیاتی پێ بدرێت یان ئەوەندە متمانەی پێ بدرێت کە بۆ خۆی لە چوارچێوەی یاساکاندا کار بکات، دیارە وەزیر نابێت پێچەوانەی یاساکان و یان لە دەرەوەی ئەو چوارچێوەیەی کە بۆی دیاری کراوە کار بکات، بۆیە من لەگەڵ ئەو هینە نیم کە ئەو قەیدە کە دەڵێت (بعد استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء)، چونکە ئەوە تەحسیلّ حاسلّە و بێ گومان وەزیر پابەند دەبێ بەو مەوزوعانە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك حمە سعید فەرموو.

بەڕێز حمە سعید حمە علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئەم ماددەیە گرنگی خۆی هەیە، چونکە عەقد نووسینە و بۆ مەشاریع و بۆ تەندەرو بۆ ئەو جۆرە شتانەیە، بۆیە بۆ حەل کردنی ئەو ئەشکالە من لەگەڵ کاك د.صباح دام بۆ ئەوەی جیای بکەینەوە و بیکەین بە سێ بڕگە، بڕگەی یەکەم/ للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقليم، ئەمە سەلّاحیەتی خۆی بێت، بڕگەی دووەم/ للوزير حق التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية خارج الاقليم بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء، بڕگەی سێیەم/ تحدد حقوقهم

والتزاماتهم من قبل الوزير بعد استحصال، ئەو ئیستحسالّە دیسان بۆ حقوق وئیلتزامات دەگەڕێتەوە، من پێموایە حقوق و ئیلتزامات (من قبل مجلس الوزراء)، ئیتر ئەو کاتە وەزیریشی تیایە وحقوق و ئیلتزاماتەکەش فراوانتر دەبێ و دەکرێت بەو سێ بڕگەیە، ماددەکە وازح تر دەبێ و دیارە مەفهومی ماددەکە و ئامانجەکەی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.احمد فەرموو.

بەڕێز د.احمد ابراهیم علی احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش هەر پشتگیری هاوکارانم دەکەم ئەوەی کە بەڕێزان دیاریان کرد، ئەوەی لیژنەی شارەوانی کەدایڕشتووەتەوە، بەڕاستی منیش پێموایە کەسی تەبیعی دەبێتە، سروشتی نەك ئیعتیادی، ئاسایی لە کوردیەکەی، سروشتیەکە دروست تر، کەسە سروشتی و مەعنەویەکان تەواو تر، نەك کەسە ئاسایی و مەعنەویەکان، منیش لەگەڵ ئەوەم کە کات دیاری بکرێت بۆ ئەو گرێبەستەی کە لەلایەن وەزارەتەوە یان وەزیرەوە لەگەڵ کەسە مەعنەوی و سروشتیەکاندا دەکرێت، بۆ ئەوانەی کە لە دەرەوەشن پشتگیری لەڕەئی لیژنەی یاسایی و هەروەها ئەو بەڕێزانەش کە پەسەندیان کرد کە دوای موافەقەی مەجلسی وزەرا بێت، واتە ئەگەر لە دەرەوە بێت موافەقەی مەجلسی وزەرا وەربگیردرێت، بەڵام ئەگەر لەناوخۆ بێت ئەوا حەقی خۆیەتی بتوانێ ئەو گرێبەستانە ئەنجام بدات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالسلام فەرموو.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دوو مولاحەزەی بەڕێز سەرۆکی لیژنەی یاسایی و هەر جەنابی وەزیر دەکەمە بەلگە بۆ قسەکانم، یەك/ وەکو بەڕێز کاك شێروان باسی کرد وەزارەت تەبیعیە کە تەعاقود دەکات و ڕۆژانە بەڵێن و شت دەدات من نازانم ئەوەی دەرەوەش هەموو ڕۆژێك دەبینین لە تەلەفزیۆن فلان وەزارەت عەقدی گرێ دا لەگەڵ فلاّن جیهەت و فلاّن جیهەت، دوو/ لە قسەکانی جەنابی وەزیر کە لە ئەخیرەوە (اذا کانت صلاحیات الوزیر) واتە بە پێی مومارەسەی عەمەلی جەنابی سەلاّحیەتی وەزیر لەو شتانە هەیە، من دەبینم ئەم ماددەیە ئەسڵەن زیادە، یەك/ ئەگەر عەقدەکە گرێبەستی کوردی ئێمە بێت، یەعنی دامەزراندن بێت ئەمە بەندە بە ئامۆژگاریەکان و بڕیارەکانی ئەنجومەنی وەزیران، ئەوەش ئێستا ئەمڕۆ ڕۆژانە بە دامەزراندن و گرێبەست هەموویان دەبردرێت بۆ ئەوێ، چونکو ڕاگیراوە، ئەگەر مەسەلەی ڕۆژ و شتە، بەندە بە میزانیە و بەشتی تر، ئەگەر نا عەمەلەیەن دەیکەن، من تەسەور دەکەم ماددەکە داعی نیە و تەحسیلّ حاسڵە، هەتا بۆ ئەوانەی دەرەوەش، ئەگەر بڕیارە بمێنێت شتی لوغەوی عەجیب هەیە تێیدا، یەعنی نا بەس لە

کوردیەکەی، (الاشخاص الطبیعین والمعنویین) یەعنی موزەکەرە، پاشان (المدة التی یراها مناسبة) یەعنی موئەنەسە، بەس من لەگەڵ ئەوەم ماددەیەکی زیادەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان هەردوو لیژنەی شارەوانی و یاسایی، ئێستا هەندێك پێشنیار هات بۆ ئەوەی وەزیر بۆی هەبێ گرێبەست لەگەڵ ئەوانەی ناوەوە مافی خۆی بێت، ئەوانەی لە دەرەوە بێت ئەنجومەنی وەزیران یان ریئاسەی ئەنجومەنی وەزیران کە دوو شتی موختەلفن، ئەم ئەگەر پێش وەخت یەکلایی بکەنەوە بۆ ئەوەی بدرێتە دەنگدان، ڕەئیشتان لەو بارەوە ئەگەر پێمان بدەن؟ لیژنەی یاسایی کەرەمکەن، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سیاغەیەکمان ئامادە کردووە لەسەر ئەو ماددەیە ئێستا دەیخوێنمەوە، ئەگەر قبوڵ بوو لەلایەن ئەندامانی پەرلەمان بدرێتە دەنگدان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادە 6

للوزیر التعاقد مع الاشخاص الطبیعیة والمعنویة من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقلیم للقیام بالمهام والواجبات التي توکل الیهم وللمدة التي یراها مناسباً وذلك لتحقیق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبله، و استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء اذا کان التعاقد مع الاشخاص من خارج الاقلیم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ڕەئیتان؟ کاك بلال فەرموو.

بەڕێز احمد سلیمان (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە باشە ئەو پێشنیارەی کە کرا کە لێك جیاکردنەوەی سەلاحیەتەکان، ئەو گرێبەستانەی کە داخلین لە سەلاحیەتی وەزیر بێ و ئەوانەی کە خارجین دوای موافەقەی ئەنجومەنی وەزیران بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر ڕەئیتان؟ فەرموو.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی (وەزیری شارەوانی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەوەم بەڕاستی ئەوە جیابکرێتەوە، هی داخلی بە گرێبەست بکرێت لە زمنی سەلاحیەتی وەزیری مەعنی بێت، ئەوەی تریش بە سەلاحیەتی ئەنجومەنی وەزیرانە کە لەوان داوا بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

كاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە ماددەکەمان کردووە بە سێ بەش، یەك/ پەیوەندی هەیە بەو عەقدانەی کە لەناو هەرێم دەکرێن، ئەوە لە زمنی دەسەلاتی وەزیرە، دوو/ ئەو عەقدانەی کە پەیوەندی بەو شارەزا و پسپۆریانە هەیە کە لە دەرەوە دێن، ئەوە ریئاسەتی ئەنجومەنی وەزیران دەبێت موافەقەتی لەسەر بکات، سێ/ تەحدیدی حقوق و واجباتی ئەوانە لەلایەن وەزیرەوە دەست نیشان بکرێت، ئەوە بەڕاستی ئەگەر بێیە سەر حەقیقەت نەریتێکە لە هەیکەلی هەموو وەزارەتەکان هاتووە، خۆ مادام وەزارەت شەخسیەی مەعنەوی هەیە بە پێی قانونی ئەنجومەنی وەزیران، ئەسڵەن ئەو شتانەی هەموو پێ دەکرێت، بەڵام بووەتە نەریتێك کە ئێستا لە هەموو هەیاکلەکان هاتووە، لێرەش ئەگەر بێتەوە مانعات نیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ژمارەش باسکرا، چەند بەڕێزێك گوتیان ژمارەی ئەوانی گرێبەست لەگەڵیان دەکرێت دوو بە بێ ئەوە نەختێك زەحمەتە بخرێتە دەنگدانەوە، چونکە هەر پرۆژەیەك شتێکی تایبەتی هەیە، ئیحتمالە هەندێ پرۆژە هەر نەیەوێت، یان یەکێکی بوێت یان چواری بوێت، ئەوان لەوێن و دەتوانن تەقیمی بکەن، بۆیە ئێستا ئاخر سیاغە بخوێننەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان، كاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الماده 6

للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة والاختصاص داخل الاقليم للقيام بالمهام والواجبات التي توكل اليهم وللمدة التي يراها مناسباً وذلك لغرض تحقيق اهداف الوزارة وتحدد حقوقهم والتزاماتهم من قبله، و استحصال موافقة رئاسة مجلس الوزراء اذا كان التعاقد مع الاشخاص من خارج الاقليم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان گوێتان لێی بوو، ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە بەو شێوەیە دەنگی بۆ بدەن، تکایە دەستتان بەرز بکەنەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵ دانیە؟ بە کۆی دەنگ پەسەند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادە 7

اولاً: یحدد بنظام مهام واختصاصات وتشکیلات الوزارة.

ثانیاً: للوزیر استحداث او دمج او الغاء مدیریات او اقسام او شعب عند الاقتضاء.

ثالثاً: للوزیر اصدار التعلیمات اللازمة لتسهیل تنفیذ احکام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی 7

1- ئەرك ودەسەلاتەکان و پێکهاتەکانی وەزارت بە پێڕەوێك دیاری دەکرێت.

2- وەزیر بۆی هەیە، چەند بەڕێوەبەرایەتیەك یان هۆبەیەك یان بەشێك لەکاتی پێویست دروست بکات یان لێکیان بدات یان هەڵیان بوەشێنێتەوە.

3- وەزیر بۆی هەیە، ڕێنمایی پێویست دەربکات بۆ ئاسانکاری جێبەجێکردنی ئەم یاسایە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاك احمد فەرموو

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لە دەقە کوردیەکە هیچ تێبینیمان نییە، زۆر باش هاتووە، بەڵام لە دەقە عەرەبیەکە، یەکەم/ واوی تەشکیلات لادەبرێت.

لە سێیەمیش/ لە سەرەتاوە دەڵێت (للوزیر) بکرێت بە (علی الوزیر)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆی تەشکیلاتەکە، تەقریبەن دەتوانین ئەوەی کە لە ئاستی مودیریەی عامەو هەیئەی عامەیە، هەموو تەشکیلاتەکە لەوێ دیاری کراوە، بەلآم رەنگە مەهامی ئەو تەشکیلاتە دیاری نەکرا بێتن، بۆیە من پێمواید مەهام و ئیختیصاصەکە بۆ تەشکیلی وەزارەت دەگەڕێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەوە دامە، ئەو ماددەیەی بۆ خۆمان پێشنیارمان کردووە پەیڕەوی بکرێتن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

کێ دەیەوێت قسە بکات دەستی بەرز بکاتەوە؟ بۆ ئەوەی ناویان بنووسین، ئەو بەڕێزانە دەیانەوێت قسە بکەن، رێزدار (شەونم محمد، نەریمان عبدالله، د.صباح بەرزنجی، عمر عبدالعزیز، د. ئاراس)، کەسی تر هەیە؟ نییە، کەرەم بکە شەونم خان.

بەڕێز شەونم محمد غریب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو ئیستیحداسەی کە باس کرا، مودیریاتەکان لەگەڵ بەشەکان، هۆبەکانی وەزارەتەکاندا، تەنها مودیریەتم پێ باشە لە سەلاحیاتی وەزیردا بێت، چونکە مودیریەت وەحدەی ئیداری هەیە، وەحدەی حیسابی هەیە، بەلآم بەشەکانی تر، هەمووی لە دەسەلآتی وەزیر مودیر عامی دیوانە، مودیر عامی دائیرەکان دایە، چونکە ئەو بەشە بچووکانە پێویست نییە بە تەداخولی وەزیرو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار نەریمان فەرموو.

بەڕێز نەریمان عبدالله قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی حەوتەم، یەکەم/(یحدد بنظام مهام واختصاصات وتشکیلات الوزارة)، هاوڕام لەگەڵ لیژنەی شارەوانیەکان تەشکیلات لابېرێت، لەبەر ئەوەی تەشکیلاتەکە، ئێمە لێرە دەنگمان بۆداو، تەشکیلەکە تەنزیم بووە، مەهام و ئیختیصاصات، ئەو کاتە تەشکیلاتەکە، ئەگەر دەسەلآتی هەبێت ئیلغای بکاتەوە، کەواتە وەزیر بۆی هەبوو تەشکیلاتەکەی کە ئێمە دەنگمان بۆداو پەرلەمان تەصدیقی لەسەر کردووە، دەتوانێت گۆڕانکاری تیا بکات، بۆیە ئەو تەشکیلاتە پێویست ناکات لەوێ هەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار د.صباح فەرموو.

بەڕێز د.صباح محمد نجيب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیە، بێگومان ئەوەی کە ئێمە وەکو یاسا دایدەڕێژین، بەشێوەیەکی موجمەل لە یاساکەدا، هیچ مانعێك نییە، کە بەسیستەمێك تەحدید بکرێت، ئایا مەهام بێت، یان ئیختیصاص بێت، یان تەشکیلات بێت؟ بۆیە من پشتگیری لەو نەصە دەکەم کە هەیە، بەلاّم سەبارەت بە دووەم، جاری وا هەیە بەبوونی ئەلف لامێك..... .

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە کام نەص کە هەیە؟ هی پرۆژە یاساکە، یان لیژنەی قانونی، یان شارەوانی.

بەڕێز د.صباح محمد نجيب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(یحدد بنظام مهام واختصاصات وتشکیلات الوزارة)، ئەمە هیچ ئیشکالێکی نییە، سەبارەت بە بڕگەی دووەم/ کاتێك کە دەڵێت (للوزیر استحداث او دمج او الغاء مدیریات او اقسام او شعبا عند الاقتضاء)، کاتێك کە لە رووی دەلەلاتی زمانەوانیەوە سەیری ئەمە دەکەین، هەر مانایەکەی وای لێ دێت، بزانن مانایەکەی دروستە، یان دروست نییە، وەزیر بۆی هەیە چەند مودیریەتێك و چەند قسمێك و چەند شوعبەیەك لەکاتی پێویستدا لا ببات، یەعنی رەنگە ئەگەر بەشێکیان لاببات و بەشێکیش لا نەبات، یەعنی مەفهومی موخالیفی هەیە، ئەگەر بکرێت بە (المدیریات او الاقسام او الشعب)، یەعنی بتوانێ هەر مودیریەتێك پێویست بوو، لاببات، هەر قسمێك پێویست بوو، لاببات، هەر شوعبەیەك پێویست بوو، لاببات، جا بۆیە ئەوە لە رووی زمانیەوە ئیشکالیەتێك دروست دەکات، کاتێك کە دەڵێیت (المدیریات)، ئەلف لامی پێوە نەبێ سیفەتی عمومی نییە، بەلاّم ئەلف لامی پێوە بێت سیفەتی عمومی هەیە، یەعنی هەر مودیریەتێك بتوانێ لای ببات، هەر قسمێك بتوانێ لایبات، ئەگەر ئەلف لامەکەی نەبێت، یەعنی عموم پەیدا ناکات، چونکە بەپێی قاعیدەی عیلمی ئصولی فیقهی، هەر صیغەیەك کە جەمع بێت و ئەلف لامی پێوە نەبێت سیفەتی عمومی نییە، جەمعەکە دەبێت ئەلف لامی پێوە بێت سیفەتی عموم پەیدا دەکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار عمر عبدالعزیز فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاءالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر ئەم بڕگەیە، من سێ تێبینیم هەیە، یەکەم/ ئەو مەسەلەی تەشکیلاتە، من تێ نەگەیشتم لێرە ئێمە ئەم یاسایەمان دوو فەسلە، فەسلێکیان باسی تەشکیلاتی وەزارەتە، ئیتر ئەو نیزامەی دادەنرێت بۆ باسی

تەشکیلاتی وەزارەت مەبەست چیە؟ یان ئەوە لەوێ زیادە باسی مەهام و ئیختیصاصات و تەشکیلاتی وەزارەتە، یان ئەگەر باسی عەتف بێت مەهام و ئیختیصاصات و تەشکیلات بێت، ئەم تەشکیلاتەی لەم پرۆژە یاسایە باسمان کردووە، کردوومانە بە سەلاحیەتی یاساکە، ئەساسەن چیە؟ ئەوە یەك.

دووەم/ من پێم باشە بۆ هەردوو بڕگەی دوو و سێ، ئیستیحداس و دەمج و ئیلغا لەگەڵ ئیصداری تەعلیمات، ئەو قەیدەی بۆ زیاد بکرێت (بعد استشارة المجلس)، بۆ ئەوەی تۆزێك تۆکمە تر بێت ئەو بڕیارانەی کە دەدرێت، ئەنجومەنی وەزارەت راوێژی لەگەڵدا بکرێت، ئەگەرنا بەڕاستی ئیلغای مودیریات لە فەقەرەی دوو، یەعنی بەتایبەتی بۆ ئیلغای مودیریات، حەق وایە راوێژێکی جددی تیا بکرێت.

لە رووی لوغەویشەوە، ئەو عەرەبیە، (او اقسام او شعب) دەبێت ئەویش چاك بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار ئاراس فەرموو.

بەڕێز د.ئاراس حسین محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەحەقیقەت ئەوەی تێبینیم کرد، هەندێك ئیشکالات هەبوو دەربارەی وشەی تەشکیلات، من بۆچوونێکم هەیە، نازانم تا چ حەددێك ئەو بۆچوونە مەقبولە، هەر لە زانستی ئیدارە وشەی تەشکیلات نەماوە، دەتوانین بە وشەیەك کۆتایی پێ بێنین، بەنیسبەت ئەوەلەن لە ئەسڵی ماددەی شەش (یحدد بنظام مهام واختصاصات الوحدات التنظیمیة للوزارة)، یەعنی لەجیاتی تەشکیلات بنووسین وەحداتی تەنزیمی، وەحداتی تەنزیمیش بەحەقیقەت هەموو شتێك دەگرێتەوە لە هەر ئاستێکی ئیداری بێت، مودیریە دەگرێتەوە، ئەقسام دەگرێتەوە، شوعەب دەگرێتەوە، هەر پشت بەستن بەو مەبدەئە، ئەگەر تەشکیلاتمان کرد بە وەحداتی تەنزیمی، کە بە رەئی شەخصی خۆم گونجاوترە، لەگەڵ عیلمی ئیدارە، ئەو کاتە کە دێینە سەر دووەم (للوزیر استحداث او دمج او الغاء الوحدات التنظیمیة عند الاقتضاء)، ئەو کاتە بە وەحداتی تەنزیمیش کۆتایی پێ دێت، مەبدەئەکەش مەبدەئێکی راستە، هەر لە رووی زانستیەوە هیچ تەنزیمێکی سابتمان نییە، هەموو تەنزیمێك بەپێی کات، بەپێی شوێن قابیلی گۆڕانکارییە، چ بە زیاد کردن، چ بە ئیلغا کردن، چ بە دەمج کردن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنەی شارەوانی ئاخیر صیاغەتان.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو پێشنیارە کە کرا، سەبارەت بە خاڵی دووەم، دوای موشاوەرەی مەجلیس هەڵوەشاندنەوەو لێکدان و ئەو شتانە بکرێت، ئێمە ئەو پێشنیارەمان پێ باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

توخوا روونتری بکەوە، چی لێ بکرێت؟

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خاڵی دووەم/ وەزیر بۆی هەیە چەند بەڕێوەبەرایەتیەك، یان هۆبەیەك، یان بەشێك، لەکاتی پێویست دروست بکات، یان لێکیان بدات، یان هەڵیان بوەشێنێتەوە، دوای موشاورەی مەجلیسەکە، یەعنی ئەو هەڵوەشانەوەیە موشاورەی بکات، موشاورەش ناکاتە ئیجبار، یەعنی دەتوانێت بە قسەیان بکات، دەتوانێت بە قسەیان نەکات ئەو کاتە، بەس موشاورەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی کەرەم بکەن.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت وەزارەت وەکو هەیکەلێك، ئێمە لە یاساکە تەشکیلاتی وەزارەت هەتا حدودی مودیریاتی عام تەنزیمان کردووە، بەڵام مودیریاتی عامەمان ورد نەکردۆتەوە، دەسەڵاتمان داوە بە وەزیر، بە ئیعتیباری وەزیری ئەم دەزگایە، ئەم وەزارەتەیە، کە خۆی مافی ئەوەی هەبێت مودیریات، یان ئەقسام، یان شوعەب، یان ئیستیحداس بکات، یان دەمجیان بکات، یان ئیلغایان بکات، ئەمە شتێکی تەبیعیە بەنیسبەت وەزارەت کە وەزیر رەئیسی موباشیری ئەو وەزارەتەیە، بۆیە ئێمە ئەو واوەی کەلە تەشکیلاتەکەیە هەڵمانگرتووە، ئەوە زۆر تەبیعیە، ئەوەی تر بەڕاستی ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەین و هیچ تێبینیەکی وامان نییە لەسەر ماددەکە، بۆیە بە قەناعەتی ئێمە خۆی مەجلیسەکە ئیستیشارەی هەر دەوری ئیستیشارییە، یان مەشورەتەکەی وەردەگیرێت، یان وەرناگیرێت، لە کۆتایی هەر بۆ وەزیر دەگەڕێتەوە، بە قەناعەتی ئێمە ئەگەر پێویستی کرد وەزیر ئیستیشارەیان پێ بکات، هەروەکو لە یاساکە ئیستیشارەیان پێ دەکات، ئەگەرنا سیفەتی قەرار هەر لەلای وەزیرە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، چونکە لە پێشتر ئەو مودیریاتانە لەناو قانون باس نەکراوە، بۆیە لابردنی دروست نییە، ئێستا نەصی مەشروعەکە بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

اولاً: یحدد بنظام مهام واختصاصات تشکیلات الوزارة.

ثانياً: للوزير استحداث او دمج او الغاء مديريات او اقسام او شعبا عند الاقتضاء.

ثالثاً: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

واوی بەینی ئیختیصاصات و تەشکیلاتت نەتخوێند، بەڵێ، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثامنة: يلغى قانوني وزارة البلديات رقم (2) لسنة 2007 وقانون وزارة السياحة رقم (20) لسنة 2006 الصادرين من برلمان اقليم كوردستان - العراق.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی هەشتەم:

یاسای وەزارەتی شارەوانی ژمارە(2)ی ساڵی 2007 ویاسای وەزارەتی گەشتوگوزار ژمارە(20)ی ساڵی 2006 کە لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە دەرچووە، هەڵدەوەشێندرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی ڕەئیتان.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی هەشت، کە لە ئەسڵی پرۆژەکە ماددەی حەوتە، پێمان باشە بکرێتە دوو بەش، بڕگە سەرەکیەکەی وەکو لە نەصەکە هاتووە، وەکو خۆی بمێنێتەوە، بڕگەیەکی بۆ زیاد بکرێت، بەم شێوەیەی خوارەوە:

(دووەم: بەپێی ئەم یاسایە سەرجەم کەل و پەل و کاروباری کارمەندو فەرمانبەرانی هەردوو وەزارەتی هەڵوەشێنراو، دەخرێتە سەر وەزارەتی تازە پێکهێنراو)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی ڕەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە داوای ئیعادەی صیاغەی ماددەکەمان کردووە، دوای ئیزافە کردنیی فەقەرە دوو، کە بەم شێوەیە دەبێت: (اولاً: يلغي قانون وزارة البلديات رقم (2) لسنة 2007 وقانون وزارة السياحة رقم (20) لسنة 2006 لاقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وملاكات وزارتي البلديات والسياحة الملغيتين الى الوزارة)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنای وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ رەئی لیژنەی یاساییم، کە پێش ئەوە باسی ئەوەمان کرد بوو، هیچ ئیعتیرازم لەسەر نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

ئەوەی دەیەوێ قسە بکات ناویان دەنووسین، کەس نییە، ئێستا لیژنەی یاسایی و شارەوانی تەنسیق لەبەینی هەردوو رەئیەکەتان بکەن، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە، یەك رەئین، موەحەدە، بەڵێ، ئێستا ئاخیر جار بیخوێنەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثامنة:

اولاً: يلغي قانون وزارة البلديات رقم (2) لسنة 2007 وقانون وزارة السياحة رقم (20) لسنة 2006 لاقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: تؤول جميع حقوق والتزامات وموجودات وملاكات وزارتي البلديات والسياحة الملغيتين الى الوزارة.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة التاسعة: لايعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی نۆیەم: کار بە هیچ دەقێکی یاسایی، یا بڕیارێك ناکرێت گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە پێمانوایە وەکو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێش ئەوەی رەئی خۆمان بدەین سەبارەت بە ماددەکە، پێشنیار دەکەین، کە ماددەیەك ئیزافە بکرێت، موعالەجەی مەوزوعی.....

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە کەی چووینە ناو ماددەکە، پاشان، دوایی تەسەلسولەکانیان ئیعادە دەکەینەوە، ئێستا ئەو ماددەیە تەکمیلە بکەن رجائەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی لەگەڵ دەقی ماددەکەین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، کێ دەیەوێت لەسەر ئەو ماددەیە قسە بکات؟ کاك شێروان کەرەم بکە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە داوامان کردووە بەنیسبەت ئەو ماددەیە بەم شێوەیە بێت:

(تقترح اللجنة الغاء هذه المادة لعدم الحاجة اليها نظراً لوجود بعض القوانين الخاصة بمجالس البلديات وادارة البلديات وضرورة بقاء احكامها نافذة بما لاتتعارض مع هذا القانون)، زۆر بڕگەو ماددە هەیە لەوێ بەڕاستی تەتبیق دەکرێت، مومکینە لێرە هەندێکیان هاتبێت، لەوێش هەندێکیان هاتبێت، بۆیە ئەم بڕگەیە لێرە، ئێمە بە پەسندی نازانین و داوای ئیلغا کردنی دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی جارێکی تر.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تەئیدی لیژنەی قانونی دەکەین، لەبەر ئەوەی شتێکی قانونییە، ئەوان باشتر شارەزای ئەو مەسەلانەیان هەیە، کە لە کۆڕ ئەو نەصانە هاتوون، ئێمە تەئیدیان دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش تەئیدی لیژنەی قانونی دەکەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

ئێستا گوێتان لێ بوو پێشنیاری لیژنەکان و جەنابی وەزیر تەئیدی دەکات بۆ ئیلغای ماددەی هەشتەم، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کە ئەو ماددەیە ئیلغا کرا، پێشنیار دەکەین ماددەیەکی تر بێتە جێی ئەو ماددەیە، ئێستا صیاغەکەی دەخوێنمەوە بەو شێوەیە:

(تستمر وزارة البلديات والسياحة بادارة كل مايتعلق بالاثار والمواقع الاثارية والبنى التراثية والمخطوطات والمسكوكات لحين تشريع قانون خاص بها في الاقليم).

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی رەئیتان.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر ئەوەی ئەم ماددەیە تازەیە، ئێمە دیراسەمان نەکردووە، بەڕاستی ئەگەر بێتە بەردەستمان، دوایی رەئی خۆمان دەدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنی یاسایی رەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مودیریەی عامەی ئاسار لە وەزارەتی رۆشنبیری نەما، لە وەزارەتی سیاحە نەما، ئێستا لەو یاسایەش کە وەزارەتی بەلەدییات و سیاحەیە جێگای نەکراوە، کەواتە مودیریەی عامەی ئاسار لە فەراغەکی قانونی دەژی، پێویست دەکات، هەروەکو دوێنێ جەنابی وەزیر ئیشارەتی پێدا، کە یاسایەك دەربچێت، بەنیسبەت چۆنیەتی ئیدارە کردنی ئاسار لە هەرێمی کوردستان، کە سەر بە ئەنجومەنی وەزیران دەبێت، بۆیە لەبەر ئەوەی ئەو فەراغە نەمێنێتن، واتا ئەو یاسایە دەردەچێت، حالی حازر وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزاریش ئیشراف بکات لەسەر ئەو دائیرەیە، تاوەکو یاساکە لە پەرلەمان پەسند دەکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی کەرەم بکە.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش تەئیدی دەقی ماددەکە دەکەین، تەنیا (الاثارية) بکرێتە (الاثرية).

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لاریمان نییە لەسەر ئەو پێشنیارە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

کێ دەیەوێت لەسەر ئەو ماددەیەی کە پێشنیار کراوە ئیزافە بکرێت، هەردوو لیژنەش موتەفیقن، قسە بکات؟ یەك رێزدار کاك عمر عبدالعزیز کەرەم بکە.

بەڕێز عمر عبدالعزیز بهاءالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وادەزانم ئەو ماددەیە زیاتر وەزارەتی رۆشنبیری، پرۆژە یاسای وەزارەتی رۆشنبیریش لەبەردەستمانە، بەو وەزارەتە زیاتر گونجاوترە تا ئەم وەزارەتە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی و لیژنەی یاسایی، پێشنیارەکەی رێزدار کاك عمر عبدالعزیز وەردەگرن، یان نا؟ بەس ئەوەندە، شەرح نەکەن.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نەخێر، وەری ناگرین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دەقەکەی بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة التاسعة:

تستمر وزارة البلديات والسياحة بادارة كل مايتعلق بالاثار والمواقع الاثارية والبنى التراثية والمخطوطات والمسكوكات لحين صدور قانون خاص بها في الاقليم.

لەبەر ئەوەی خوێندمەوە (الاثارية)، چونکە لە دەستووری عێراقی بەو تەعبیرە هاتووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، یەك کەس لەگەڵدا نییە، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دەیەم:

دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش لەگەڵ دەقی ماددەکەین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش لەگەڵ دەقی ماددەکەم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

کەس موداخەلەی نییە، ئێستا دووبارە بیخوێنەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ماددەیەکی تر، کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الحادية عشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یازدەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان)یشدا بڵاو دەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش وەکو لیژنەی شارەوانی نووسیوومانە، ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) کاری پێ دەکرێت.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیعادەی صیاغە بەم شێوەیە بێت:

(ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)).

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لاریمان نییە لەسەری.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

کەس نییە؟ ئێستا بیخوێنەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الحادية عشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستا دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، ئێستا بۆ ئەسباب موجیبە، کەرەم بکەن.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

نظراً لتشكيل الكابينة السادسة لحكومة اقليم كوردستان ودمج وزارتي البلديات والسياحة ببعضها ولتحقيق المصلحة العامة ووضع هيكل مناسب ونشط حسب متطلبات الوقت الحاضر وتقليص النفقات والغاء بعض التشكيلات الادارية وتسهيل تعامل المواطنين مع دوائر الوزارة، فقد صدر هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی شارەوانی رەئیتان.

بەڕێز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە داڕشتنەکەمان ئالۆگۆڕ پێ کردووە، هەم بە عەرەبی دەمانەوێت بیخوێنینەوە، هەم بە کوردیش، لەبەر ئەوەی تۆزێك موفەسەلە، یەکەم جار بە کوردیەکەی، بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە:

هۆیەکانی دەرچواندنی ئەم یاسایە

لەبەر لێکدانی هەردوو وەزارەتی شارەوانی و گەشت وگوزار لە کابینەی شەشەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان و، بە مەبەستی پێکهێنانی بەرژەوەندی گشتی و هێنانە کایەی پێکهاتەیەکی لەبارو چالاك، بەپێی پێداویستیە هەنووکەییەکان و کەمکردنەوەی خەرجیەکان و لابردنی هەندێك پێکهاتەی ئیداری و ئاسانکاری لە مامەڵەکردنی هاوواڵتیان لەگەڵ فەرمانگەکانی وەزارەت، ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کەرەم بکەن بە عەرەبی.

بەڕێز جمال طاهر ابراهيم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تقترح اللجنة أن تصاغ الأسباب الموجبة على النحو الآتي:

الاسباب الموجبة

نظراً لدمج وزارتى البلديات والسياحة في تشكيلة الكابينة السادسة لحكومة اقليم كوردستان، ولتحقيق المصلحة العامة ووضع هيكل مناسب ونشط حسب متطلبات الوقت الحاضر وتقليص النفقات والغاء بعض التشكيلات الادارية وتسهيل تعامل المواطنين مع دوائر الوزارة، فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی صیاغەی ئەسبابی موجیبەی بەو شێوەیە دادەڕێژێتەوە:

الاسباب الموجبة

نظراً لاستحداث وزارة البلديات والسياحة بعد دمج وزارتي البلديات والسياحة في وزارة واحدة وبغية تحديد تشكيلاتها واهدافها ومهامها، فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر.

بەڕێز سمیر عبدالله ئاکرەیی/ وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەردووکی بەڕاستی باشن، ئەوەی جەنابتان دەفەرموون، لێرە تەماشا بکەن، کامیان باشە ئەو بێت، من بەڕاستی لەگەڵ لیژنەی یاسایی پێش ئێستا پێکهاتبووین، ئەوەی لیژنەی شارەوانیش، کە ئێستا باسی لێ دەکات، چ فەرقێکی ئەوتۆی نییە لەگەڵی، ئینجا من زیاتر لەگەڵ لیژنەی یاسا پێش ئێستا موافەقەم لەسەر کرد بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، رەئیتان لەسەر ئەو ئیختیلافەی ئەو دوو لیژنەیە لەسەر ئەسبابی موجیبە پێك نەهاتوون، دوو بەڕێز دەیەوێت موداخەلە بکات، رێزدار کاردۆ، رێزدار سالم، کاك کاردۆ کەرەم بکە.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە هۆکارە پێویستیەکانی، دەڵێ لەبەر پێکهێنانی حکومەت، ئەم یاسایە لە پەرلەمان پێش پێکهێنانی حکومەت دەریکردووە، دەمجەکەی، ئەمە یەکیان.

دوو/ دەبوایە حکومەت کارنامەی بێنێتە پەرلەمان، نەیهێناوە، هیچ ئەهدافێکی ئەو وەزارەتەی تیا نییە، کە پێویستە لێرە دیاری بکرێت، ئەم وەزارەتە لە پێناوی پێشکەوتنی گەشتیاری و خزمەتگوزاری شارەوانیەکان، چونکە تا ئێستا بەرنامەی کارنامەی حکومەت لێرە پەسند نەکراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار سالم تۆما فەرموو.

بەڕێز سالم تۆما کاکۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.